

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

UYUŞTURUCU MADDE BAĞIMLILIĞI VE YENİ BAĞIMLILIK TÜRLERİNİN ARAŞTIRILARAK BAĞIMLILIĞIN NEDENLERİNİN VE ALINACAK TEDBİRLERİN TESPİT EDİLMESİ MAKSADIYLA KURULAN MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONU TUTANAK DERGİSİ

7'nci Toplantı
28 Şubat 2018 Çarşamba

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve turnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- SUNUMLAR

1.- İçişleri Bakanlığı Kaçakçılık İstihbarat Harekat ve Bilgi Toplama Daire Başkanı Ömer Ulu'nun, dünyada uyuşturucu ve Türkiye'nin bu ülkeler arasındaki durumu, mücadelede uluslararası kuruluşlar ile kurum olarak almakta oldukları tedbirler ve bazı istatistikler hakkında sunumu

2.- Adalet Bakanlığı Kanunlar Genel Müdürlüğü Tetkik Hâkimi Ahmet Eker'in, uyuşturucu ve uyarıcı madde suçları, ilgili mevzuat, 2014'ten bu yana gerçekleştirilen mevzuat değişiklikleri, uyuşturucu haberlerinin medyada sunuluşu hakkında sunumu

3.- İstanbul Şehir Üniversitesi Rektörü İletişim Fakültesi Dekan Vekili

Prof. Dr. Peyami Çelikcan 'ın, uyuşturucuyla mücadele sürecinde sivil toplum kuruluşlarının rolü hakkında sunumu

4.- Türkiye Yeşilay Cemiyeti Genel Başkanı Prof. Dr. Ömer Mücahit Öztürk'ün, Yeşilayın uyuşturucuyla mücadele konusunda teşkilatlanması, yapılan çalışmalar; Yeşilayın uluslararası örgütlerdeki rolü, uyuşturucu madde bağımlılığıyla mücadelede önleme ve rehabilitasyon faaliyetleri hakkında sunumu

5.- Türkiye Yeşilay Cemiyeti Genel Müdürü Savaş Yılmaz'ın, Yeşilayın uyuşturucuyla mücadele konusunda teşkilatlanması, yapılan çalışmalar; Yeşilayın uluslararası örgütlerdeki rolü, uyuşturucu madde bağımlılığıyla mücadelede önleme ve rehabilitasyon faaliyetleri hakkında sunumu

6.- Din Hizmetleri Genel Müdürü Bünyamin Albayrak'ın, Diyanet İşleri Başkanlığının uyuşturucu ile diğer bağımlılık türleriyle mücadele konusunda yürüttüğü faaliyetler ve projeler hakkında sunumu

III.- KARARLAR

A)KOMİSYON KARARLARI

1.- Komisyonun 1-7 Nisan 2018 tarihlerinde İngiltere ve Almanya'ya yapacağı çalışma ziyaretlerine ilişkin karar

2.- 15-20 Mart 2018 tarihlerinde İstanbul, İzmir, Antalya, Mersin ve Gaziantep'e yapacağı çalışma ziyaretlerine ilişkin karar

**UYUŞTURUCU MADDE BAĞIMLILIĞI VE YENİ BAĞIMLILIK TÜRLERİNİN
ARAŞTIRILARAK BAĞIMLILIĞIN NEDENLERİNİN VE ALINACAK TEDBİRLERİN
TESPİT EDİLMESİ MAKSADIYLA KURULAN MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONU**

**7'nci Toplantı
28 Şubat 2018 Çarşamba**

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Uyuşturucu Madde Bağımlılığı ve Yeni Bağımlılık Türlerinin Araştırılarak Bağımlılığın Nedenlerinin ve Alınacak Tedbirlerin Tespit Edilmesi Maksadıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu saat 11.02'de açılarak üç oturum yaptı.

İçişleri Bakanlığı Kaçakçılık İstihbarat Harekat ve Bilgi Toplama Daire Başkanı Ömer Ulu tarafından, dünyada uyuşturucu ve Türkiye'nin bu ülkeler arasındaki durumu, mücadelede uluslararası kuruluşlar ile kurum olarak almakta oldukları tedbirler ve bazı istatistikler,

Adalet Bakanlığı Kanunlar Genel Müdürlüğü Tetkik Hâkimi Ahmet Eker tarafından, uyuşturucu ve uyarıcı madde suçları, ilgili mevzuat, 2014'ten bu yana gerçekleştirilen mevzuat değişiklikleri, uyuşturucu haberlerinin medyada sunuluşu,

İstanbul Şehir Üniversitesi Rektörü İletişim Fakültesi Dekan Vekili Prof. Dr. Peyami Çelikcan tarafından, uyuşturucuyla mücadele sürecinde sivil toplum kuruluşlarının rolü,

Türkiye Yeşilay Cemiyeti Genel Başkanı Prof. Dr. Ömer Mücahit Öztürk,

Türkiye Yeşilay Cemiyeti Genel Müdürü Savaş Yılmaz,

Tarafından, Yeşilayın uyuşturucuyla mücadele konusunda teşkilatlanması, yapılan çalışmalar, Yeşilayın uluslararası örgütlerdeki rolü, uyuşturucu madde bağımlılığıyla mücadelede önleme ve rehabilitasyon faaliyetleri,

Din Hizmetleri Genel Müdürü Bünyamin Albayrak tarafından, Diyanet İşleri Başkanlığının uyuşturucu ile diğer bağımlılık türleriyle mücadele konusunda yürüttüğü faaliyetler ve projeler,

Hakkında birer sunum yapıldı.

Komisyonun 1-7 Nisan 2018 tarihlerinde İngiltere ve Almanya'ya;

15-20 Mart 2018 tarihlerinde İstanbul, İzmir, Antalya, Mersin ve Gaziantep'e çalışma ziyaretlerinde bulunması kabul edildi.

Komisyon gündeminde görüőülecek başka konu bulunmadığından saat 17.43'te toplantıya son verildi.

28 Şubat 2018 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11.03

BAŞKAN: Yılmaz TEZCAN (Mersin)**BAŞKAN VEKİLİ: Kerem Ali SÜREKLİ (İzmir)****SÖZCÜ: Gökçen ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya)****KÂTİP: Lütfiye İlksen CERİTOĞLU KURT (Çorum)**

BAŞKAN – Değerli katılımcılar, değerli başkanım, kıymetli basın; bugün Uyuşturucu Madde Bağımlılığı ve Yeni Bağımlılık Türlerinin Araştırılarak Bağımlılığın Nedenlerinin ve Alınacak Tedbirlerin Tespit Edilmesi Maksadıyla Kurulan Meclis Araştırma Komisyonu’muzun 7’nci Toplantısının Birinci Oturumunu açıyorum.

Toplantı yeter sayısı vardır.

Değerli milletvekilleri, malum şu ana kadar çeşitli kurumlardan, akademisyenlerden, hocalarımızdan, bakanlıklarımızdan, bürokratlarımızdan uyuşturucu maddeyle ilgili olarak bazı sunumları aldık. Bu sunumların gerçekten çok faydalı olduğunu düşünüyoruz. Kurumlarımızı, STK’larımızı, bilim adamlarını da dinlemeye devam ediyoruz. Bu manada bugün öğleden önceki gündemimizde İçişleri Bakanlığı Kaçakçılık İstihbarat Harekat ve Bilgi Toplama Dairesi Başkanlığı, KİHBİ’nin sunumu olacak. Bu sunumumuzu Daire Başkanımız Sayın Ömer Ulu, Emniyet Koordine Müdürü Bülent Özcan, Jandarma Koordine Müdürü Bülent Aslan olmak üzere... Öğleden sonra da Adalet Bakanlığı Kanunlar Genel Müdürlüğü’nün sunumunu dinleyeceğiz.

Öğleden önce KİHBİ Daire Başkanımız Ömer Ulu’nun sunumlarından başlamak üzere toplantımız devam edecek.

Ömer Bey, Değerli Başkanım, hoş geldiniz.

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI KAÇAKÇILIK İSTİHBARAT HAREKAT VE BİLGİ TOPLAMA DAİRESİ BAŞKANI ÖMER ULU – Sağ olun efendim, hoş bulduk.

BAŞKAN – Sunum için size söz veriyorum.

Buyurun.

II.- SUNUMLAR

1.- İçişleri Bakanlığı Kaçakçılık İstihbarat Harekat ve Bilgi Toplama Daire Başkanı Ömer Ulu’nun, dünyada uyuşturucu ve Türkiye’nin bu ülkeler arasındaki durumu, mücadelede uluslararası kuruluşlar ile kurum olarak almakta oldukları tedbirler ve bazı istatistikler hakkında sunumu

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI KAÇAKÇILIK İSTİHBARAT HAREKAT VE BİLGİ TOPLAMA DAİRESİ BAŞKANI ÖMER ULU – Sayın Başkanım, sizleri ve heyetinizi saygıyla selamlayarak sunumuma geçmek istiyorum müsaade ederseniz.

Efendim, sunumumuzda dünyadaki uyuşturucunun görünümü ve Türkiye’nin bu ülkeler arasındaki durumuyla beraber bizim yaptığımız çalışmaları sırasıyla arz edeceğiz. Ayrıca, son bölümünde de, bundan sonraki süreçte uyuşturucuyla daha iyi mücadele edilmesi için almakta olduğumuz tedbirleri ve geliştirmekte olduğumuz politikaları sizlerle paylaşacağız.

Sayın Başkanım, bugüne kadar uyuşturucudan bahsedilirken hep uyuşturucu tehlikesi diye nitelendirilirdi ancak son zamanlarda geldiği boyut itibarıyla biz bunun tehlike boyutundan tehdit boyutuna geçtiğini düşünüyoruz. Özellikle terörle beraber son zamanlarda Türkiye'ye yönelmiş en önemli tehdittir. Çağımızın sinsi hastalığı olan uyuşturucu toplum psikolojimize, milli ekonomimize büyük zararlar vermekte, ülkemizin gelişmesinin önünde bir tehdit olarak durmaktadır. Peki, bu tehdit nereden geliyor ülkemize? Afyon ve eroin üretimi bakımından Afganistan, ecstasye bakımından Belçika, Hollanda, Amfetamin bakımından Polonya, Belçika, Hollanda yani herkesin bildiği ismiyle captagon bakımından, metamfetamin bakımından Çek Cumhuriyeti, Polonya, Slovakya, İran, sentetik uyuşturucular bakımından Çin ve AB ülkeleri, çok sınırlı olmakla beraber esrar üretimi bakımından da Fas ve Lübnan'dan yönelmiş bir tehditle karşı karşıyayız.

Efendim, yansıya baktığımızda açık olarak görünüyor ki Türkiye, bütün uyuşturucu üreten coğrafyaların tam ortasında bulunmaktadır. Özellikle bazı ülkelerde bazı uyuşturucu türleri yoğun olarak bulunurken diğer uyuşturucu türleri o ülkelere uğramamakta ama ülkemiz açısından maalesef böyle bir şey söz konusu değil, dünyadaki bütün uyuşturucuların hemen hemen geçtiği bir coğrafyada bulunuyoruz.

Yine, hem Asya hem de Avrupa hem de Güney Amerika üzerinden ülkemize doğru yönelmiş bir tehditle karşı karşıyayız. Bugüne kadar üzerinde en çok çalışılan ve düzenli verilerin toplandığı uyuşturucu eroin. Diğer uyuşturucuları anlamamız bakımından da bize ciddi veriler vermekte eroin uyuşturucu alanı çünkü uzun yıllar boyunca Avrupa'nın en çok korktuğu ve Avrupa'yı en çok tehdit eden uyuşturucu eroin olduğu için bütün uluslararası kuruluşlar ve Avrupa ülkeleri eroinin hareketiyle ilgili her yıl düzenli olarak haritalar çıkarmakta ve bunun verilerini toplamaktadır. Görüldüğü üzere eroinin özellikle Afganistan'da yüzde 75'i üretilmekte ve Afganistan'dan üç rota üzerinden Avrupa'ya doğru hareket etmektedir. Bu rotalardan birisi Kazakistan üzerinden giden kuzey rotası, diğeri Balkan rotası dediğimiz Türkiye üzerinden geçen rota, bir diğeri de Pasifik rotası yani güney rotası dediğimiz açık denizlerden Avrupa'ya doğru yönelmiş rota.

2015 verileriyle, dünyada üretilen 6.376 ton afyon bulunmakta ve bunun 4.296 tonundan eroin üretilmektedir. Dolayısıyla Avrupa'ya doğru yönelmiş 448 ton eroinden bahsetmekteyiz. Ancak geçen yıl beklenmedik bir şey oldu ve Afganistan'daki afyon üretimi 9 bin tona çıktı. Dolayısıyla dünya her zamankinden çok daha fazla eroin tehdidiyle karşı karşıya kaldı. Bunun 4.450 tonundan eroin üretilirdi, o da 425 ton ediyordu. Bu 425 ton eroinin yüzde 32'si Balkan rotası dediğimiz bizim rotamıza yöneldi ve bu 136 tonun yaklaşık yüzde 30'unu İran'ın yakalamasını öngördük, yüzde 20'si de Türkiye üzerinde yakalandı ve 77 ton eroin Balkan rotası üzerinden Avrupa'ya geçti diye düşünüyoruz. Aynı şekilde kuzey rotasında 102 ton, güney rotasından 187 ton eroin yine Avrupa'ya doğru yönelmiş vaziyetteydi. Ve bu, bizim güvenlik birimlerimizin yakalama oranlarına da yansıdı. Biz geçen yıl, son yılların en büyük yakalamasını gerçekleştirdik, yaklaşık 18,5 ton eroin yakaladı Türkiye. İran da yaklaşık 80 ton eroin yakalamış oldu.

Özellikle şu yansıya bakmanızı istirham ederim. Burada genel kabul gören bir şey var, Afganistan'da üretilen bu eroinin büyük çoğunluğu Afganistan'a komşu ülkelerde yakalanmakta yani 2015 verileriyle, 16 ton Pakistan, 16 ton İran, 8 ton biz, 5 ton da Afganistan eroin yakaladı. Buna karşılık, Avrupa ülkelerine baktığımızda oradaki yakalamalar çok az. Bunun en önemli sebebi, özellikle Avrupa'nın uyguladığı sistem sayesinde eroini kendisine gelmeden diğer ülkelerin yakalamasını sağlamak. Bu, biraz sonra konuşacağımız çözüm açısından bize çok önemli bir veri veriyor. Bizim de benzer bir yöntemle sentetik uyuşturucular konusunda Avrupa'yla ilişkilerimizi geliştirmek ve onlar üzerindeki baskımızı artırmamız gerekiyor.

Yine, Avrupa kökenli uyuşturuculardan birisi olan captagon da Avrupa ülkelerinden gene ülkemize doğru yönelmiş ama ülkemizi hedef almayan, daha çok Orta Doğu ülkelerini hedef alan bir uyuşturucuyla karşı karşıyayız. Ama son yıllarda özellikle Türkiye’de de kullanımının yaygınlaştığını söylemek yanlış olmaz. Yine, burada baktığımızda biraz önce söylediğimiz veriden hareketle Avrupa ülkeleri çok az amfetamin yakalıyor. Yani biz 4 bin kilogram amfetamin yakalarken -yani 4 ton amfetamin- Avrupa ülkelerinin tamamı bizim ancak yarımız kadar captagon yakalamış vaziyette. Dolayısıyla eroinin tersine işleyen bir sistem var burada, bununla ilgili mutlaka tedbir almamız gerekiyor. Yine, yakaladığımız captagonun piyasa değeri yansıda görüldüğü şekildedir.

Metamfetamin özellikle üzerinde durulması gereken uyuşturucudur. Ülkemizde de hızla tehdit düzeyini artırmaktadır. Kokainin ikame edildiği uyuşturucu türüdür metamfetamin ve sentetik olması hasebiyle öldürücü etkisi vardır. Bazen basında görürsünüz, iki yıl süreyle metamfetamin kullanan bir kadın veya erkek yaklaşık 20 yaş yaşlanmış olur yani insan vücudu üzerinde büyük tahribat yapan uyuşturucu türüdür. Dünyanın hemen her yerinde metamfetamin üretilebiliyor. Özellikle metamfetamin çok pahalı bir uyuşturucu türü olduğu için bazı ülkelerde satılan ilaçlardan damıtmak suretiyle de metamfetamin üretildiğini görüyoruz. En büyük metamfetamin yakalama miktarı Çin ve Amerika Birleşik Devletleri’ndedir. Amerika Birleşik Devletleri için bugün itibarıyla en tehdit edici uyuşturucu metamfetamindir. Yine, yakalanan metamfetaminin piyasa değeri yansıda görüldüğü şekildedir, yıllar itibarıyla bir artışın olduğu görülmüştür.

Ecstasy, direkt ülkemizi hedef almış, sentetik bir uyuşturucu olması hasebiyle son derece tehlikeli etkiye sahiptir. Dedğim gibi, biraz önce söylediğim gibi, 2015 yılında 5,6 milyon yakalamayla biz dünyada en fazla ecstasy yakalayan ülkeydik, bu yıl bu rakam 10 milyonun üzerine çıktı. Dolayısıyla bu, uyuşturucunun ülkemizdeki yaygınlığının da giderek arttığını gösteren bir rakam olarak karşımızda. Yine, yakaladığımız ecstasynin piyasa değeri yansıda görüldüğü şekilde.

Sentetik kannabinoidler, özellikle üzerinde durulması gereken uyuşturucudur çünkü halk arasında “bonzai” diye bilinen ve hem bağımlılık düzeyi bakımından hem de insan hayatını tehdit boyutu bakımından en tehlikeli uyuşturucu diye söyleyebiliriz. Esas olarak Çin’de üretiliyor sentetik uyuşturucular. Bir miktarı Çin’den Avrupa’ya gidip Avrupa’dan da Türkiye üzerine gelebiliyor ama az miktarda sentetik uyuşturucuyu aseton dediğimiz maddeyle karıştırmak suretiyle büyük miktarlarda ürün elde edilebiliyor.

Burada yine sentetik kannabinoidler açısından özellikle Amerika’nın çok büyük bir tehdit altında olduğunu görüyoruz. Onlara göre bizim için tehdit o kadar büyük olmasa da, gün geçtikçe bizim açımızdan da ciddi bir tehdit hâline gelmekte.

Uyuşturucuların ülkemize girişi genellikle hudut kapılarından, hava kapılarından, deniz limanlarından ve Kara Kuvvetlerimizin sorumluluğu altında bulunan diğer sınır hatlarından olmakta. Yansıda hudut kapılarında yakalanan uyuşturucu miktarları görünüyor. Buraya baktığımızda, aslında hangi uyuşturucunun hangi kapı bakımından riskli olduğunu açıkça görebiliyoruz. 2017 verileri şu anda yansıda yani ecstasy bakımından yüzde 28,5’ünü, kokain bakımından yüzde 34’ünü, asetik anhidrit bakımından yüzde 72’sini biz hudut kapılarında yakalıyoruz. Aslında bundan sonraki süreçte almamız gereken tedbirler açısından önemli verilerden birisi de budur. Çünkü biz uyuşturucuyu ülkemize gelmeden yakalamak zorundayız. Biz bugüne kadar uyuşturucuyu kendi ülkemiz içerisinde mücadele edip yakalayarak etkisizleştirmeye çalışıyoruz. Ancak tıpkı Avrupa’nın ve gelişmiş dünyanın yaptığı gibi kaynak ülkelerde öncelikle durdurmaya çalışmalıyız. Nerede üretiliyor? Hollanda. Hollanda’yla ilgili geliştireceğimiz yöntemler sayesinde oradan yola çıkmasını engellemeye çalışmalıyız. Eğer oradan çıkmışsa rota ülke dediğimiz, Almanya, Bulgaristan, Ukrayna, benzeri ülkeler üzerinde

benzer bir sistem kurarak yakalamaya çalışmalıyız. Orada da kaçmışsa Akdeniz ve Ege Bölgesi'nde yakalamalıyız. Oradan da ayrılanı hudut kapılarımızda yakalamalıyız. Dolayısıyla bu dört bariyer, ülkemize gelen uyuşturucunun daha ülkemiz sınırlarına girmeden yakalanmasını sağlamalı ama giren kısmıyla ilgili de gene içerideki mücadelede çok etkin yöntemler geliştirilmeli. Dolayısıyla, önümüzdeki süreçte hem Sahil Güvenlik Komutanlığının geliştirilmeye ve bununla mücadele etme kapasitesinin artırılmaya ihtiyacı var hem de hudut kapılarımızda zaten çok güzel çalışmalar hayata geçiriliyor, önümüzdeki yıllarda da bunların artırılarak devamına ihtiyaç var.

Peki, dünyada uyuşturucuyla mücadeleyle ilgili hangi uluslararası teşkilatlar var? Özellikle, yansıya bakarsak, dünyadaki uyuşturucuyla mücadelede kurulan uluslararası teşkilatların tamamına yakınının Avrupa'da konuşlandığını görüyoruz. Dolayısıyla bu alanda alınacak kararlar veya belirlenecek yöntemlerle ilgili Avrupa'nın ciddi bir etkinliğinin olduğunu söylemek mümkün. Birleşmiş Milletler New York'ta, bir de Kazakistan'da yine bir uluslararası teşkilatın merkezi var. Ancak bizim karşı karşıya bulunduğumuz tehdit itibarıyla Türkiye'nin de bir uluslararası kuruluşun kurulmasına öncülük etmesi gerektiği kanaatindeyiz, bunu Sayın Bakanımız ve yetkililerimizle de paylaştık. Özellikle İslam İşbirliği Teşkilatının altında uyuşturucuyla mücadele komitesinin kurulmasını ve bunun merkezinin de Türkiye olmasını öneriyoruz. Şayet böyle bir uluslararası kuruluş kurulur ve biz Türkiye'den, Ankara'dan bu kuruluşun bir parçası olursak bundan sonraki süreçte uluslararası toplantılarda ve geliştireceğimiz yöntemlerin onlar tarafından kabulünde ciddi bir mesafe almış olacağız.

Yine değişik ülkelerde uyuşturucuyla mücadele konusunda değişik yapılar geliştirilmiş durumda. Amerika Birleşik Devletleri'nde DEA, İngiltere'de Uyuşturucu ile Mücadele Birimi, Kolombiya'da Anti-Narkotik Genel Müdürlüğü, İran'da Uyuşturucu ile Mücadele Genel Müdürlüğü, Afganistan'da Uyuşturucuyla Mücadele Bakanlığı mevcut.

Gene bu yansıda da ülkelerde yakalanan uyuşturucu miktarları var. Dikkatle bakıldığında görülecek ki bizim ülkemizde uyuşturucu türlerinin tamamına yakını yakalanıyor. Benzer bir görüntü Amerika Birleşik Devletleri ve İngiltere'de var. Dolayısıyla yapı olarak belki de ileriki dönemde benzer yapılarla sahip olmak gerekebilir. Amerika Birleşik Devletleri DEA dediğimiz 11 bin kişinin çalıştığı, bunlardan 5 bininin özel ajan olduğu bir teşkilata sahip. 100'den fazla ülkede örgütlenmiş. Bölge örgütleri var dünyada ve hakikaten uyuşturucuyla mücadelede uluslararası operasyonlar dâhil çok etkinliği olan teşkilatlardan birisi.

Afganistan, biraz önce arz ettiğim gibi bir bakanlık şeklinde örgütlenmiş ve mücadele etmeye çalışıyor.

İran, özellikle Afganistan kökenli haşhaş ve eroin mücadelesi için bir genel müdürlük şeklinde örgütlenmiş, bu genel müdürlükte 50 bin kişi çalışıyor İran'daki teşkilatta.

Birleşik Krallık, İngiltere'de de Uyuşturucu ile Mücadele Birimi gene 1971 yılında bu sorun alevlenmeye başladığında kurulmuş ve ondan sonraki süreçte de hızla uyuşturucuyla mücadelede hâkimiyet sağlayabilmek için bugüne kadar çalışmakta.

Kolombiya özellikle kokain bakımından merkez olan ülkelerden birisi, onların genel müdürlüğü de ağırlıklı olarak kokainin diğer ülkeler çıkışını önleme yolunda... Dolayısıyla havaalanlarında, deniz limanlarında örgütlenmiş, önemli finans birimi olan ve yine önemli operasyon birimi olan örgütlenmelerden birisi.

Türkiye’deki teşkilatlanma yapısı da yansıda görüldüğü şekildedir. Emniyet Genel Müdürlüğünde Narkotik Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, Jandarma Genel Komutanlığında şube müdürlüğü, Sahil Güvenlik Komutanlığında kısım amirliği ve Gümrükler Muhafaza Genel Müdürlüğünde de şube müdürlüğü şeklinde örgütlenmiştir.

Ülkemiz önündeki en önemli tehdit diyebileceğimiz alan sentetik kannabinoidlerdir. Müsaade ederseniz şu haritaları hızlıca geçerek 2011 yılıyla 2017 yılı arasında sentetik kannabinoidlerin yayılma hızını göstermek isterim. Yani 2017 yılına geldiğinde 81 ilden sentetik kannabinoidin görüldüğü il hemen hemen yoktur. 2017 yılında sadece üç ilimizde sentetik kannabinoid yakalanmamıştır. Bunlar; Elâzığ, Tunceli ve Bitlis illeri. Onun dışındaki 78 ilde sentetik kannabinoid, operasyonlarla yakalanmış durumda. Yakalanmaması o ilde olmadığı anlamına gelmiyor maalesef. Özellikle Elâzığ, öğrenci sayısının çok olması hasebiyle görülme ihtimalinin olduğu yerlerden birisi ama yakalanma gerçekleşmemiş durumda.

Yine, sentetik kannabinoidlerin çok önemli bir kısmı İstanbul’dan ülkemize yayılıyor. Belki sentetiklerle mücadele açısından İstanbul’un ayrıca ele alınmaya ihtiyacı var ki onun üzerinde ciddi olarak çalışıyoruz.

Yine, ölüm oranları bakımından da 2013 yılında 232 olan ölüm sayısı 2016’da 920’ye çıkmıştır, bu da uyuşturucunun ülkemiz açısından önemli bir tehdit hâline geldiğini gösteren verilerden birisidir. Yine, bu ölümlerde sentetiklerin oranı 2013 yılında yüzde 15 iken, 2016 yılında yüzde 40’a çıkmıştır ve gün geçtikçe doğrudan ölümlerde sentetiklerin etkisi giderek artmaktadır. Türkiye’de illerdeki ölüm sayıları yansıda görüldüğü şekildedir. Yine, ölümlerde ilk on beş il İstanbul, Ankara, Antalya, İzmir, Bursa, Gaziantep diye devam etmektedir. Bir de, yine bu tehdidin sadece büyük şehirlerde olmadığını göstermek adına yansidaki veri çok önemlidir. Mesela bir önceki yıl Manisa’da 1 ölüm vakası varken bir sonraki yıl 10’a çıkmıştır bu rakam ki çok ciddi bir artıştır. Yine, aynı şekilde Nevşehir’de 1’den 9’a, Muğla’da da 2’den 10’a yükselmiştir.

Özellikle, doğrudan uyuşturucu ölümlerinde ülkemizin en büyük dinamiği olan genç nüfusun hedef alındığını yansidaki grafik çok net olarak gösteriyor. 15 ila 39 yaş arasında gerçekleşen ölümler toplam ölümlerin yüzde 80’den fazlasını oluşturuyor.

2010 ve 2016 yılları arasında, bir yedi yıllık zaman diliminde ülkemizde gerçekleşen kaçakçılık olaylarında yıllar itibarıyla toplam kaçakçılık olaylarının içerisinde uyuşturucunun payı yüzde 62’dir ortalama. 2010 yılında bu oran yüzde 65...

İLHAN CİHANER (İstanbul) – Vaka sayısı olarak mı?

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI KAÇAKÇILIK İSTİHBARAT HAREKAT VE BİLGİ TOPLAMA DAİRESİ BAŞKANI ÖMER ULU – Bu, olay sayısı Sayın Başsavcım.

Ama bütün organize suç dediğimiz kaçakçılık olayları içerisinde yüzde 62’si uyuşturucu kaçakçılığı olayları, parasal değer olarak da yaklaşık yüzde 90’ı uyuşturucu kaçakçılığı olayları.

Yine, olay sayılarında bir önceki yıl 81 bin olan olay sayımız 2017 yılında 121 bine çıkmıştır. Aynı şekilde, 114 bin olan şüpheli sayısı da 165 bine yükselmiştir. Eroin yakalamaları 5.583 kilodan 18.337 yani 18,3 tona yükselmiştir. Biraz önce arz etmiştim, özellikle Afganistan’da üretimin 4.500 tondan 9 bin tona çıkmasıyla beraber bu coğrafyada dolanan eroinde de büyük artış oldu, dolayısıyla yakalama miktarları da... Tabii, güvenlik birimlerimizin on yıllara dayanan uyuşturucuyla mücadelede çok başarılı çalışmaları var. Sayıca az olmamıza rağmen gerçekten Avrupa’nın uyuşturucuyla en etkin mücadele eden güvenlik birimlerine sahibiz.

Yakaladığımız eroinin 2017 yılındaki piyasa değerinin yaklaşık 1 milyar TL civarında olduğunu düşünüyoruz. Aslında bu rakamları paylaşmıyoruz çok fazla çünkü özendirici olma ihtimali var ancak bugünkü sunuma koymayı uygun gördük çünkü tehdidin boyutunu ancak bu rakamlar gösteriyor.

Asetik anhidrit: Bu yıl geçen yıllara oranla çok yüksek miktarda gümrüklerimizde asetik anhidrit bulduk. Asetik anhidrit, afyonu eroine dönüştürmek için kullanılan kimyasal. Batı’da üretiliyor ve Batı’dan bir şekilde ara kimyasal olarak Afganistan ve İran’a götürülüyor ve dolayısıyla daha fazla eroinin üretildiğini gösteren en önemli verilerden birisi. Yine, piyasa değerinin ekranda görüldüğü şekilde olduğunu düşünüyoruz.

Esrar, özellikle ülkemiz menşeli olan uyuşturucu türlerinde birisi. Ağırlık olarak da Diyarbakır ve çevresinde üretiliyor. 2016 yılında Diyarbakır yöresinde çok ciddi Hint kenevirini imha operasyonları gerçekleştirildi. Dolayısıyla bu yıl itibarıyla o bölgede üretim yok ancak o bölgenin komşu illerine ve diğer alanlarına yayılma ihtimali yüksek. Yine, 2017 yılında yakalanan esrarın piyasa değerinin yaklaşık 1,7 milyar TL olduğunu düşünüyoruz.

Hint kenevirini ekilen alanlar yansıda görüldüğü şekildedir. Burada bir konuyu özellikle arz etmek gerekir. Edirne ve Kırklareli’nde görünen Hint kenevirini bizim vatandaşlarımızın dikimiyle gerçekleşmiş Hint kenevirini değildir, Bulgaristan’dan rüzgârla gelen Hint kenevirlerinin sınır boyunda yetişmesiyle ortaya çıkıyor ve vatandaşlarımız kendisi ihbar ederek bunların imha edilmesini sağlıyor. 2016 yılında 82 milyon Hint kenevirini operasyonlarla imha ettik. 2017 yılında imha edilen Hint kenevirini miktarı 18,9 milyona geriledi. 2016 yılında imha edilen Hint kenevirini eğer esrara dönüşseydi bundan yaklaşık 16,3 milyar TL’lik bir gelir elde edilecekti, 2017 yılında imha edilen Hint kenevirini esrara dönüşseydi de 3,7 milyar TL’lik bir esrara dönüşecekti.

Kokain, 2014 yılından itibaren düzenli olarak yakalama miktarı artan, dolayısıyla kullanımının da arttığını düşündüğümüz uyuşturucu türü. Özellikle fiyatından dolayı daha çok üst gelir düzeyindeki insanların kullanabildiği uyuşturucu türü diye bilinir. Yaklaşık 270 milyon TL’lik bir piyasa değeri var.

Sentetik kannabinoid miktarı 626 kilogramdan 879 kilograma çıktı. Bunun da piyasa değeri yaklaşık 56,2 milyon TL.

Metamfetamin, biraz önce arz etmiştim, kokainin ikame edildiği uyuşturucu türüdür. 251 kilogramdan 660 kilograma yükseldi. Önümüzdeki yıllarda özellikle metamfetamin denen uyuşturucuyu kamuoyu çok daha sık duyacak diye düşünüyoruz çünkü Türkiye’de de üretimine yönelik çabalar çok fazla. Yurt dışından da gene aynı şekilde getirme çabaları çok yoğun. Piyasa değeri yaklaşık 132 milyon TL.

Bu yansıya dikkatinizi çekmek isterim Sayın Başkanım. Bugüne kadar eroinle ilgili bütün veriler bütün dünyayla paylaşılıyor. Ancak sentetiklerle ilgili hiçbir veriyi Avrupa bizimle paylaşmıyor. Hatta Hollanda ve Çin sentetiklerle ilgili raporlama dahi yapmıyor. Dolayısıyla biz esas bu işin tehdidini gören ülkeler olarak bu verilerden mahrumduk. Sonra Birleşmiş Milletler raporlarını incelediğimizde şöyle bir veri gördük, Birleşmiş Milletler raporunda diyor ki: “Dünyada üretilen uyuşturucunun toplam yüzde 20’sini ülkeler yakalıyor.” Yani 100 kilogram üretilen uyuşturucu varsa dünyadaki güvenlik birimleri bunun 20 kilogramını yakalıyor. Dolayısıyla 80 kilogramı bir şekilde kullanımda kalıyor. Buradan hareketle biz de bizim ülkemizi tehdit eden uyuşturucuların bizim yakalamalarımız üzerinden “Bizde ne kadar yakalandı, Türkiye üzerinden ne kadar geçti, dünyada ne kadar üretilmiş olabilir?” bununla ilgili bir çalışma yaptık. Özellikle Avrupa ülkelerinin bu konuya dikkatini çekmek istiyoruz çünkü bu konuyla ilgili mücadeleleri çok zayıf, tamamıyla mücadeleyi bize bırakmış durumdalar. Bu rakamların kesin olmadığı için birtakım yanlışları olabilir ancak oralardan daha doğru veri almak için bu rakamları sizlerle paylaşmayı uygun gördük.

Burada metamfetaminin bizde yakalanan miktarı -biraz önce arz ettim- 668, ülkemiz üzerinden geçtiğini düşündüğümüz yani yakalayamadığımız ve burada kalan uyuşturucunun 3.626 kilogram düşünüyoruz, dünyada da 1 nokta küsur milyon metamfetamin ürettiğini tahmin ediyoruz.

Yine, ecstasy yakalama miktarımız 2016 yılında 3,7 milyonken bu yıl 10,5 milyona çıkmıştır. Bunun yaklaşık piyasa değeri 242 milyon TL'dir. Burada da yine bizim yakaladığımız, Türkiye üzerinden geçtiğini düşündüğümüz yani Türkiye'de kalıp veya komşu ülkelere geçtiğini düşündüğümüz yaklaşık 55 milyon, tüm dünyada üretilenin de 176 milyon olduğunu tahmin ediyoruz.

Captagon konusunda gene dünyada en iyi yakalamayı yapan ülkelerden birisiyiz. 12,9 milyondan 29,2 milyona yükselmiş durumda yakalama miktarımız. Onun da piyasa değeri yine 409 milyon TL. Bu yansıda da ülkemizde yakalanan captagon miktarını, ülkemiz üzerinden geçtiğini ve ağırlıklı olarak Orta Doğu ülkelerine gittiğini düşündüğümüz kırmızıyla belirtilen çizgideki, yeşille olan da tüm dünyada üretilen toplam captagon miktarı. Ama biraz önce arz ettiğim gibi bu, tehdidin boyutunu görebilmek adına arkadaşlarımızla beraber tahmini olarak yaptığımız bir hesaplama.

Ülkemizde yakalanan uyuşturucuların piyasa değerleri yansıda görüldüğü şekildedir. 9,3 milyar TL'lik bir esrar yakalıyoruz, 665 milyonluk eroine ve diğer uyuşturucular da yansıda görüldüğü şekilde.

2016 yılında yakaladığımız uyuşturucuların toplam piyasa değeri 18,7 milyar TL. Bu yıl yakaladığımız uyuşturucuların piyasa değerinin de yaklaşık 7,7 milyar TL olduğunu tahmin ediyoruz.

Ülkemiz üzerinden geçen toplam uyuşturucunun piyasa değerinin de 50 ile 60 milyar TL arasında olduğunu düşünüyoruz. Yıllar itibarıyla bu artabiliyor, azalabiliyor ama bu parasal boyut bile ülkemizin ne kadar büyük bir uyuşturucu tehdidiyle karşı karşıya olduğunu gösteriyor.

Uyuşturucuyla mücadelede bütün illerimiz aynı risk altında değil. Yaklaşık belirlediğimiz 10 kalemlik bir risk haritasında yansıda görülen 15 ilin en riskli iller olduğunu görüyoruz. Tedavi gören hastaların yüzde 86'sı, uyuşturucu bağlantılı ölümlerin yüzde 73'ü, madde bağımlı tedavi merkezlerinin yüzde 43'ü, ülke genelinde meydana gelen olayların yüzde 74'ü, meydana gelen olaylarda yakalanan şüphelilerin yüzde 72'si, Türk Ceza Kanunu'nun değişik maddelerine göre işlem görenlerin yüzde 70-75 civarı bu 15 ilimizde gerçekleşiyor.

Bunun aslında anlamı şu: Eğer biz iyi politikalarla bu 15 ilimize odaklanırsak toplam uyuşturucuyla mücadelenin yüzde 75'ini gerçekleştirmiş olacağız.

Bu illerimizin bütün ilçeleri de aynı hassasiyette değil. Bu 15 ilimizin de 15 ilçesi en hassas olan, en riskli olan ilçelerdir. Bu ilçelerin ortak bir özelliği var: İzmir'de Konak, Adana'da Seyhan örneklerini vereyim. Bu bölgeler aynı zamanda yasa dışı PKK terör örgütünün de en etkili olduğu ilçelerdir. İşte İzmir'i bilenler bilir, Tepecik ve Kadifekale, Seyhan'da da gene belli bir bölge sürekli olarak bu konuyla gündeme gelir. Buradan da terör ile uyuşturucu arasındaki bağlantıyı açık şekilde kurmak mümkün.

Yine, uyuşturucu olay sayılarının ilk 15 ildeki dağılımı yansıda görüldüğü şekilde. Şüpheli sayılarının yüzde 72'si -biraz önce arz ettiğim gibi- 15 ilde gerçekleşiyor. Türk Ceza Kanunu'nun 188'inci maddesine göre işlem görenlerin yine 15 ili, 191'e göre işlem görenlerde ilk 15 il...

Bu çalışmalarını yaparken sürekli bu rakamlar üzerinde arkadaşlarımızla beraber çalışıyoruz ama bu rakamların bir müddet sonra bizim mücadelecilerimizin performans durumunu gösterdiğini ama ülkedeki gerçek uyuşturucu tehdidini göstermekte eksik kaldığını gördük Sayın Başkanım. Bunun üzerine ekranda görülen bu 5 maddelik verileri takibe almanın doğru olduğunu düşündük ve bunu, Uyuşturucu Karar Destek Sistemi'yle takip etmeye çalışacağız.

Bunlardan birisi: Uyuşturucu konusunda yapılan ihbarların toplam ihbarlara oranı.

İkincisi: Uyuşturucudan ölümlerin toplam ölümlere oranı.

Üçüncüsü: Uyuşturucu kullanımından hastane acil servislerine başvuranların toplam acil servise başvuranlara oranı.

Tedavi merkezlerine başvurup tedavi gören, yatarak tedavi gören bağımlı sayısının toplam tedavi gören vatandaş sayısına oranı.

Ve uyuşturucu suçundan işlem gören şüphelilerin toplam şüpheliler içindeki oranı bize ülkedeki uyuşturucu tehdidiyle ilgili, tehlikesiyle ilgili daha net sonuçlar vereceğini düşünüyoruz ve veri toplamanın da bu alana doğru kaydırılması gerektiğine inanıyoruz. Çünkü biraz önce arz ettiğim veriler, evet, güvenlik birimlerimizin, mücadeleci birimlerimizin performansını bize gösteriyor ama gerçek tehdit açısından başka verilere de bakmaya ihtiyacımız var.

Sunumumuzun bu bölümünde de 2017 itibarıyla mücadeleci kurumların uyuşturucu yakalama oranları var. Hızlıca, müsaade ederseniz, geçeyim.

Uyuşturucunun türüne göre bazen Emniyet, bazen Jandarma, bazen Sahil Güvenlik Komutanlığı ve bazen de Gümrükler Muhafaza Genel Müdürlüğümüz daha fazla uyuşturucu yakalamayı başarıyor.

Sayın Başkanım, benim arzım sona erdi.

Sorularınız varsa memnuniyetle cevaplamak isterim.

BAŞKAN – Evet, Ömer Ulu Başkanımıza çok teşekkür ediyorum.

Özellikle Asya’dan Türkiye üzerinden Avrupa’ya, Avrupa’dan da Türkiye üzerinden Doğu’ya doğru ve hatta Türkiye’de kalan bir uyuşturucu trafiği var. Anlattığınız gibi, gerçekten, özellikle doğal uyuşturucular afyon, esrar, eroin gibi Afganistan üzerinden Batı’ya gidiyor. Fakat bunun tam tersi olarak –anladığımız kadarıyla- “sentetik kannabinoid” dediğimiz sentetik fabrika usulü üretilen, kimyasal formüllerle üretilen uyuşturucu maddeler de ne yazık ki Türkiye’ye kadar geliyor, oradan ancak Orta Doğu’ya falan bir kısmı gidiyor. Bu noktada baktığımızda, Türkiye çok açıkça hedef bir ülke hâline gelmiş oluyor. Bu da uyuşturucu terörünün bir göstergesi.

Şimdi, sunumla ilgili milletvekili arkadaşlarımızdan sorusu olanlar varsa soruları alalım...

Başkanım, arkadaşlar belki birazdan soracaklardır ama ben birkaç tane soru yöneltmek istiyorum müsaade ederseniz.

Amfetamini biliyoruz biz tıptan. Özellikle uyarıcı olarak kullanılıyor. Öğrenciler arasında da -sabahlara kadar ders çalışıyor çocuklar, uyanık kalıyorlar, performanslarını artırıyorlar- kendi aralarında böyle birbirlerine tavsiye ediyorlar. Hani biz de öğrencilik yaptık ama... Bir şekilde bunun günlerce uyumadan ders çalışıp sınava giren öğrenciler var ve bunu çok masumane birbirlerine tavsiye ediyorlar. Bunun için acaba başka ne türlü önlemler alınabilir; bu bir.

İkinci sorum da: Daha önce yakalamalara baktığımızda 2010 yılı, 2012, 2015, 2017 yılına kadar yakalama oranlarında inanılmaz bir artış var. Önceki yıllarda neden daha az yakalandı yani emniyet güçlerimizin bu konuda bir organizasyon eksikliği mi var veya farklı bir düşüncemiz var mı? Niçin şimdiye kadar bu uyuşturucu trafiği –yine bildiğimiz gibi- yıllardır devam ediyor? Hatta milattan önceki yıllara kadar sürüyor ama ülkemizde müthiş bir trafik var Doğu’dan Batı’ya ve Batı’dan Doğu’ya. Son yıllarda artan yakalama oranlarıyla önceki yıllarda -verdiğiniz istatistiklere göre- çok anlamlı bir farklılık var. Bunların nedenlerini aslında duymak isteriz.

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI KAÇAKÇILIK İSTİHBARAT HAREKAT VE BİLGİ TOPLAMA DAİRESİ BAŞKANI ÖMER ULU – Sayın Başkanım, aslında Türkiye’nin yaşadığı süreçlerle doğrudan orantılı, ilgili bu. Biliyorsunuz bir dönem Türkiye’de özellikle güneydoğuda hendek meselesinden

dolayı güvenlik birimlerimizin bütün bölümlerinden hendek mücadelesi için elemanlar o bölgelere gönderildi. Dolayısıyla odaklanmadan yeterince şey olamadı ülkenin şartlarından dolayı. Daha sonraki yılda da bu 15 Temmuzun gene doğal bir sonucu olarak güvenlik birimlerimiz içerisinde meydana gelen olaylar, sarsıntılar mücadelenin etkinliğini kırdı.

Ancak şunun da araştırılmaya ihtiyacı var bence yani şu sorunun birtakım objektif verilerle bulunabilmesi lazım: “Acaba aynı miktarda girdi çok mu yakaladık, yoksa çok girdi çok mu yakaladık?” Mesela eroinde çok girdiği için çok yakaladığımızı biliyoruz. Çünkü eroinele ilgili Afganistan’da ne kadar alanda afyon ekiliyor ve buradan ne kadar ton afyon elde ediliyor, bunları biliyoruz. Çünkü orada Amerika ve İngiltere’nin hâkim olduğu alanlar daha çok o bölgeler. Ve dolayısıyla oradaki artışı bizdeki yakalama miktarıyla karşılaştırdığımızda birbirine paralel bir artışın olduğunu görüyoruz. Sadece bizde değil Pakistan ve İran’da da durum, bu böyle.

Yani benzer bir şey sentetikler için de geçerli mi, bunu araştırmak lazım. Özellikle bu konuda Avrupa’yla iş birliğinin, diyalogun, hatta belki biraz baskının artırılmasına ihtiyacı var. Çünkü onlar bizden eroine ve esrarla ilgili verileri düzenli olarak alırken, biz onlarla paylaşırken, onlar bizimle sentetik uyuşturucularla ilgili verileri paylaşmıyor. Bunu da mutlaka paylaşır noktaya gelmemiz lazım.

Bence bu soru çok önemli. Yani daha çok girdiği için mi daha çok yakalıyoruz, yoksa aynı sayıda personelle çok başarılı operasyonlar yaparak mı daha çok yakalıyoruz? Sentetik veriler bizde olmadığı için bu soruya maalesef şu anda çok açık cevap veremiyoruz ama eroinele ilgili verebiliyoruz. Evet, daha çok girdiği için daha çok yakalıyoruz.

Üniversiteler aslında ülkemizde uyuşturucunun hedefi olan ana kesim. Bundan bir müddet önce YÖK Başkanımızdan randevu talep ederek kendisini ziyarete gitmiştim. Ve üniversitelerin çok aktif olarak bu mücadeleye katılma ihtiyacı var Sayın Başkanım. YÖK Başkanımız da bunun böyle olduğunu ve mutlaka bu alanda çok şey yapılması gerektiğini kabul ettiler. Önümüzdeki süreçte bütün üniversitelerin rektörlerini bir toplantıda bir araya getirecekler, sanıyorum biz de gidip kendilerini bilgilendireceğiz. Ve her üniversitede bir rektör yardımcısı sırf uyuşturucuyla ilgili bu konularda görevlendirilecek ve öğrenciler arasından da kulüpler şeklinde yine onların katılımını da sağlayacak bir süreçle biraz daha oradaki farkındalığı artırıp tedbir almayı amaçlıyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Cihaner...

İLHAN CİHANER (İstanbul) – Teşekkür ediyoruz Başkanım.

Bu 5 kriter söylediniz. Özellikle biraz önce Başkanın bir sorusu üzerine verdiğiniz cevapta “Fazla da giriyor biz o oranda mı alıyoruz, yoksa başarı, kişisel başarı mı...” Ona da cevap olacak bir yöntem aslında. “Bu 5 kriterle düzenli olarak takip yapılmadık” dediniz. Böyle bir takip yapıldı mı?

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI KAÇAKÇILIK İSTİHBARAT HAREKAT VE BİLGİ TOPLAMA DAİRESİ BAŞKANI ÖMER ULU – Efendim, şöyle: Açıkçası bu ocak ayının başına kadar Uyuşturucu Karar Destek Sistemi’ni kurma çabaları vardı fakat gerçekleştirilememişti. Biz KİHBİ dairesi olarak bundan dört ay önce bu göreve talip olduk. Ocak ayı itibarıyla şu anda mücadeleciler birimlerin anlık verilerini alabiliyoruz onlardan fakat Adalet Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığıyla ilgili görüşmelerimiz devam ediyor. Eğer onlardan da bu verileri alırsak biz bu 5 maddelik veriyi düzenli takip eder hâle geleceğiz.

İLHAN CİHANER (İstanbul) – Henüz o kriterlerle bir değerlendirme yapılmadı.

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI KAÇAKÇILIK İSTİHBARAT HAREKAT VE BİLGİ TOPLAMA DAİRESİ BAŞKANI ÖMER ULU – Efendim, şu anda elimizde son şeyimiz yok maalesef. Ama olması için çok çalışıyoruz çünkü onlara mutlaka hâkim olmalıyız.

İLHAN CİHANER (İstanbul) – Son sorum: Özellikle bazı Batı ülkelerinin etkin görev yapmadığı ya da veri paylaşmadığını söylediniz. Bu Birleşmiş Milletler Sözleşmesi bunu karşılamıyor mu, yeni bir uluslararası sözleşmeyi zorluyor mu Avrupa Birliği ülkeleriyle en azından? Durum bu kadar vahim mi yani?

Başkanım, bu bir öneri olarak da olabilir.

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI KAÇAKÇILIK İSTİHBARAT HAREKAT VE BİLGİ TOPLAMA DAİRESİ BAŞKANI ÖMER ULU – Bence vahim. Şu açıdan: Mesela ecstasyanın Hollanda’da üretildiğini biliyoruz. Nereden biliyoruz? Bizim gerek gümrük kapılarında gerek Türkiye’de yakaladığımız uyuşturucularda Hollanda’dan yüklendiğini biliyoruz çünkü. Burada bizim tersinden bir süreç geliştirmemiz gerekiyor -şimdi onun üzerinde ciddi çalışıyoruz- o da şu: Hollanda, Lahey’de Türkiye kökenli eroin yakaladığı bir tırda bunun gerekli işlemlerini yaparak Dışişleri Bakanlığı üzerinden Adalet Bakanlığımıza “Bununla ilgili gerekli şeyi yapın.” diye bizim üzerimizde baskı kuruyor. Ve biz onunla ilgili dava açıyoruz. Bizim tersinden bir süreçle Türkiye’de hangi alanda yakalarsak yakalayalım, Hollanda, Belçika fark etmez, hem üretici ülkeler hem de rota ülkelere anında bunları göndermek suretiyle bununla ilgili tedbir alınması gerektiğini ısrarla söylemeliyiz, burada bir gelişme olmuyorsa da uluslararası toplantılarda –biraz önce söylediğiniz gibi- buna daha etkin şekilde baskı kurulmasını sağlamalıyız.

Şimdi, biz 12 Martta Avusturya Viyana’ya gidiyoruz sayın milletvekilim. Uzun yıllar Avrupa sürekli o toplantılarda eroinin konuşulmasını sağlamış, eroin ve esrar. Çünkü Avrupa’yı tehdit eden esas uyuşturucular eroin ve esrar. Sentetikler kendilerinde üretildiği için zaten biliyorlar tıpkı bizim esrarı bildiğimiz gibi ve istediğimiz anda tamamına yakınına yok edebildiğimiz gibi. Onun üzerine odaklanmışlar. Biz de mecburen ona. Ama bu sene ilk defa bir yan oturumla sentetik uyuşturucular konusunu ana gündem maddesi hâline getirdik ve biraz önce arz ettiğimiz bilgileri gidip onlara da sunacağız ve o şekilde onlar üzerindeki bu şeyi de artırmayı istiyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Tümer...

ZÜLFİKAR İNÖNÜ TÜMER (Adana) – Çok teşekkür ederim Sayın Başkan. Beni misafir olarak kabul ettiğiniz için teşekkür ederim.

Sayın Başkan, sunumunuzda en riskli ilçeler arasında Adana Seyhan ilçesini söylediniz. Gerçekten Dağhoğlu, Gülbahçesi, Barbaros gibi mahallelerimiz özellikle dezavantajlı bölgeler. Tamamına yakını güneydoğudan göç almış mahalleler ve o mahallelerdeki halkın en büyük sıkıntısı ne işsizlik, ne terör, ne açlık... Uyuşturucu. Gençlerinin, çocuklarının uyuşturucuya olan bağımlılıkları. Yalnız bunun sonunun da bir türlü gelmediği. Aynı uyuşturucu satan kişinin ertesi gün... Hani onların ifadesi bu, mutlaka yanlıştır ama. Cezalarda mı bir problem var? Bu çok kolay alınıp satılan bir şey de değildir mutlaka. Bu ticaretin o bağları yerelde daha rahat ulaşılabilir ve durdurulabilir diye düşünüyorum. Büyük bir tehdit olarak o mahallelerde olduğunu biliyorum.

Bir de, farkındalığı artırmak için yani ilkokullarda ya da ortaöğretimde bir eğitim programı, derslere dâhil edilmesi gereken var mı ya da bunun için herhangi bir şey yapmak gerekiyor mu? Bu konuda bilginizi istirham ediyorum.

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI KAÇAKÇILIK İSTİHBARAT HAREKAT VE BİLGİ TOPLAMA DAİRESİ BAŞKANI ÖMER ULU – Efendim, şunu ifade etmek gerekir ki: Uyuşturucuyla mücadele konusunda tüm alanlarda olgunlaşmış mücadele yöntemlerini geliştirmeye çalışıyoruz. Avrupa’nın 1970-75’li yıllarda yaşadığı bu uyuşturucunun alevlenme dönemini biz şimdi yaşıyoruz Türkiye olarak. Yani herhangi bir yere gittiğinizde uyuşturucunun gerçekten şikâyet edilen bir konu olduğunu ben kendim görüyorum. Yani bir toplantıya gittiğimde insanlar bir şekilde beni yalnız yakalayabilirse çocuğunun, akrabasının bir şekilde bundan nasıl kurtulabileceğini soruyor. Dolayısıyla bununla ilgili yöntemlerimizi hızla olgunlaştırmalıyız.

Genel bir tartışma konusu var, bunun hakikaten çok sonuç alınabilecek bir kısmı yok. İşte güvenlik birimlerimiz yakalıyoruz, işte adliyelerde gerekli işlem yapılmıyor deniyor. Ama şöyle bir şey de var: Bizim soruşturma metodlarımızı da yeniden gözden geçirmemiz gerekir karşılaştığımız her olaya karşı. Hukuki birtakım boşluklar varsa zaten yüksek kurulumuz var Sağlık Bakanlığının sekreteryasını yürüttüğü, Başbakan Yardımcımızın başkanlık ettiği, orada bir hukuk komitesi var. Hukuki eksiklikleri dile getirip orada... Son zamanlarda çok ciddi bir hukuki düzenleme de yapıldı. Ama bu, hakikaten birlik, beraberlik içerisinde yani her kurumun kendi katkısını sağlayabileceği bir mücadele yöntemiyle ancak sonuçlanabilir.

Dolayısıyla o dediğiniz yakınma geçen gün başka bir toplantıda yine dile geldi. Yani çok rahat satılıyor niye işlem yapılmıyor falan gibi. Aslında yapılıyor. Ankara Valimizin verdiği bir veriyi müsaade ederseniz paylaşayım geçen gün Bakanımızın da katıldığı toplantıda. Dedi ki: “1.656 tane sokak satıcısını tutuklattık. Yani yakaladık, tutuklandı. Fakat gördük ki yerine 3 bin tane gelmeye hazır.” Dolayısıyla bizim hem önleyici kısmını -ama biraz önce arz ettiğim gibi- hem de ülkemiz dışındaki kısmıyla ilgili mücadeleyi çok etkin hâle getirmemiz lazım.

Esrarla ilgili mücadeleyi çok etkin yürütüyoruz. 2016 yılında hemen hemen hiç görülmeyecek hâle getirdik Hint kenevirlerini yok ederek. Ha, onun da başka bir yansıması oldu. Yani yurt dışında esrar gelmeye başladı ülkemize, Avrupa’dan esrar gelmeye başladı. Ama dediğim gibi bu, yurt dışı ayağı olan ve oradan başlayan bir tehdit olduğu için oradan mücadeleyi başlatıp ülkemiz içerisinde de bu mücadeleyi mümkün olduğunca daha etkin hâle getirerek sürdürmeliyiz.

Yeşilay temsilcimiz burada. Yeşilay ile Millî Eğitim Bakanlığı okullarda uyuşturucuyla ilgili farkındalığın artırılması için çok etkili çalışmalar yapıyor. Ve –yanılıyorsam lütfen beni düzeltsinler- 17 milyona yakın insana eğitim verilmiş durumda şu anda. Ancak her ne olursa olsun yani genel olarak algı, bunun yeterince yapılmadığı yönünde. Bunu da artırmakta yarar var diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Alim Bey...

ALİM TUNÇ (Uşak) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Hoş geldiniz Ömer Bey.

Bölge itibarıyla özellikle afyon üretimi yapan bir ilkeyiz. Uşak, Afyon, Manisa ve birkaç daha ilde izinli olarak afyon üretiyoruz. Geçmişte ülkemiz bu afyon sakızının önemli ölçüde üretiminin yapıldığı bir yerdi. Bugün itibarıyla sizin kaynaklarınız veya istihbari bilgilerinize bağlı olarak, bu bölgelerden yine afyondan uyuşturucu elde etme oranı ne kadardır?

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI KAÇAKÇILIK İSTİHBARAT HAREKAT VE BİLGİ TOPLAMA DAİRESİ BAŞKANI ÖMER ULU – Sayın Vekilim, hakikaten Türkiye’nin bu alanda yaptığı bir başarı hikayesidir. Özellikle Afyon Bolvadin’de biliyorsunuz bir fabrikamız var ve haşhaş üretimiyle ilgili ürün oraya toplanıyor, orada morfin elde ediliyor ve hem ülkemizde kullanıyoruz hem dünyaya ihraç ediyoruz.

ALİM TUNÇ (Uşak) – Kozaklarının toplanmasıyla...

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI KAÇAKÇILIK İSTİHBARAT HAREKAT VE BİLGİ TOPLAMA DAİRESİ BAŞKANI ÖMER ULU – Evet, o kısmını.

Ama bunun dışında, Türkiye’de üretilen haşhaştan elde edilen kaçak afyon yok denecek kadar az. Yani o alanda gerçekten çok büyük bir başarı elde edilmiş durumda. Çok az raporlanan, çok istisnai diyebileceğimiz şeyler.

ALİM TUNÇ (Uşak) – Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Özdoğan Enç...

GÖKCEN ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya) – Sunum için çok teşekkür ediyorum. Sağ olun. Gerçekten dünyayı da bir görmüş olduk.

Risk haritasında ilçeleri de ön plana çıkaran bir haritanız vardı. Burada riskli olma sebeplerini mutlaka araştırmışsınızdır. Bunların temel kriterleri ne, neye göre riskli bunlar; bir.

İkincisi: Mesela Antalya’da Muratpaşa benim ilçem yani benim siyaset yaptığım ilçedir Muratpaşa. Aslında sosyoekonomik anlamda gayet de gelir seviyesi düzgün, çok ciddi imar problemleri olmayan, genelde turizmde yönetici kademesinin de çalıştığı, vesaire bir ilçe. O işin açıkçası beni biraz şaşırttı. Ancak orada Yeşildere, Doğuyaka mahalleleri var. O üçgende bir kırmızı alan var söyledığınız yerde.

Ayrıca o bölgede çok fazla metruk bina var. Yani yıkmaya kalkıyorsunuz sahibi geliyor “Hayır, burayı yıktırmam.”, tekrar devam ediyor, gidiyor vesaire. Bunlarla ilgili daha sorun çözücü neler gerekiyorsa biz de yapalım. Metruk binalar çok fazla Muratpaşa ilçesinde. Belki ondan kaynaklı mı bilmiyorum ama nedenini öğrenmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI KAÇAKÇILIK İSTİHBARAT HAREKAT VE BİLGİ TOPLAMA DAİRESİ BAŞKANI ÖMER ULU – Efendim, biz bu riskle ilgili illeri ve ilçeleri belirlerken yansıda görülen kriterleri esas alıyoruz.

Birincisi: O bölgede meydana gelen uyuşturucuyla ilgili olay sayısı.

İkincisi: O bölgede yakalanan şüpheli sayısı.

Üçüncüsü: Madde bağımlılığı tedavi merkezlerinin sayısı.

Dördüncüsü: Meydana gelen ölüm olaylarının sayısı.

Bir diğeri: Yine -Türk Ceza Kanunu’nun- satışıyla ilgili maddelerinden işlem görenlerin sayısı.

Son olarak da: Uyuşturucuyla ilgili ihbar sayılarını esas alıyoruz.

Bunların hepsini topluca hesap ettiğimizde hangi ilçe en yüksek düzeydeyse onu yapıyoruz. Dolayısıyla ilçeleri de buna göre belirledik.

Ayrıca, Türkiye’de il ve ilçelerde uyuşturucuyla mücadele komisyonları var. Onların da fikirlerini alarak, danışarak gene bu ilçeleri belirliyoruz.

Metruk binalar konusu, uyuşturucu kullanımında gerçekten en zayıf alanlarımız. Bununla ilgili özel bir, Sayın Vekilim, projemiz var.  ller İdaresi Genel Müdürlüğüyle alışıyoruz. Zaten İçişleri Bakanlığının bütün birimlerini bir çatı altında topladık. Çünkü Türkiye’de hakikaten kurumlar arasında bazen koordinasyonsuzluk olabiliyor. Onun önüne geçmek için Uyuşturucuyla Mücadele Koordinasyon Kurulu KİHBİ Dairesinin bünyesinde kuruldu ve her üç ayda bir bütün Türkiye’deki uyuşturucu olaylarını İçişleri Bakanlığının bütün ilgili birimleri katılarak yapıyor.

Orada en önemli gündem maddesi metruk binalardı. Hatta önümüzdeki, bu yıl için ek  denek de talep ettik. Onunla ilgili yasal imkân var, yıkılabilir. Bazı binalar tarihi eser olduğu için yıkılması çok zor. Onlarda da şöyle bir yöntem geliştirdik, belediyeleri o şekilde yönlendiriyoruz: Tarihi eser olan binanın etrafını çevirmek suretiyle içeri girilmesini imkânsız hâle getirmek istiyoruz. Yani binayı yıkmayalım, tarihi bir varlıktır, geçmişimizle kurulan bağdır o ama bir taraftan da iinin de şöyle art niyetli olarak kullanılmasını engelleyeceğiz inşallah.

GÖKCEN  ZDOğAN EN (Antalya) – Teşekkür ediyorum.

BAşKAN – Teşekkür ediyorum.

Buyurun Sayın Dülger.

MUSTAFA HİLMİ DÜLGER (Kilis) –  ncelikli olarak sunumunuzun başına yetişemedim, kusura bakmayın ama yetiştiğim kadarıyla son derece detaylı bir sunum yaptığınız hem verdiğiniz dokümanlardan belli hem de sunumunuzda bunu gördük. Teşekkür ediyorum.

Ben size bir şey sormak istiyorum. Batı’dan ve diğer, bizim dışımızdaki ülkelerden mücadelede gerekli desteği g remediğimizi söylüyoruz. Bu bize karşı uygulanan bir politika mıdır, yoksa bütünüyle bu olaya bakış açıları mıdır?

İçİşLERİ BAKANLIğI KAÇAKÇILIK İSTİHBARAT HAREKAT VE BİLGİ TOPLAMA DAİRESİ BAşKANI ÖMER ULU – Aslında, belki de yani her ülke kendi halkını ve ülkesini korumak için azami gayret sarf ediyor. Avrupa uyuşturucuyla mücadele konusunda bizden daha fazla tecrübeye sahip, bunu kabul etmek gerekiyor. Çünkü onlar bizim şu anda yüz yüze geldiğimiz bu sorunla 1970’li yıllarda yüz yüze gelmişler ve teşkilatlanmalarını ona göre dizayn etmişler, toplumdaki farkındalığı artırmışlar, hatta uyuşturucuları tek bir kalemde ele almayarak sınıflamış en tehlikeliden daha az tehlikeliye doğru ve mücadelelerini de buna göre yoğunlaştırmışlar.

Ben, tabii, politika kısmıyla ilgili bir fikrim yok açıkçası...

MUSTAFA HİLMİ DÜLGER (Kilis) – Genel kanaatiniz...

İçİşLERİ BAKANLIğI KAÇAKÇILIK İSTİHBARAT HAREKAT VE BİLGİ TOPLAMA DAİRESİ BAşKANI ÖMER ULU – Ama şöyle oluyor mesela: İşte, bize istihbari açıdan destek veriyorlar ama bu destek daha çok kendilerine gelen uyuşturucuyla ilgili oluyor. Yani diyelim ki, bir bölgede operasyon yapıyoruz, Avrupa ülkelerinden birisi bizimle istihbarat paylaşıyor ama bakıyoruz ki o uyuşturucu o ülkeye gidiyor zaten. Dolayısıyla burada biz yakalamış oluyoruz. Ama bize doğru gelen uyuşturucuyla ilgili hiçbir istihbarat paylaşımları yok. Yani bu özellikle bizim için büyük tehdit olan sentetik uyuşturucular, ecstasy, captagon, bonzai tarzı uyuşturucularla ilgili bizimle bilgi paylaşımları hemen hemen hiç yok. Dolayısıyla bizim onlarla iş birliğimizi bu alana kaydırıp onları mutlaka nasıl biz esrar ve eroinde onlarla iş birliği yapıyorsak benzer konularda da onları bizimle iş birliği yapma noktasına getirmemiz lazım.

LÜTFİYE İLKSEN CERİTOğLU KURT (Çorum) – D kk n sahibi, satıcı; biz de piyasayız.

MUSTAFA HİLMİ DÜLGER (Kilis) – Şöyle diyebilir miyiz? Kendi sınırlarının içerisinde steril tutmak gibi bir davranış içerisinde, başkalarının bizi ilgilendirmez.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Ömer Başkanımıza teşekkür ediyorum.

Şimdi değerli milletvekili arkadaşlarımıza tekrar hatırlatmak istiyorum, sizinle de paylaştık, inşallah perşembe saat onda Ankara’da bazı merkezleri ziyaret edeceğiz -Emniyet Genel Müdürlüğü Köpek Eğitim Merkezi, Jandarma Kriminal Daire Laboratuvarı Beytepe’de, Gümrükler Muhafaza Genel Müdürlüğü Komuta Kontrol Merkezi- milletvekili arkadaşlarımız yarın katılırlarsa çok memnun oluruz. Hep birlikte bu merkezlerimizi de ziyaret edelim.

Şimdi ikinci sunumlarını yapmak üzere Adalet Bakanlığı Kanunlar Genel Müdürlüğünden Genel Müdür Yardımcısı Sayın Abuzer Yazıcıoğlu ve Sayın Ahmet Eker, Tetkik Hâkimi...

Buyurun.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ABUZER YAZICIOĞLU – Sayın Başkanım, değerli heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Hoş geldiniz.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ABUZER YAZICIOĞLU – Hoş bulduk, sağ olun, kolay gelsin.

Konuyla ilgili olarak daha önce çalışmaları bulunan ve bu hususta zaten Türkiye Büyük Millet Meclisinde üç aylık görevlendirme süreci devam eden arkadaşımızın hazırladığı bir sunum var, hâkim arkadaşımız sunumunu yapacaklar.

Kolay gelsin.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

2.- Adalet Bakanlığı Kanunlar Genel Müdürlüğü Tetkik Hâkimi Ahmet Eker’in, uyuşturucu ve uyarıcı madde suçları, ilgili mevzuat, 2014’ten bu yana gerçekleştirilen mevzuat değişiklikleri, uyuşturucu haberlerinin medyada sunuluşu hakkında sunumu

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ TETKİK HÂKİMİ AHMET EKER – Sayın Başkanım, kıymetli Komisyon üyesi vekillerimiz, değerli hazırun; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Beş yıl taşrada cumhuriyet savcılığı yaptım, akabinde Yargıtay 10. Ceza Dairesinde uyuşturucuyla görevli temel ceza dairesinde iki yıl hâkimlik yaptım. 2014’ten beri de Kanunlar Genel Müdürlüğündeyim.

Sunumumda madde metinleriyle sizleri mevzuata bağlamak istemiyorum ama seri şekilde uyuşturucu madde suçlarını tanımak anlamında bu kapsamda yapılan, var olan mevzuat hükümleriyle, yaptığımız değişikliklerle, yapılması olabilecek değişikliklerle ilgili sizlere sunum yapacağım.

Takdim planımız, öncelikle uyuşturucuyla ilgili temel mevzuattaki bu suçlara dair hükümler konusunda kısa bir bilgilendirme yapacağım size. Akabinde, koruma tedbirlerimiz, malum, CMK’deki özel soruşturma tedbirlerinin uyuşturucu suçlarında uygulanmasıyla ilgili bilgi vereceğim.

Akabinde, bunu özellikle sunumun içerisine aldım, manevi unsur açısından uyuşturucu madde ticareti ile uyuşturucu madde kullanma suçu arasındaki farklardan biraz bahsetmek istiyorum. Bu, şunun için önemli: Şimdi, Meclisten olsun, vekillerimizden olsun, dışarıdan olsun birçok yasa değişikliği talebi geliyor. Burada madde miktarı kapsamlı değerlendirmeler üzerinden hareket ediliyor. Mesela, kişinin üzerinde 300 gram esrar yakalanıyor ama kullanmak için uyuşturucu madde bulundurmaktan

hüküm veriliyor. Eleştiri geliyor, deniyor ki: “Yani neden 300 gram uyuşturucuya kullanmadan hüküm veriliyor?” Bu kapsamda aslında uyuşturucu madde kullanma suçu ile uyuşturucu madde ticareti arasındaki farkları az çok görebilsek ve burada madde miktarının belki de bu değerlendirme içerisinde en son kriter olduğunu gördüğümüzde bu kapsamdaki değerlendirmelerimizi ve tahlillerimizi daha iyi yaparız diye düşünüyorum.

Akabinde, özellikle 2014 yılından sonra yapılan yasa değişikliklerinden bahsedeceğim. Yapılması istenen değişiklikler ve yine, uyuşturucu ve uyarıcı madde suçlarında kazanç müsadereci, buradaki suç gelirleriyle ilgili uygulamalar, bizim uygulamalarımızdan ve mukayeseli hukuk uygulamalarından kısaca bahsedeceğim.

En son da uyuşturucu haberlerinin medyada sunuluşuyla ilgili hükümlerimiz nedir, neler yapılabilir, bu kapsamda sunumumu tamamlayacağım.

Öncelikle, uyuşturucu maddeyle ilgili temel ceza maddemiz 188’inci maddemiz, Türk Ceza Kanunu’ndaki uyuşturucu madde imal ve ticareti suçu. Bunun özellikle (3)’üncü fıkrası uyuşturucu madde ticaretini sonuçluyor. Burada, 188’inci maddede, kullanma dışında bir amaçla uyuşturucu maddeyi satan, satmak için aracılık eden, nakleden, bulunduran, devreden herkes için ticaret noktasındaki hükmü uyguluyoruz. Burada maddeleri de sunumumuzun içerisine çok kısa aldık görmek açısından. Burada, nakleden, depolayan, satın alan, kabul eden, uyuşturucuyu bulunduran kişi on yıldan az olmamak üzere hapis ve bin günden 20 bin güne kadar adli para cezasıyla cezalandırılmaktadır. (4)’üncü fıkrası da artırım fıkrası, uyuşturucu ve uyarıcı maddenin eroin, kokain, morfin, sentetik kannabinoid ve türevleri ile baz morfin olması, artırım nedeni yarı oranında, on beş yıl. Okul, yurt, hastane, kışla, ibadethane gibi tedavi, eğitim, askerî alanlara 200 metre mesafede uyuşturucu maddenin satılması yarı oranında artırım, yine on beş yıl. Çocuğa satılması hâlinde artırım, 3 veya daha fazla kişiyle birlikte işlenmesi hâlinde artırım. Dolayısıyla, temel ceza on yıl ama birçok artırım maddesi var, bu kapsamda on beş yıl olarak alt sınırını değerlendirebiliriz.

Bir diğer düzenlememiz, uyuşturucu ve uyarıcı madde kullanımını kolaylaştırma... Bu da Türk Ceza Kanunu’nun 190’ıncı maddesinde hüküm altına alınmış. Bizim, Yargıtay kararlarında çok fazla hüküm kurulmayan, bu maddeyle ilgili çok fazla farkındalık olmayan bir düzenlememiz. 190’ıncı madde, uyuşturucu madde ve uyarıcı madde kullanılmasını kolaylaştırmak için özel yer ve donanım sağlayan, yakalanmasını zorlaştıracak önlemler alan, kullanım yöntemleri konusunda bilgi veren, özellikle kullanılmasını alenen özendirilenlerle ilgili. Bizim kolluk makamları ve adli makamlar bu maddenin uygulanması noktasında yani bu maddeyi soruşturmalarında gündeme çok almıyorlar, dolayısıyla da Yargıtaya ve üst mahkemelere konu olmuyor, bu konuda içtihatlar da yok. Bu maddeyle ilgili farkındalık olması gerektiği konusunda tavsiyemiz var.

Yine, madde bağımlılığına dair olan ana maddemiz Türk Ceza Kanunu’nun 191’inci maddesi. Burada kullanan, kullanmak amacıyla bulunduran kişilerle ilgili öncelikle tedavi ve denetimli serbestlik tedbiri veriliyor, bu tedbire riayet etmediği takdirde iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası yaptırımımız var.

Etkin pişmanlık maddemiz var. Henüz hakkında bir tedbir ya da yasal bir müdahale olmaksızın kullandığını beyan etmesi ya da sattığını beyan etmesi kapsamında etkin pişmanlıktan faydalıyor. Yine, kişi yakalandığında uyuşturucu maddenin ya da tabiri caizse malın devamına dair bilgi verdiğinde ya da başkalarının yakalanmasına sebebiyet verdiğinde bu hükümden faydalıyor.

Bir diğer temel kanunumuz... Biraz önce Başkanımız da bahsetti, esrar elde etmek amacıyla kenevir ekimi... 2313 sayılı Kanun'un 23'üncü maddesinde esrar elde etmek amacıyla kenevir ekme eylemi cezalandırılmıştır. Burada tabii, hasada kadar olan kısım açısından cezalandırılıyorlarçünkü tarlada bulunan esrar yani kenevir söküldüğü takdirde artık bu, 188'inci maddedeki uyuşturucu madde ticareti suçu olarak değerlendiriliyor. Yani arazide izinsiz ekili olanlar için bu maddemiz.

Yine, biraz önce bahsi geçti, izinsiz haşhaş ekme... 3298 sayılı Uyuşturucu Maddelerle İlgili Kanun'unumuzun 4'üncü maddesi de izinsiz olarak haşhaş eken ya da izin verilen coğrafi alanın dışında ekenler için geçerli. Yine, burada da ekili olması önemli, söküldükten sonraki aşama kenevirde olduğu gibi uyuşturucu madde ticareti olarak değerlendiriliyor.

Koruma tedbirleri... Biliyorsunuz, suçlarla mücadele anlamında Ceza Muhakemesi Kanunu'muzda birçok koruma tedbirimiz söz konusu. Arama ve el koyma gibi genel koruma tedbirlerimiz dışında ayrıca özel soruşturma tedbirlerimiz var. Burada uyuşturucu suçlarında koruma tedbirleri noktasında ciddi bir farkındalığımız söz konusu. Özel soruşturma tedbirlerinin hemen hemen hepsini uyuşturucu madde suçlarında kullanabiliyoruz. Taşınmazlara, hak ve alacaklara el koyma, CMK 128'deki koruma tedbirimizde uyuşturucu madde katalog suçlar arasında yer almaktadır. Yine, postada el koyma, bu biraz yeni bir düzenleme. Burada da cumhuriyet savcısı kararıyla postaların açılması söz konusu, bu da yine uyuşturucu madde için münhasır bir düzenleme. Şirket yönetimi için kayyum tayini, yine burada katalog suçlar arasında uyuşturucu ve uyarıcı madde suçlarımız var. İletişimin tespiti, dinlenmesi ve kayda alınması, 135'inci maddemiz, buradaki katalog suçlar içerisinde uyuşturucu ve uyarıcı maddelerimiz var.

Gizli soruşturmacı görevlendirilmesi, 139'uncu maddemiz CMK'de, buradaki katalog suçlar içerisinde uyuşturucu maddemiz var ve -yasa değişikliklerinde özellikle anlatacağım- buraya münhasır bir düzenleme yaptık. Çünkü biliyorsunuz, gizli soruşturmacılar sahada mücadele ederken ekseriyetle bireysel madde alımları içerisine de giriyorlar. Ancak, maddenin konuluş amacı örgütlü suçlar açısından geçerli bir uygulama, örgütlü suçlar açısından gizli soruşturmacı atanıyordu fakat son yaptığımız değişiklikle bireysel olarak uyuşturucu madde suçlarında da gizli soruşturmacı atanabilmesine imkân veren bir düzenleme yaptık.

Yine, teknik araçlarla izleme, madde 140, uyuşturucu madde suçlarında uygulanıyor.

Sonuç itibarıyla, Ceza Muhakemesi Kanunu'ndaki özel koruma tedbirlerinin tamamına yakınının katalog suçlarında uyuşturucu madde suçlarımız mevcut.

Yine, esrar elde etmek amacıyla kenevir ekme suçunda da yakın zamanda yaptığımız değişiklikle iletişimin tespiti, dinlenmesi ve kayda alınması tedbiri ile teknik araçlarla izleme tedbirini uygulanabilir hâle getirdik.

Konunun girişinde bahsettiğim, manevi unsur açısından uyuşturucu madde ticareti ile uyuşturucu madde kullanma arasındaki farklarla ilgili birtakım değerlendirmeler yapmak istiyorum. Şimdi, bir kişinin üzerinde 5 paket ya da 6 paket esrar yakalandığında, bu kişinin bu uyuşturucu maddeyi sattığına dair başkaca delil olmadığında nasıl bir değerlendirme yapacağız, hangi kriterlere göre bu aradaki farkı ayıracağız? Dolayısıyla, uyuşturucu madde ticareti ile kullanma arasındaki farkı ya da nelerden kaynaklandığını, Yargıtayın nasıl değerlendirme yaptığını anladığımızda son değerlendirme kriterimiz olan madde miktarının önemli olmadığını göreceğiz çünkü dediğim gibi konuşmanın başında, birçok yasa değişikliği teklifi geliyor. Diyorlar ki: "Kişinin üzerinde 300 gram yakalandığında bunu ticaret sayalım." 2014 yılında yine böyle bir değişiklik vardı, Mecliste o konuda da böyle bir konuşma gereği

duymuştuk. Orada da mesela, kişinin üzerinde 21 gram esrar yakalandığında bunu ticaret sayalım yani on yıl gibi böyle madde kriterleri vardı. Bunlara girmeden kullanma ve ticaret kriterlerini hızlıca anlatıyorum müsaadenizle.

Uyuşturucu maddenin bulunduğu paketlerin biçimi ve sayısı, bir kişinin üzerinde bulunan paketler küçük paketçikler hâlindeyse, paketçikler özenle hazırlanmışsa ve her paketçinin içindeki gram hassas teraziyle tartım sonucu aşağı yukarı aynıysa bu kişinin uyuşturucu maddeyi ticari amaçla üzerinde bulundurduğunu söyleyebiliriz. Yine, uyuşturucu maddenin bulunduğu yerin özellikleri... Çünkü kişisel kullanım için uyuşturucu maddeyi üzerinde bulunduran kişi bunu kolaylıkla ulaşabileceği yanında yöresinde bir yerde bulundurur. Fakat evinden ya da iş yerinden uzakta çıkarıp alınması güç ve zaman gerektiren bir yere gizlenmesi bu şahsın kullanma dışında bir amaçla uyuşturucu maddeyi bulundurduğunu bize ifade eder. Yine, uyuşturucu maddenin ele geçirildiği yerde veya yakınında hassas terazi ve paketlemede kullanılan ambalaj malzemelerinin bulunması bu kişinin amacının kullanmaktan ziyade ticaret olduğunu bize önerebilir çünkü belli ki paketçikler için bu hassas teraziyle ayrı ayrı tartım yapıyor, bu ambalaj malzemelerine koyup satıyor. Yine, sanığın üzerinde değişik cins ve nitelikte uyuşturucu maddeler bulundurma. Örneğin, üzerinde 2-3 tane ekstazi hap, birkaç tane esrar, bir paketçik eroin bulundurduğunda miktarları az da olsa bu çeşitlilik noktasında baktığımızda bu kişinin kendi kullanımından ziyade bunu sattığı sonucuna ulaşabiliriz. Yine, sanığın uyuşturucu madde bağımlılığının bulunup bulunmaması, kandan ve idrardan alınan örneklerle bunun tespiti, akabinde yasal olarak elde ettiği gelir ile hayat standardı arasındaki çelişki de bu kişinin ticaret yaptığına bizi yönlendirebilir. Nitekim bir bakkal işleten bir kişinin bir BMW'yle gezmesi, lüks bir yerde oturması bize uyuşturucu madde ticareti yaptığını gösterir.

Son olarak, bulundurma amacının saptanmasında uyuşturucu madde miktarı bizim için son kriterdir, diğer kriterlerle kişinin uyuşturucu madde sattığını tespit edemiyorsak. Tabii, satarken falan yakalanması hâli gibi net olan olayları gündeme almıyorum. Ortalama olarak bir kişi günde 4 ya da 6 doz esrar içebilir, bu da 0,5 gramdan 3 gram diyebiliriz; eroin ise 10 miligram, günlük doz sayısı 4 ya da 6 doz kabul edilebilir. Yargıtay 10. Ceza Dairesi ve Ceza Genel Kurulu eski kararlarında bir yıllık kişisel kullanım miktarını kullanma sınırı olarak kabul ediyor. Nitekim kişinin üzerinde 800 gram esrar yakalandığında, başkaca ticaret yaptığına dair delil yoksa burada bir yıllık kullanım miktarının içerisinde bu rakam deyip kullanmaktan hüküm kurabiliyorduk. Ancak artık son içtihatlarda hem 10. Ceza Dairesi hem 20. Ceza Dairesi -uyuşturucuya bakan daireler- hem de Genel Kurul artık somut olayın özelliklerine göre belirlenen zaman dilimi içerisinde sanığın kullanması gerekli miktar önemlidir diyerek içtihatlarını bu yönde verdi. Çok kısa bir iki örnek vereceğim. Örneğin, sanık Diyarbakır'dan İstanbul'a gidiyor, üç gün kalacak, uçak biletini gidiş dönüş almış, otel rezervasyonunu yaptırmış, İstanbul'da odasında yapılan aramada 100 gram esrar ele geçiriliyor. Üç günlük kullanım miktarı nedir? 10 gram, 20 gramdır. Bu kişinin üzerinde 100 gram bulduğunda biz bunun artık ticaret yaptığına hükmedebiliriz. Fakat bir kişi işten çıkmış, akşam altıda evine gidiyor, evine 10 metre kalmış, arama yapılıyor, üzerinde 600-800 gram esrar çıkıyor, biz bu kişinin uyuşturucu maddeyi kullandığına kanaat ederiz başkaca delil yoksa. Yani madde miktarı bizim için artık -Yargıtay içtihatları da böyle- önemli bir kriter değil. Yani biraz önce konuşmalarda geçti, yüksek miktarda madde yakalandığında neden mahkemeler hemen serbest bırakıyor ya da niye tutuklanmıyor? Tabii, orada delillerin yeterli olup olmadığı da ayrı bir kriter ama belki yakalama yapan kolluk memurları madde miktarını değerlendirmeye giderse bu anlamda bir nakıslık olabilir.

Yasa değişikliklerimizi kısaca aktaracağım size. Biliyorsunuz, 2014 yılında “sentetik kannabinoid” dediğimiz, halk arasında “bonzai” denilen uyuşturucu madde kullanımı sonucu ölümlerin artmasıyla birlikte topyekûn bir mücadele iradesi oluştu, uyuşturucuyla mücadele anlamında komisyonlar kuruldu

sizlerin de bildiği üzere, Uyuşturucu İle Mücadele Teknik Kurulu, Uyuşturucu İle Mücadele Yüksek Kurulu. Bu süreçle birlikte ciddi yasa değişiklikleri yaptık, özellikle 2014 yılında. 2014 yılı öncesinde, 2008-2014 arasında yasa değişikliklerimiz yok uyuşturucuyla ilgili. Bunları kısaca aktaracağım.

18/6/2014 tarihli 6545 sayılı Yasa'yla, esrar elde etmek amacıyla kenevir ekme suçunun cezası bir yıldan yedi yıla hapisken dört yıldan on iki yıla çıkardık. Uyuşturucu madde imal ve ticareti suçunda on yıldan yirmi yıla kadar hapisken yirmi yıldan otuz yıla kadar hapse çıkardık, imal, ihraç ve ithalde. Uyuşturucu ve uyarıcı madde satma suçunda beş yıldan on beş yıla kadar hapisken on yıldan yirmi yıla kadar hapis cezasına çıkardık. Uyuşturucu ve uyarıcı maddenin çocuğa verilmesi veya satılması durumunda hapis cezasının alt sınırını on beş yıl yaptık. Yine, uyuşturucu ve uyarıcı maddenin 3 veya daha fazla kişi tarafından işlenmesini artırım hâline getirdik. Örgüt tarafından işlenmesi durumunda ise yine 1 kat artırım yaptık ve bu suçların koşullu salıverme oranlarını da yükselttik. Neden teşekkülü getirdik? Yargıtayda çalıştığım süre zarfında hep gördüm, uyuşturucu suçlarında örgütü ispat etmek oldukça zor, hiyerarşi, süreklilik gibi unsurları, bağlantıları kurmak zor, bu nedenle genellikle örgütten beraat edip ticaretten hüküm verilirdi ancak teşekkülde 3 kişinin bir arada bu suçu işlemesi yeterli, örgüt bağlarına gerek yok, bunu artırım maddesi içerisine aldık eski 765 sayılı TCK'de olduğu gibi. Uyuşturucu ve uyarıcı madde kullanılmasını kolaylaştırma ve özendirme suçunun cezasını iki yıldan beş yıla kadar hapisken beş yıldan on yıla kadar çıkardık. 191'inci maddemizde, kullanma maddesinde önemli değişiklikler yaptık, bir yıldan iki yıla kadar hapisken iki yıldan beş yıla çıkardık. Ayrıca, uyuşturucu ve uyarıcı madde kullanan kişiler hakkındaki denetimli serbestlik kararının mahkemeden ziyade soruşturma aşamasında cumhuriyet savcısı tarafından verilmesini sağladık. Bu kişilerin hakkında kamu davası açılmasının ertelenmesi kararı verilerek takip edilmeleri sağlandı. Uyuşturucu kullanan kişiler bu imkândan bir kez yararlanacak, akabinde yeniden suç işlemeleri durumunda artık kamu davası açılacak ve o cezai yaptırıma muhatap olacak, bunu bir kezle sınırlandırdık. Bunun şöyle bir artışı oldu: Öncelikle bir kişi hakkında defalarca tedavi ve denetimli serbestlik kararı verilmesi engellendi. Ben bir kişi hakkında 105 kez tedavi ve denetimli serbestlik kararı verildiğine şahit oldum. İş yükünün artışının önüne geçildi ve sürecin hızlanması sağlanarak bir an önce tedaviye başlanması temin edilmiş oldu.

27/3/2015 tarihli 6638 sayılı Kanun'la yapılan değişiklikle -bu, kamuoyunda "iç güvenlik paketi" olarak bilinen paket- burada sentetik kannabinoid ve türevlerini uyuşturucu maddede artırım maddeleri içerisine aldık. Eroin, morfin, baz morfindi artırım maddeleri fakat sentetik kannabinoidleri de ekledik artırım maddesine. Yine, okul, yurt, hastane, kışla ve ibadethane gibi yerlerin 200 metre yakınında satışını artırım maddesi hâline getirdik. Aslında bu, şehrin tamamı demek baktığınızda çünkü okul, yurt, hastane, kışla veya ibadethane hemen hemen 200 metre mesafede her yerde bulunduğu için bu anlamda da ciddi bir artırım maddesi. Yine, 191'e de aynı hükmü ekledik.

15/8/2016 tarihinde çıkarılan KHK'yle koşullu salıverme sürelerinde birtakım artırma yapmıştık biliyorsunuz, uyuşturucu madde suçlarından hüküm giymiş olanları bunlardan faydalandırmadık.

En son yine, 2/12/2016 tarihli 6763 sayılı Kanun'la değişiklik yaptık. Bu da uyuşturucu madde bağımlıları tedavi için hastaneye gittiklerinde sağlık mesleği mensupları malum, TCK'deki ihbar yükümlülüğü gereği bu kullanıcıları ihbar etme tehdidi altında oluyordu. Dolayısıyla bu, hasta-hekim arasındaki güven ilişkisini zedelediği gibi, kullanıcıların tedavi amacıyla hastaneye gitmesine de ciddi anlamda engel oluyordu. Burada sağlık mesleği mensupları için uyuşturucu madde kullananların tedavi amacıyla gelmesi hâlinde ihbar yükümlülüğünü kaldırdık. Yine, uyuşturucu suçlarıyla daha etkin mücadele edebilmek için biraz önce bahsettiğim gizli soruşturmacının bireysel olarak uyuşturucu suçlarında da atanabilmesini sağladık.

25/8/2017 tarihli 694 sayılı Olağanüstü Hâl Kanun Hükmünde Kararnamesi'yle de birtakım cezalarda yine artırımı yaptık. Kenevir ekme suçunda hapis cezası yaptırımının yanı sıra ilaveten adli para cezası yaptırımı da getirdik; sadece hapis cezasıydı. Yine, uyuşturucu suçlarıyla etkin mücadele için kenevir ekme suçlarında özel koruma tedbirlerinden faydalanılmasına imkân sağladık.

Yine, 2313 sayılı Kanun'a eklenen ek maddeyle Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 128'inci maddesine göre el konulan araçların soruşturma devam ederken aynı suçta tekrar kullanılması, Türkiye'deki sicile kayıtlı olmaması, önemli miktar veya değerde uyuşturucu ve uyarıcı madde ele geçirilmesi ve suçun işlenmesi hâlinde özel tertibatın bulunması hâlinde sahibine iade edilemeyeceğini ancak otuz gün içinde teminat yatırması hâlinde iade edilebileceğini hüküm altına aldı.

Yine, uyuşturucu madde ticareti suçunda, 188'inci maddede para cezalarının alt sınırı yoktu, beş gün olarak uyguluyorduk, bunlara alt sınırları bin gün veya iki bin gün olmak üzere alt sınır para cezası getirdik, dolayısıyla para cezalarının miktarlarını yükseltmiş olduk.

Yine, kolluk mensuplarının bizden hep talepleri vardı, birtakım Yargıtay kararları dolayısıyla gizli soruşturmacıların mahkemelerde tanık olarak açıktan dinlenilmesiyle ilgili birtakım yargılamalar ve süreçler oldu. Gizli soruşturmacılar biliyorsunuz gönüllük esasına göre atanıyorlar ve deşifre olmamaları önemli hem can güvenlikleri açısından hem soruşturmanın selameti aşamasından. Onların mahkemelerde tanık olarak dinlenmesi hâlinde kimliğinin saklı tutularak ve tek başına duruşmada sesi veya görüntüsü değiştirilerek özel ortamda dinlenmesini sağladık 139'uncu maddede yaptığımız değişiklikle.

Yine, teknik araçlarla izleme, koruma tedbirinde gizli soruşturmacıyla birlikte görevlendirildiklerinde -ki genellikle gizli soruşturmacı kamerayla aynı zamanda alım satımı delillendirmek için teknik araçlarla izleme tedbirine de başvuruyor- ikisi bir arada kullanıldığında teknik araçlarla izleme süresi üç haftayken bunun 1 kat daha artırılarak uzatılmasıyla uygulanmasını sağladık.

Yapılması istenilen mevzuat değişiklikleriyle ilgili... Tabii, burada son zamanlarda bize şöyle bir öneri geldi: Biliyorsunuz, 188'inci maddenin (4)'üncü fıkrasındaki artırım içerisinde sentetik kannabinoidleri de aldık fakat şöyle eleştiriler geldi: Neden tüm sentetikler değil de sadece sentetik kannabinoidleri aldık? Sentetik katinonlar var, biraz önce Ömer Bey'in bahsettiği amfetamin, metamfetaminler var, mesela yeni test edilen yeni nesil uyuşturucular içerisinde, psikoaktif uyuşturucular içerisinde feniletilamin var bunlarda. Yine katinonlar da sentetik kannabinoidler kadar zararlı maddeler. Bununla ilgili takdir tabii siyasi iradenin. Ben kişisel olarak yaptığım araştırmalarda, Yargıtayda görüştüğümde olabileceğini söyledi. Farmakoloji uzmanlarıyla görüştüğümde kimyada kullanılan ilaçlarla bir tenakuz olur mu noktasında sıkıntı olmayacağı söylendi. Adli Tıp Kurumuyla görüştüğümüzde, biz sentetik kannabinoidleri artırım maddesine aldığımızda diğer sentetik maddelere yönelimin arttığını söylediler. Evet, kannabinoidleri artırım maddesini aldık, bu sefer metamfetamin, amfetamin gibi Ömer Bey'in bahsettiği diğer maddelere yönelimin arttığını söylediler. Bu anlamda genel kabul, tüm sentetiklerin bir madde içerisinde alınabileceği yönünde. Fakat ben kişisel olarak bir hukukçu nazarıyla bu önermeye katılmıyorum, kişisel görüşümü sizlerle paylaşmak istiyorum. Zira 180'inci maddenin üçüncü fıkrasında temel uyuşturucu maddemiz on yıl. Eğer biz tüm sentetikleri artırım maddesini alırsak temel uyuşturucu madde ticareti suçunda sadece esrar ve esrar gibi birkaç tane madde kalacak. Mesela işte "salvia divinorum" denilen zehirli mantarlar gibi, "ayahuasca" denilen, Türkiye'de kullanılan birkaç bitki kalacak. Dolayısıyla biz tüm sentetikleri aldığımızda uyuşturucu maddenin temel cezasını on beş yıl yapmış gibi olacağız. Takdir siyasi iradenin. Bir hukukçu nazarıyla temel cezayı direkt on beş yıl artırmak belki daha makul olabilir. Bu benim, dediğim gibi, kişisel görüşüm. Takdir sizlerin.

Dediğim gibi, diğer kannabinoidler, triptamin, fenetilamin, katinon, amfetamin ve türevlerinin kapsamına alınması hâlinde ayahuasca, ibogaine, khat, kratom, LSA gibi birkaç tane bitkisel madde kalıyor temel cezada.

Yine, Komisyonumuza... Son zamanlarda MASAK tarafından da gündeme getirilen kazanç müsadere, suç delillerinde ispat külfetiyle ilgili küçük bir araştırma yaptım. Bunları da sizlerle paylaşmak istiyorum. Şimdi, bir ceza hukuku terimi olarak müsadere, işlenen bir suçun karşılığı olarak suçlunun mal varlığının tamamına veya bir kısmına yönelik mülkiyetinin ortadan kaldırılması, bu mülkiyetin kamuya devredilmesi, genel olarak müsadereyiz. Müsadereyi genel olarak üç ana sınıfa ayırabiliriz: Özel müsadere, genişletilmiş müsadere, sivil müsadere. Özel müsadere, suçla ilgili olan, bizim Türk Ceza Kanunu’umuzda uygulanan müsadere usulü. Diğer müsadereyiz genişletilmiş müsadere. Suçla ilgisi olsun olmasın, şahsın bütün mal varlığına el konulabilmesine ve müsadere edilmesine imkân tanıyan müsadere. Sivil müsadere ise suçla bağı olmaksızın ayrı bir dava konusu olan müsadere.

Bizim Türk Ceza Kanunu’umuzda müsadereyle ilgili maddelerimiz 2 tane. 54’üncü maddemiz eşya müsadere: Kasıtlı bir suçun işlenmesinde kullanılan veya suçun işlenmesine tahsis edilen ya da suçtan meydana gelen eşyanın müsadere. Ne örnek verebiliriz? Bir hırsızlık suçunda kullanılan maymuncuk, uyuşturucu maddenin nakli sırasında uyuşturucu maddeyi taşıyan araç diyebiliriz yani suçta kullanılan eşyalara müsadere edilebilir. Kazanç müsadere de suçun işlenmesiyle elde edilen veya suçun konusunu oluşturan ya da suçun işlenmesiyle sağlanan... Nitekim, uyuşturucu ticaretinden yüklü miktarda gelir kazanıyor. Bu geliri kazanç müsadere kapsamında müsadere edebiliriz.

Bizim hukukumuzda, Anayasa’mızın 38’inci maddesinde “Suç ve cezalara ilişkin esaslar” başlıklı düzenlememizde genel ilkelerimizden birisi “Suçluluğu hükmen sabit oluncaya kadar, kimse suçlu sayılamaz.” yani “Şüpheden sanık yararlanır.” ilkesi ana ilkelerimizden biri. Diğerinde de “Ölüm cezası ve genel müsadere cezası verilemez.” ilkesi yer almakta. Burada “Şüpheden sanık yararlanır.” ilkesi ile mülkiyet hakkının korunduğu bu iki prensip birlikte değerlendirildiğinde suçtan kaynaklanan mal varlığının kaynağını ispat etme külfetinin şüpheliye değil, iddia eden kamuya ait olması gerektiği bizim hukukumuzun genel prensipleri arasında yer almaktadır. Özellikle ispat külfetinin yer değiştirmesiyle ilgili talepler noktasında bizim ceza hukukumuzun genel prensipleri noktasında çeliştiğini söyleyebiliriz.

Mukayeseli hukuktan birkaç örnek vermek gerekirse Amerika’da bazı suçlar için hiçbir müsadere uygulaması getirilmezken bazı suçlar için suçtan elde edilen gelirin müsadere, bazı suçlar için ise suçu işlemekte olan araçların müsadere sine imkân verilmekte. Uyuşturucu suçlarında suçlunun mahkûmiyetine bağlı ve mahkûmiyet kararıyla birlikte müsadere uygulanmakta. Bu uygulanacak müsadere de kamunun ve sanığın sunduğu delillerin üstünlüğü ilkesine göre mal varlığı veya gelirin suçla olan ilişkisinin kurulmasıyla mümkün görülmekte. Görüldüğü üzere, Amerika’da ispat külfeti kamuda. O mal varlığının o suçla ilgili olduğunu ispatlamak devlete düşmekte. Yine Amerika’daki sivil müsadere uygulamasında da söz konusu mal varlığının suçtan elde edildiğini veya suçta kullanıldığını ispatlama yine devlete ait.

Yaptığımız araştırmalarda İngiltere’de ispat külfetinin ters çevrildiğini söyleyebiliriz, sanığa ait olduğunu söyleyebiliriz. Uyuşturucu suçunun da içerisinde olduğu yaşam tarzı suçlarında genişletilmiş müsadere uygulanabiliyor yani sanığın mal varlığının tamamına dair el koyma yapılabiliyor. Burada artık ihtimaller dengesi gereğince sanık buradaki mal varlığının uyuşturucudan kaynaklanmadığını bize ispatlamakla yükümlü oluyor.

Almanya'daki müsadere usulü bizim hukukumuzda benzer mahiyette. Orada da genişletilmiş müsadereye sınırlı ölçüde cevaz veriliyor fakat dediğim gibi, ispat külfetinin tamamen kaldırılması sonucu çıkmıyor burada da.

Son olarak yine uyuşturucu haberlerinin medyada sunuluşunun hukuksal boyutu, medyada çıkan haberlerle ilgili neler yapılabilir, bunlara ilişkin yaptırım olarak hukukumuzda hükümler var mı konusunda da bir sunum yapacağım. Yazılı ve görsel medyada uyuşturucuyla ilgili çıkan haberlerde özendirici bir dil kullanılması hâlinde uygulanacak yaptırımlarla ilgili Türk Ceza Kanunu'nun biraz önce bahsettiğim 190'ıncı maddesinin (2)'nci fıkrasında şöyle bir düzenlememiz var: "Uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanılmasını alenen özendiren veya bu nitelikte yayın yapan kişi, beş yıldan on yıla kadar hapis ve bin günden onbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır." Ki cezası oldukça ağır.

Yine, genel, suçu ve suçluyu övme... TCK'nın 215'inci maddesinde, burada suçu ve suçlunun basın yoluyla övülmesi hâlinde iki yıla kadar hapis cezası uygulaması yürürlüğe sokulabilir.

Yine, 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun'umuzun 8'inci maddesinde uyuşturucu ve uyarıcı madde kullanılmasını kolaylaştırma suçunun da bulunduğu birkaç maddede sayılan suçlarda erişimin engellenmesine karar verilebilmektedir mahkeme kararıyla. Aynı kanunun 8/A maddesinde de suç işlenmesinin önlenmesi veya genel sağlığın korunması amacıyla bizatihi kurum başkanı tarafından da internet ortamında yer alan yayınlara ilişkin olarak içeriğin çıkarılması veya erişimin engellenmesine karar verilebilmektedir.

Son olarak Basın Kanunu'ndan da bahsetmek istiyorum. Kişilik haklarının ihlal edilmesi hâlinde basılmış eserler yoluyla, hem 14'üncü maddedeki düzeltme ve cevap hakkı hem de bu düzeltme ve cevabın yayımlanmaması hâlinde uygulanacak yaptırımlar Basın Kanunu'nda var. Basın Kanunu'nda spesifik olarak uyuşturucuya dair bir düzenleme yok. Ancak, ben araştırmam sırasında şunu fark ettim: Basın Kanunu'nun 20'nci maddesinde özel olarak cinsel saldırı, cinayet ve intihar olayları hakkında haber verme sınırlarını aşan ve okuyucuyu bu tür fiillere özendirecek nitelikte yayınlar hakkında para cezası uygulanacağı düzenlenmiş. Belki buraya, Basın Kanunu'nun 20'nci maddesine uyuşturucu madde suçlarının da ilave edilmesi düşünülebilir, takdir sizlerin.

Son olarak 6112 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanun'da yayın hizmet ilkelerinin düzenlendiği 8'inci maddede alkol, bütün ürünleri ve uyuşturucu gibi bağımlılık yapıcı madde kullanımı ile kumar oynamayı özendirici nitelikte yayınlar yapılamayacağı belirtilmiş. Bu tür yayınlar yapılması hâlinde "İdari yaptırımlar" başlıklı 32'nci maddesinde bunlara yönelik idari para cezalarından bahsetmiş. Yine, adli yaptırımlarda bu hükümlere uyulmaması yani durdurulmasına rağmen yayına devam edenlerle ilgili hapis ve adli para cezası hükümleri düzenlenmiştir.

Ben dinlediğiniz için teşekkür ediyorum, saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Eker'e çok teşekkür ediyoruz bu sunum için.

Şimdi milletvekili arkadaşlarımızın sorularını bekliyoruz.

Sayın Sürekli, buyurun.

KEREM ALİ SÜREKLİ (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sunumunuz için teşekkür ediyoruz. Hem ondan önceki sunum için Ömer Ulu Bey'e hem de size teşekkür ediyoruz.

Evet, geçtiğimiz haftalarda yaptığımız çalışmalarda özellikle Adalet Bakanlığı boyutunda güncel uygulamalarda şu sorunun ortaya çıktığını tespit ettik... Ben de bir hukukçuyum, şöyle algılıyoruz: Özellikle kamu davasının ertelenmesi uygulamasının uyuşturucu kullananların cezalandırılması yönünde en erken ortalama beş yıllık bir süreye sebebiyet verdiği şeklinde bir vakıa ortaya çıktı. Nasıl mı? Geliyor uyuşturucu kullanan bir şahıs savcıya. Yapılan çalışmalar sonucunda tedavi, denetimli serbestlik, kamu davasının ertelenmesine karar veriliyor. Ondan sonra bir defa daha aynı suç işleyince direkt zaten kamu davası açılıyor. Bu sefer yargılama sonucunda hükmün açıklanmasının ertelenmesi kararı veriliyor. Bu süreleri hesapladığımızda –burada da tartıştık bunu- uyuşturucu kullanan bir kişi eğer bunda ısrar ediyorsa ilk cezasını ortalama beş yıl sonra alacak gibi bir durum ortaya çıkıyor. Bu konuda ne düşünüyorsunuz? Bizim şu andaki görüşümüz... Tabii Komisyon değerlendirecek. Benim avukat olarak rapora bu uygulamanın kaldırılması yönünde bir teklifim olacak şu anki görüşüm itibarıyla ama sizi bir dinleyelim. Tecrübeli bir kişisiniz, sizin de fikirlerinizi alalım..

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ TETKİK HÂKİMİ AHMET EKER – Teşekkür ediyorum Sayın Vekilim.

Şimdi, 191'inci madde gerçekten süreç içerisinde bizim çok müdahale ettiğimiz ve bir türlü olması gerekene getiremediğimiz bir madde. İlk, 2005 yılındaki süreci, 2007 değişikliği, akabinde 2014... Burada son yaptığımız değişiklik... Aslında biz, tabii, cezalandırma boyutu... Şimdi, 191'inci madde uyuşturucu madde ticaretinden biraz farklı. Çünkü burada cezalandırmayla beraber bir de tedavi yönü var yani bu kişinin madde bağımlısı olduğunu ve tedavisini de temin etme cihetine gittiğimiz için burada biz önceliği tedaviye verdik. İlk geldiğinde hemen cumhuriyet savcısı kararıyla tedavi denetimli serbestlik verilmesi, tedavi sürecinin başlaması, bu tedaviye uymadığı takdirde ve madde kullanıcısına ya da kendisine verilen yükümlülükleri yerine getirmediği takdirde ikinci bir hak daha vermeksizin cezalandırılması cihetine gittik. Tabii, bildiğiniz gibi, bu süreç uzuyor. Sonucunda hükmün açıklanmasının geri bırakılmasının verilmesi hususunda da 231'inci maddedeki hükmün açıklanmasının geri bırakılmasındaki genel prensiplerin dışına çıkmıyoruz. Yani sabıkası var mı, yok mu; cezanın alt sınırı, üst sınırı gibi kriterler noktasında hükmün açıklanmasının geri bırakılması... Genel kriterleri değerlendirdiğimiz için suç bazlı, 195'in özel bir ayrımı yok. Dolayısıyla dediğiniz doğru, süreç uzuyor ama buradaki uzamanın sebebi, tedaviye öncelik veriyor olmamızla ilgili. Burada biz tedaviyi hızlandırdık ama kamu davasının açılması süresini beş yıl erteliyoruz. Ama, tabii, burada bu sürece riayet etmediği takdirde yani buradaki bu süre içerisinde uyuşturucu kullandığı takdirde hemen raporu düzenlenip dava açılmak üzere gönderiliyor ve davası açılıyor yani o beş yıl tabii ki beklenilmiyor.

KEREM ALİ SÜREKLİ (İzmir) – Ortalama bir şey bulamaz mıyız şu anda? Yani tedavi zaten öncelikli, bunda hemfikiriz, hepimiz hemfikiriz ama cezalandırma boyutu geri kalıyor. O zaman da toplumda caydırıcılığı azalıyor. Benim şöyle bir şey şu anda aklıma geldi: Tamam, kamu davasının ertelenmesini uygulayalım. Bir daha yakalandığında direkt kamu davası açalım ama hükmün ertelenmesini açıklama konusunda genel hükümlerden ayrılarak burada özel bir düzenleme yapalım mesela, bir orta yol bulalım.

BAŞKAN – Mesela?

KEREM ALİ SÜREKLİ (İzmir) – Değil mi yani? Tedavi öncelikli, hemfikiriz bu konuda. Ancak burada anlatıldı, uygulamadaki savcı arkadaşımız da geldi, diyor ki: “Aileler bile özellikle yani bu sıkıntıdan kurtulmak için tedavi de oluyorsa cezalandırılma yönüne gidilmesini talep ediyor.” Bir orta yol bulmamız lazım diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Cezaların artırılması yönünde?

KEREM ALİ SÜREKLİ (İzmir) – Yok, hükmün açıklaması konusunda burada bir özel düzenleme yapıp eğer... Kamu davası açılmasını erteledik, bir daha yakalandı, direkt kamu davası açtık; direkt cezalandırma yoluna geçelim, hükmün ertelenmesini uygulamayalım, özel bir uygulama yine.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ TETKİK HÂKİMİ AHMET EKER – Şimdi, Sayın Vekilim, hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına gidilmeyip ceza verildiğinde de bu kez yine istinaf süreci olacak. Yine her halükârda infaz süreci uzayacak. Yani bu yargının hızlandırılmasıyla ilgili Bakanlığımızın birçok projesi var ama bu yargının genel sorunu yani bunu belirtelim.

BAŞKAN – Ruhi Bey, buyurun.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Teşekkür ederim.

Komisyon üyesi değilim ama konuya olan ilgimden ve sunumu yapan bürokrat arkadaşın heyecanını duyarak bu çalışmayı yaptığından haberdar olduğum için özellikle dinlemek istedim. Komisyon üyemiz yurt dışında, Sayın Cumhurbaşkanıyla olan seyahatte görevli. Onun da Komisyon üyelerine ve hazıruna saygılarını iletiyorum.

Tam da sayın milletvekilimin anlattığı husus, çok yakın bir süreçte benim kendi seçim bölgemde yaşadığım bir problem. Uyuşturucu kullanan ve temin eden çocuk ailenin başına dert. Beni arıyor. Ben emniyet müdürümüzü arıyorum. “Ya, işlem tesis edemiyorum.” diyor. Adam evi ve mekânı taciz etmekle ayrı şikâyetle bulunuyor yani evladı başına dert. Evladı başına dert olan böyle bir babanın yakın zamanda vefatı -yani aileyi yakın tanıdığım için- çok dramatik bir olaydı bu konu. Bu ara yasal olarak olmasa bile arada bir idari müeyyidelerle ilgili kolluk güçlerinin bilgilendirilmesi mi gerekebilir? Bizim orada AMATEM de yok mesela, Osmaniye için konuşuyorum. Bu arada bir boşluk var. Kendi evladı başına yük. “Alsınlar götürsünler bunu, içeri atsınlar. En azından orada tedavisi olabilir.” vesaire gibi babanın feryatları kulaklarımdan gitmiyor. Bu arada önemli bir boşluk var. Benim de dikkatimi çekti, onu vurgulamak istedim.

Teşekkür ederim.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ TETKİK HÂKİMİ AHMET EKER – Sayın Vekilimize hem iştiraki dolayısıyla hem de bizi kırmadığı için teşekkür ediyoruz.

Bununla ilgili idari tedbir noktasında aslında bir düzenlememiz var. Yani bu ALO 191 -biliyorsunuz- Uyuşturucu ile Mücadele Danışma ve Destek Hattı kuruldu. Oraya da gelen telefonlarda diyorlar ki: “Benim oğlum bana saldırıyor, zarar veriyor. Bunu alın hapse atın.” Ama kullanıcı. Yani cezalar ortada, bir ticaret yaptığına dair delil yok. Dolayısıyla bu kişiyle ilgili o anlamda bir tedbir gözüküyor ama bizim ona ilişkin düzenlememiz var. Türk Medeni Kanunu’nun 432’nci maddesinde alkol ve uyuşturucu madde bağımlılığı dolayısıyla ailesine ya da yakınlarına zarar veren kişilerin derhâl tedaviye başlamasıyla ilgili, gözlem altına alınmasıyla ilgili bir düzenlememiz var. Dolayısıyla idari anlamda aslında bu süreci işletecek bir tedbirimiz var fakat bu maddeye dair farkındalığımız yok. Ben bunu uzun süredir dile getiriyorum. Savcılarımızın farkındalığı yok, hâkimlerimizin farkındalığı yok, emniyetimizin yok. Yani burada hemen 432’nci maddedeki...

BAŞKAN – Adalet Bakanlığı Denetimli Serbestlik Tetkik Hâkimi Sayın Kevser Ceylan Hanım bizim uzmanımız. Onun da herhâlde bir katkısı olacak, ona söz veriyorum.

Buyurun.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DENETİMLİ SERBESTLİK DAİRE BAŞKANLIĞI TETKİK HÂKİMİ KEVSER CEYLAN KOCA– Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

Ben de şu konunun altını çizmek istedim: Kamu davasının açılmasının ertelenmesi konusunda yapılan değişiklikten sonra henüz beş yıllık süre dolmadı, 2019 yılında dolacak ve bu süreç tamamlandıktan sonra bizim tedavi ve denetimli serbestlik kararlarıyla ilgili ne kadar başarılı olduğumuzu yani kamu davasının açılmasının ertelenmesi kararı verilen kişiler içinden ne kadarı tedavi edilebiliyor, bunun bir etki analizini görmemiz gerektiğini düşünüyorum yeni bir değişiklik yapmadan evvel. Tabii, bu bizi epeyce bir fikir sahibi edecektir. Belki tedavi sürecinin daha farklı bir yönde uygulanması, belki çok kurumlu bir şekilde uygulanmasıyla ilgili bize fikirler verecektir, belki bizim o alanda başarısız olduğumuzu gösterecektir ya da belki de aslında çok büyük yüzdelere bu konuda başarılıyız, pek çok kişiyi uzaklaştırabildiğimizi bu süreç içerisinde göreceğiz. Ama öncelikle onun neticelerini bir almamız gerektiğini düşünüyorum bir değişiklik yapmadan evvel.

KEREM ALİ SÜREKLİ (İzmir) – Buna ben katılmıyorum çünkü burada uygulamayı da konuştuk. Beş yılı beklemeden zaten suç işleyenler var, direk onları konuşuyoruz zaten. Beş yılı beklemeye gerek yok. Zaten hemen kamu davasının ertelenmesine karar veriliyor, sonra gene suç işliyor, mevzuata göre direkt zaten kamu davası açılıyor, biz onları konuşuyoruz. Yani bu konu burada kalmamalı, tartışmalıyız, hatta Sayın Başkanım, Bakanlıkla da bunu enine boyuna tartışmalıyız. Çünkü yeni, bugün basında da yer aldı. 2018-2023 eylem planı yapılıyor, burada da bu konulara değiniliyor. Somut bir şeyle araştırma raporunda da bunu tartışırız, daha tartışalım. Sizin dediğiniz de ayrı bir boyut olabilir ama uygulamada yani uygulamayı yapan savcımızın bize verdiği bilgiler çok netti. Oralardan raporlara da bayağı geçecek. Bunu tartışalım. Ruhi Bey’in işaret ettiği gibi idari bir... Medeni Kanun 432’den faydalanabiliriz ama ben diyorum ki ikinci defa yargılandığı zaman hükmün açıklanmasının ertelenmesini, mahkemelerin bu konudaki şeyini bir şekilde kısıtlarız, genel hükümden ayırabiliriz.

Teşekkür ediyorum.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ TETKİK HÂKİMİ AHMET EKER – Sayın Başkanım, şimdi 432’nci maddeyi hemen okursam faydalı olur. “Akıl hastalığı, akıl zayıflığı, alkol veya uyuşturucu madde bağımlılığı, ağır tehlike arzeden bulaşıcı hastalık veya serserilik sebeplerinden biriyle toplum için tehlike oluşturan her ergin kişi, kişisel korunmasının başka şekilde sağlanamaması hâlinde, tedavisi, eğitimi veya ıslahı için elverişli bir kuruma yerleştirilir veya alıkonulabilir. Görevlerini yaparlarken bu sebeplerden birinin varlığını öğrenen kamu görevlileri, bu durumu hemen yetkili vesayet makamına bildirmek zorundadırlar.

Bu konuda kişinin çevresine getirdiği külfet de göz önünde tutulur.”

İlgili kişi durumu elverir elvermez kurumdan çıkarılır.”

Burada, bu kararı verecek olan mahkemeler sulh hukuk mahkemelerimiz, vesayet makamları. Ama dediğim gibi, ben uygulamayı araştırdığımda... Yani 432 üzerinde belki biraz daha redakte yapılabilir. Burada mesela “ergin kişi” diyor, çocuklar için zaten aslında Çocuk Koruma Kanunu’nda falan hükümler olduğu için, ergin kişiyi kastetmiş. Onun bir mantığını anlıyorum ama sürecin burada hızlanmasıyla ilgili... Burada bir sağlık kuruluşu raporu falan gerekiyor süreç içerisinde. Belki o uygulamadaki o süreci hızlandıracak müdahaleler, kanun yoluyla olmasa da uygulamaya dair bir müdahale söz konusu olabilir.

BAŞKAN – Evet, Sayın Hilmi Dülger...

MUSTAFA HİLMİ DÜLGER (Kilis) – Sayın Başkan, değerli katılımcılar; teşekkür ediyoruz.

Sayın Savcım, sunumunuz için teşekkürler. Sizin bu konuya özel yani kurumunuzun dışında bir çaba sarf ettiğiniz belli. Belli ki yani kurumunuz sizi buraya göndermiş. Biz de size bu sunumunuzdan dolayı teşekkür ediyoruz.

Ben şunu sormak istiyorum: 2014 yasa değişikliğinden sonra, 2014 yasa değişikliğini milat kabul edersek öncesi ve sonrasıyla mukayese ettiğimizde cezaların artırılmasının suçun işlenmesine olan etkisi nedir, bu konuda bir yorumunuz var mı?

İkincisi, bu hükmün geriye bırakılmasında bir orta yol, yeni bir yol, bir şeyler bulmamız gerektiği konusunda hep birlikte bir görüş birliğine vardık sanıyorum, daha da çok irdelenecek. Cezaların caydırıcılık ilkesi burada olmuyor. Suçu işliyor, içici de olsa, hepimizin hayatında var, az önce sayın vekilimin dediği gibi “Alın çocuğumu içeri. Bu çocuğu benden alın, bir yere koyun, benim gücüm yetmiyor.” diyen parçalanmış ailelerin sayısını hepimiz biliyoruz yani hepimize gelmiştir. Böyle bir durumda tedavi ve idari tedbir veya cezai tedbir eş zamanlı uygulansa olmaz mı? Çünkü suçu işleyen yakalanıyor, ertesi gün tekrar karşınızda. İhbar edene cebinde bıçağıyla, falçatasıyla geliyor. Oysa o samimi bir düşünceyle onu tedavi olsun diye ihbar etmiştir, idare ona bir tedbir uygulamıştır ama bir hafta sonra, üç gün sonra karşınızda ki eski Medeni Kanun’da da benzer bir hüküm vardı. Ben bu hükmü uyguladım. Bir bağımlıyı Manisa Ruh ve Sinir Hastalıklarına gönderdim, bir-iki ay sonra çıktı geldi, surla peşimden dolaştı. Ama önce bir uygulayalım, taşın altına elimizi sokalım, bir orta yol bulalım diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Yazıcıoğlu, buyurun.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ABUZER YAZICIOĞLU – Şimdi, Ceza İnfaz Kanunu’nda 108’inci maddede hem mahkûmiyet hem de tedavi tedbirlerine ilişkin düzenleme var zaten. 108’inci maddenin (9)’uncu fıkrasında detaylı bir düzenleme var. Şu anki, cinsel suçlarla alakalı olarak Aile Bakanlığının yürüttüğü bir çalışma var, 9’uncu madde tekrar revize ediliyor. Bu konu orada daha detaylı bir şekilde düzenlenecek. Komisyonun bilgisine sunarız.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Tunç...

ALİM TUNÇ (Uşak) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Şimdi, bu kanunda özellikle tedaviden veyahut tedavi süresi ve hükmün geciktirilmesiyle ilgili süreyle ilgili ortak kanı, bir düzenleme yapılması ya da en son söylediğimiz, 432’de aslında bir hüküm var, bunun uygulanabilir hâle getirilmesi. Hukukta kaçış yollarının çok olduğu malum yani bir maddeye göre ceza alabiliyor ama diğer maddeler uygulandığında da çok farklı sonuçlar çıkabiliyor.

Dikkat ettiğim noktalardan birisi, bu müsadere veya kazançla müsadere yoluyla buna el konulmasıyla ilgili. Yani Amerika, Almanya bizimle aynı şeyde; İngiltere’de daha farklı olduğu, daha doğrusu, iddia sahibinin kişiler değil, devletin olmasıyla ilgili bir hüküm. Burada sonuç itibarıyla, tabii, kullanımla ilgili ya da insanların mağduriyetleriyle ilgili göz önünde bulundurmak gerekir ama –biraz önce de söylediniz, “Bir bakkal Mercedes’le geziyorsa bunda bir farklılık var.” diyerek örnek verdiniz– burada da çok kazancı olan ve bu işle ilgili yakalanan kişilerin ispatını onların yapması gerektiğini düşünüyorum. Yani burada, uygulamada farklı ülkeler farklı uyguluyor ama bizim ülkemizde de şahısların bu konuda ispat etmesi, faturasını getirmesi vesairesi anlamında belirli şeylerin tapusunu vesairesini nasıl aldığıyla ilgili, nasıl kazandığıyla ilgili bunun ispatının şahıslar tarafından yapılması gerektiğini düşünüyorum. Bu konuda, uygulamalarda biraz daha açar mısınız?

Teşekkür ederim.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ TETKİK HÂKİMİ AHMET EKER – Önce bir önceki vekilimizin 2014 öncesi ve sonrasındaki uygulama sonuçlarıyla ilgili sorduğu soruya cevap vereyim. Yine kişisel kanaatimi söylemek istiyorum. Caydırıcılığı uyuşturucu madde

suçlarının cezalarını artırmakla sağlayamayız, ben böyle düşünmüyorum. Zira şu anki cezalar gerçekten çok ağır. Şu an uyuşturucu madde suçlarının temel cezasının ben on beş yıla çıktığını söylüyorum. Ben ağabeyime iki dal esrarı ücret karşılığı olmaksızın verdim ya da iki dal eroini ya da iki dal hapi verdim. Bu eylemin karşılığı on beş yıl. Dolayısıyla...

BAŞKAN – Mesela değil mi, örnek veriyoruz.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ TETKİK HÂKİMİ AHMET EKER – Tabii, tabii, örnek kabilinden söylüyorum. Yani biz tabii hep televizyonlarda operasyonlarda yüklü miktarda uyuşturucuya el konulduğu haberlerini görüyoruz ama öyle değil. Hatta kanunun lafzına baktığımızda, birlikte içme... Örnek veriyorum, mesela üç kişi birlikte içiyor; bir dal esrar yaktık, sıra sıra içiyoruz. Mesela normalde kanunun lafzına göre, ben getirdim bu sigaray, ben temin ettiğim için on yıl ceza almam lazım ama Yargıtay içtihatlarında buna “Bu on beş yıl olmaz. Bunu biz birlikte içme deyip kullanma sayalım.” dedi ve kullanma hükümlerini uyguladı.

Bakın, yine, cezaları artırdığımızda uygulamaya yönelik sonuçlarla ilgili size şunu söyleyebilirim: Yargıtayda -dediğim gibi- kullanma ve ticaret arasındaki kriterler çok net değil, biraz önceki saydığım kriterler üzerinden gidiyoruz. Altı paket esrarla kişi yakalandığında -böyle “bıçak sırtı” diyoruz biz buna- yani ticaret mi, kullanma mı, dairenin tereddütte kaldığı durumlarda düzenlemeden önce “Ticaret ya, bu ticaret yapıyormuş. Altı paket yeter.” dediği hâlde -başka bir delil yok tabii ticaret yaptığına dair- şu an cezasını beş yıl iken on yıla çıkardığımızda “Ya, buna da on yıl çok altı pakette ya. Biz buna kullanmadan hüküm verelim.” deyip bozuyor, beraat. Anlatabiliyor muyum?

Cezaları artırmak, benim kanaatimce çözüm değil. İran’dan sonra en ağır cezalar bizde uyuşturucuda. Adam yurt dışından geliyor, yabancı uyruklu. İthal, ihraç, yirmi yıla çıkardık on yıldan. Yani üzerindeki paket sayısı belki yirmi paket, küçük paketçik hâlinde esrar ya da işte onların deyimiyle marijuana. Adama yirmi yıl ceza dediğin zaman “Nasıl olur, bu kadar cezası olur mu?” diyor. Bizim hukukumuzda gerçekten cezaların caydırıcılığı üst düzeyde diye düşünüyorum, şahsi kanaatim.

Takdir sizin.

MUSTAFA HİLMİ DÜLGER (Kilis) – Caydırıcılık iki yönlü olan bir kavramdır, sadece suçu işleyen değil aynı zamanda suçu işlemeyi aklından geçirene de teşmil edilebilecek bir kavramdır. Dolayısıyla, olayın bu tarafına da bakmak lazım, bunu söylerken onu düşünmüştüm. Suçu işlemeyi aklından geçiren insan, bir kere salıverileceğini, en azından “Tedavi edilirim.” düşüncesiyle salıverileceğini aklından geçirmemeli, bir başkasına, topluma örnek olmalı.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ TETKİK HÂKİMİ AHMET EKER – Sayın vekilim, şu ayrımı belki yaparsak: Gerçekten kullanan bir kişinin seri bir şekilde hapse girmesini mi istiyoruz? Adam ticaret yapıyor, ticaret yaptığını biliyoruz, uyuşturucu ticareti yapıyor ama delillendiremiyoruz; dolayısıyla da üzerinde ele geçen maddede vesaire de soruşturma aşamasında, kovuşturma aşamasında delillendiremediğimiz için, adamın ticaret yaptığını az çok biliyoruz ama delillendiremediğimiz için kullanmadığı hükmü veriliyor. Yoksa bu ikinci aşamadaki kişiler için mi bunu istiyoruz?

MUSTAFA HİLMİ DÜLGER (Kilis) – Maşeri vicdanda suçu işleyen kimsenin sokağa çıkması kadar tehlikeli bir şey yoktur. Hepimizin evladı var, bu malı kullanan birisi sokakta dolaştığı anda herkes evladını bu tehlikeyle karşı karşıya hisseder. Onun için, ikisini eş zamanlı yapmamız gerektiğini düşünüyorum. Tedavi esnasında başarılı olduğu takdirde, o zaman cezanın infazında yeni düzenlemeler getirilebilir. Burada hâkime takdir yetkisi verilir, Ceza İnfaz Kanunu’na hüküm konulur, başarılı bir şekilde kendini ıslahı nefis etmeye niyetlenmiştir, bunlar görülür ve cezanın ertelenmesi, infazın

ertelenmesi gibi müesseselere başvurulur diye düşünüyorum ama yarın o mahalleye tekrar geldiğinde, kolunda çip olduğunu kimse görmeyecek ama malı kullanan birisinin geldiği görülecek. Sitenizde böyle birisi var ve madde bağımlısı. Eşinizle, çocuklarınızla her gün o kattan birlikte çıkıyorsunuz. Önce kanunu yapanların da, kanunu uygulayanların da, bizlerin de empati yapması gerektiğine, oradan bakması gerektiğine inanıyorum. Her zaman kullandığım bir cümle vardır: Çift kapılı, lambri kaplamalı odalardan Türkiye'yi yönetmememiz lazım.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ TETKİK HÂKİMİ AHMET EKER – Sayın Vekilim, şunu söyleyebilirim: Tedbirle birlikte cezanın, hem tedavi hem cezanın bir arada olması noktasında, zaten cezaevine girdiğinde programlarımız var -hâkime hanım belki bilgi verebilir- öfke kontrol programı vesaire. Yani cezaevinde hem tedavi olup hem de cezasını çektiği hâli var tabii ki. “İkisi bir arada oluyor mu?” dendi.

Diğer taraftan...

MUSTAFA HİLMİ DÜLGER (Kilis)- Var da şu şekilde olmamalı... Antalya Vekilimiz olsaydı o söylerdi. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının sosyal koruma tedbirli uygulamaları var. Sizin gibi, gelen arkadaşlarımız, şurada şunları yaptık, şurada şunları açtık dediğinde, vekilimiz dayanamadı -arkadaşlarımız hatırlarlar- “Allah’ınızı severseniz, yıl içerisinde 14 kişi gitmiş koskoca Antalya’dan, bize bunu başarı gibi gösterdiğiniz vakit o zaman bu sorunu çözemeyiz.” dediğini hatırlıyorum. Evet var, koruma tedbirleri var, tedavi tedbirleri var. Başarı şansı nedir Sayın Savcım? Oran nedir?

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ TETKİK HÂKİMİ AHMET EKER – Sayın Vekilim, burada, bizim Ceza İnfaz Kanunu’muzun geneliyle ilgili o zaman bir düzenlemeye gitmemiz gerekiyor. Şu an, mesela iki yıla kadar olan cezalara denetimli serbestlik tedbiri uygulanıyor, KHK’yle bunu artırdık. Dolayısıyla, şu an iki yıla kadar olan suçlarda zaten cezaevinde yatamı olmuyor.

MUSTAFA HİLMİ DÜLGER (Kilis) – O zaman bu suçu ayırmak lazım. Bunu kim ayıracak? Yasama, yürütme birlikte yani kanunun mutfağını hazırlayan sizler, sonra da yasama, biz yapacağız. “Yapılmalıdır.” Kelimesi biraz burada abesle iştigal gibi kalıyor. Bunu biz raporlarımıza da koyacağız. Sizin bize önerileriniz olmalı ama vakit geçiyor.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ TETKİK HÂKİMİ AHMET EKER – Mesela, uyuşturucu ticaretinde, aslında zaten İnfaz Kanunu’nda -biraz önce bahsettim- normaldeki infazın şartlı salıverme oranı daha yüksek uygulanıyor. Mesela 2/3 iken 3/4’ü uygulanıyor uyuşturucu suçlarında ama kullanma için yok o, ticaret için var. Yani bu konuda infaz noktasında takdir sizlerin, Meclisin, siyasi iradenin. Bu anlamda, uyuşturucuya münhasır düzenleme yapılmasına bizim söyleyeceğimiz bir şey yok.

BAŞKAN – Sayın İnönü Tümer, buyurun.

ZÜLFİKAR İNÖNÜ TÜMER (Adana) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bende Sayın Savcının ifade ettiği gibi, açıkçası cezaların artırılarak bunun altından kalkabileceğimizi düşünmüyorum. Sayın Daire Başkanımız demin “1.500 kişi yakaladığımız zaman 3 bin kişi daha bunun ticaretini yapmaya hazır.” diye ifade etti yanlış hatırlamıyorsam. Dediğim gibi, okullarda, öğrencilerde özellikle uyuşturucu yaşının çok düştüğü -Adana ili için söyleyebilirim- ilkokullara kadar düştüğü söyleniyor. Bu çocukların farkındalığının artırılarak ve tabii ki insanların ekonomik ve sosyal sevelerini yükselterek ancak bunun altından kalkabiliriz diye düşünüyorum.

Şimdi, eğer müsaade ederseniz, konuyla ilgili mi bilmiyorum ama Sayın Daire Başkanına uzmanlığıyla ilgili bir şey sormak istiyorum: Haşhaş ekim alanları belki hükümetler düşüren bir konu Türkiye için, Türkiye'nin geçmişinde. Dün Milliyetçi Hareket Partisi de yağlı tohumlarla ilgili bir Meclis araştırması önergesi vermişti. Bu haşhaş ekim sahalarını genişletmek ya da o kısıtlı kotaları kaldırmak... Uyuşturucuda Amerika'nın sadece esrarla ilgilendiğini ifade ettiniz, hatta sentetik uyuşturuculara dönüp bakmadığımı söylediniz. Bu ülkenin yağıyla, küspesiyle, hayvanlardaki yağ oranını artırmasıyla ve alkaloid dedikleri tıbbi anlamda Türkiye'nin ekonomisine çok katkısı olduğunu düşündüğümüz haşhaş ekim sahalarındaki bu kotaları tutmak doğru mudur değil midir? Bunun uyuşturucu ticaretinde ya da uyuşturucu bağımlılığında bir etkisi var mıdır?

Bu konuda bilginizi rica ediyorum, belki tekrar konuya döndüm ama.

BAŞKAN – Ömer Bey, buyurun.

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI KAÇAKÇILIK İSTİHBARAT HAREKAT VE BİLGİ TOPLAMA DAİRESİ BAŞKANI ÖMER ULU – Sayın Başkanım, aslında bu tamamıyla ticari bir konu. Ben de Allah var, son zamanlara kadar bu konuya vâkıf değildim, Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğünde bununla ilgili bir birim var, arkadaşlar gelip beni bilgilendirince vâkıf oldum.

Ağırlıklı olarak Hindistan ve Türkiye geleneksel haşhaş üreticisi ülkelerden sayılıyor. Dolayısıyla, Hindistan'da da morfin üreten bir fabrika var, Türkiye'de de var fakat Türkiye, morfini Hindistan'dan çok pahalıya mal ediyor. Dolayısıyla, uluslararası arenada morfin pazarlayacağımız zaman çok zorlukla karşılaşıyoruz. Şu anda ürettiğimiz morfinin yaklaşık yüzde 10'unu -yanlış ifade etmek istemem amacıyla yüzde 9 küsurunu ihraç edebiliyoruz, bunun yüzde 90'lık bir kısmını yurt içinde kullanıyoruz. Tabii, üretim miktarımızı artırdığımızda ister istemez elimizde satamadığımız, kullanamadığınız bir morfin ortaya çıkacak. Dolayısıyla, o kotayla ekilen haşhaş alanlarının çok iyi hesap edilmesi lazım. Türkiye bununla ilgili de ciddi bir tecrübeye sahip, dediğim gibi, bununla ilgili bir daire başkanlığı var Toprak Mahsulleri Ofisi bünyesinde. Ona göre belirliyorlar. Belki tarımsal açıdan artırılacak çiftçilerimizin daha çok gelir elde etmesini sağlayabilir ama öbür taraftan ürünü satamadığımız zaman da daha büyük bir zararlar da karşı karşıya kalabiliriz.

ZÜLFİKAR İNÖNÜ TÜMER (Adana) – Uyuşturucuyla mücadelede eksi bir etkisi olur mu?

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI KAÇAKÇILIK İSTİHBARAT HAREKAT VE BİLGİ TOPLAMA DAİRESİ BAŞKANI ÖMER ULU – Türkiye, özellikle haşhaş üretimi bakımından bunun uyuşturucu alanıyla ilişkisini kesmiş vaziyette yani Türkiye'de yasal olarak ekilen haşhaşın afyonundan bir eroin üretimi yok, zaten Türkiye'de eroin üretimi yok bildiğimiz kadarıyla. Dolayısıyla, afyon sakızı çiğnenerek de bir uyuşturucu olarak kullanılabilir. Geleneksel olarak bu yaşandı Türkiye'de geçmişte, 1970'li yıllardan önce ancak şu anda öyle bir şey de yok. Dolayısıyla, bizim haşhaş ekimimiz tamamıyla bu uyuşturucu alanının dışına çıkarılmış bir alan.

ZÜLFİKAR İNÖNÜ TÜMER (Adana) – Tarımsal destek anlamında eğer bu kotaları artırıp çiftçinin para kazanacağı bir noktaya gelse uyuşturucuyla mücadele alanında sizce bir sakıncası yok değil mi? Onu ifade etmek istiyorum tekrar çünkü bunu açıkçası... Dedim ya, dün Milliyetçi Hareket Partisinin yağlı tohumlarla ilgili bir önergesi vardı Mecliste. Sadece yağ için bile belki afyon sahasını genişletmek, çiftçiyi toprakla tekrar buluşturmak gerekiyor diye düşünüyorum. Daha öncekiler hep bu afyon kotası nedeniyle düşürülmüştü yani afyon yasağı gelmişti, bu Hükûmet de düşürmüştü.

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI KAÇAKÇILIK İSTİHBARAT HAREKAT VE BİLGİ TOPLAMA DAİRESİ BAŞKANI ÖMER ULU – Biraz önce arz ettiğim gibi, bu, tamamen arz-talep dengesi, bir de siyasi bir karardır.

ZÜLFİKAR İNÖNÜ TÜMER (Adana) – Tabii, tabii. Uyuşturucuyla mücadele açısından söylüyorum.

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI KAÇAKÇILIK İSTİHBARAT HAREKAT VE BİLGİ TOPLAMA DAİRE BAŞKANI ÖMER ULU – Uyuşturucuyla mücadele alanının tamamıyla dışına çıkmış bir alan orası.

BAŞKAN – Alim Bey’in bir sorusu vardı, yarım kaldı herhâlde.

Buyurun Alim Bey.

ALİM TUNÇ (Uşak) – Bu müsadereyle ilgili bir şeyi alamadım. Gerçi aslında şahsi fikrinizi belki söylediniz ama genel anlamda -geçmişte de mutlaka tartışmalar olmuştur- bununla ilgili değerlendirme nasıl yapılabilir?

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ TETKİK HÂKİMİ AHMET EKER – Sayın Vekilim, bu ispat külfetinin tersine işletilmesiyle ilgili MASAK’ın talebi var fakat geçen hafta Uyuşturucuyla Mücadele Yüksek Kurulunda başta İçişleri Bakanlığının buna karşı çıktığını duyduk. Dediğim gibi, İngiltere’nin hukuk sistemi bizimkinden çok farklı, Almanya’nın hukuku bizimkine benziyor aşağı yukarı, zaten birçok kanunu da zamanında oradan almışız ama bizim hukukumuzda masumiyet karinesini işletemeyiz böyle olursa. Bir de şunu da biliyoruz: Yakın zamanda varlık barışıyla “Yurt dışında mal varlığınız varsa buraya getirin.” noktasında bir iradede sonra, benzer bir soruşturma söz konusu olduğunda “Bu mal varlığını ispatla.” ya da “Nereden aldın?” noktasına gitmek ne kadar uygun olur bilemiyorum. Takdir sizin. Bu, dediğim gibi, sizlerin takdirinde yoksa madde yazımında iradeye göre hazırlanır, onda bir problem yok.

ALİM TUNÇ (Uşak) – Hayır, hukuk mantığı veya sizin bakış açınız önemli.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ TETKİK HÂKİMİ AHMET EKER – Benim kanaatim, dediğim gibi Sayın Vekilim, hukukumuzun genel prensipleriyle örtüşmediği.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Şimdi, Genel Müdür Yardımcımız Abuzer Yazıcıoğlu’na bir soru yöneltmek istiyorum.

Bir gazete haberinde “Uyuşturucu kullanıcısı beraat etti, esrar kendisine iade edildi.” “Acaba kamera şakası mı yoksa bir fıkrı mı?” dedim.

Sayın Yazıcıoğlu, haberin devamında “Hâkim uyuşturucu kullanıcısı olduğu iddiasıyla yargılanan sanığın beraatine karar verdi, sanığın üzerinde bulunun 960 gram yani yaklaşık 1 kilogramlık esrarın da iadesine hükmetti. Yargıtay hatayı fark etti ve davayı bozdu.”

Şimdi, bu hâkimle ilgili herhangi bir işlem yapıldı mı? Mesela bir hekim yapmış olduğu bir tedavi sonucu “malt practice” nedeniyle inanılmaz cezalar alıyor. Bir örnek veriyorum. Ama bu hâkim bu kararı verirken neye göre verdi? Bununla ilgili bir soruşturma ya da bir inceleme yaptınız mı?

Buyurun.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ABUZER YAZICIOĞLU – Bu somut örnek üzerinden şu anda hazırlıklı gelmediğimiz için cevap vermemiz zor ama dosya kapsamındaki deliller ne durumdadır, ona dikkat etmek lazım. Bir de yargılama sonucunda verilen kararların medyadaki yansıma şekli maalesef bizim Türkiye’imizde biraz problemli yani aslında yasal mevzuat olarak hem Basın Kanunu’nda hem RTÜK Kanunu’nda hem internet erişimleriyle alakalı 5651 Sayılı Yasa’da suçu övücü ya da suçu teşvik edici şekilde haber yapma yasaklarına ilişkin düzenlemeler var ve bunlara ilişkin yaptırımlar da var. Hatta, az önce de değindim, yine Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının şu anda Meclis gündemine taşımaya çalıştığı pakette de yine bu cezaların artırılmasına

ilişkin taslak çalışmaları devam ediyor. Bunların etkin bir şekilde uygulanması durumunda aslında yargılama makamlarının delilleri takdiri ve verdiği kararların yetersizliği değil, aslında bunların topluma yansıma şeklinde bir problem olduğu gözüktür çünkü ilk derece mahkemesi hatalı karar vermiş olsa bile bunun hem istinaf hem de Yargıtay düzleminde hatta daha yukarılara giderek denetim mekanizmaları işliyor aslında yani bir yerde yanlış yapılmış olsa bile düzelterek belli mekanizmalar var. O yüzden, somut örnek açısından şu aşamada bir şey diyemeyeceğim ama mevzuat açısından bunun topluma yansımaları ilgili olarak biraz daha etkin bir düzenleme süreci devam ediyor şu anda.

BAŞKAN – Burada tabii hâkimle ilgili yapılan haber doğru mu yoksa doğru değil mi? Eğer doğru değilse... Çok önemli gazetelerde, medyada çıktı bu haberler, bunlar da önemli diye düşünüyorum ben.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ABUZER YAZICIOĞLU – Kesinlikle önemli ama hâkimle alakalı soruşturma yapılmış mıdır ya da haber mi yanlışır yoksa kararda mı ciddi bir problem vardır, şu anki bilgim yeterli olmadığı için açıklama yapamıyorum.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ TETKİK HÂKİMİ AHMET EKER – Başkanım, müsaade ederseniz ben bu konuyla ilgili bir iki kelam söyleyeyim.

BAŞKAN – Buyurun.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ TETKİK HÂKİMİ AHMET EKER – Şimdi, bizim müsadere hükümlerinin düzenlendiği 54'üncü maddemizde açık bir hüküm var. “Üretimi, bulundurulması, kullanılması, taşınması, alımı ve satımı suç oluşturan eşya müsadere edilir.” deniyor. Uyuşturucu da bu kapsamda. Dolayısıyla kişi beraat etse dahi, mesela başka suçlarda el konulan eşya olabilir, kişi beraat ettiğinde o eşya kendisine iade edilir ancak uyuşturucuda böyle bir şey mümkün değil. Uyuşturucu bizatihi müsadere edilmesi gereken bir madde.

Orada haberin içeriğinin doğruluğuyla ilgili benim de farkındalığım yok ama velev ki haberin içeriği doğruysa bile burada bir uygulama hatası olduğu -meslektaşımızın belki bir yere atanmış olması, belki kuradan gitmesi gibi bir şey gündeme gelebilir- ama genele teşmil edilemeyeceği noktasında kanaatimi belirteyim.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

Vaktimiz oldukça ilerledi. Bugünkü toplantımızın Birinci Oturumunu kapatıyorum.

Öğleden sonra saat iki buçukta buluşmak üzere.

Kapanma Saati: 13.16

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.43

BAŞKAN: Yılmaz TEZCAN (Mersin)

BAŞKAN VEKİLİ: Kerem Ali SÜREKLİ (İzmir)

SÖZCÜ: Gökçen ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya)

KÂTİP: Lütfiye İlkten CERİTOĞLU KURT (Çorum)

BAŞKAN – Değerli milletvekili arkadaşlarım, Uyuşturucu Madde Bağımlılığı ve Yeni Bağımlılık Türlerinin Araştırılarak Bağımlılığın Nedenlerinin ve Alınacak Tedbirlerin Tespit Edilmesi Maksudıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonumuzun 7'nci Toplantısının İkinci Oturumunu açıyorum.

Toplantı yeter sayısı vardır.

Öğleden sonraki oturumumuzda İstanbul Şehir Üniversitesi Rektörü, İletişim Fakültesi Dekan Vekili Profesör Doktor Peyami Çelikcan, Türkiye Yeşilay Cemiyeti ve Diyanet İşleri Başkanlığının sunumunu dinleyeceğiz.

Ben konuyu uzatmadan hemen, sunumu yapacak olan Değerli Hocamız Profesör Doktor Peyami Çelikcan'a sözü veriyorum.

Sayın Hocam, hoş geldiniz.

İSTANBUL ŞEHİR ÜNİVERSİTESİ REKTÖRÜ PROF. DR. PEYAMİ ÇELİKCAN – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Söz sizde Değerli Rektörüm.

Buyurun.

3.- İstanbul Şehir Üniversitesi Rektörü İletişim Fakültesi Dekan Vekili Prof. Dr. Peyami Çelikcan'ın, uyuşturucuyla mücadele sürecinde sivil toplum kuruluşlarının rolü hakkında sunumu

İSTANBUL ŞEHİR ÜNİVERSİTESİ REKTÖRÜ PROF. DR. PEYAMİ ÇELİKCAN – Sayın Başkan, değerli üyeler; öncelikle bu araştırma komisyonunda sivil toplum kuruluşlarına da yer açılmasından dolayı çok büyük bir memnuniyet duyduğumu belirtmek istiyorum ve bu nedenle de Komisyona ayrıca teşekkürlerimi sunmak istiyorum. Çünkü bağımlılıklarla mücadele konusunda zaman zaman sivil toplum kuruluşlarının önem göz ardı edilebiliyor. Meclis araştırması komisyonumuzun sivil toplum kuruluşlarına da bu mücadelede yer açmış olmasından dolayı gerçekten büyük bir memnuniyet duydum, Komisyonunuzun çalışmalarının doğru yolda olduğu konusunda güçlü bir kanaat edindim. Başarılar diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Hocam.

İSTANBUL ŞEHİR ÜNİVERSİTESİ REKTÖRÜ PROF. DR. PEYAMİ ÇELİKCAN – Efendim, benzeniz, kendimi sivil toplum gönüllüsü, bağımlılıklarla mücadele gönüllüsü ve aynı zamanda da Yeşilay gönüllüsü olarak tanımlayan bir insanım. Bu bakımdan sivil toplum kuruluşlarının uyuşturucuyla mücadele ya da bizim tanımlamamızla madde bağımlılığıyla, bağımlılıklarla mücadeledeki yeri ve önemini, uluslararası ve ulusal düzeydeki düzenlemeler, uygulamalar ve örnekler kapsamında sizlerle paylaşmaya çalışacağım.

Tabii, dünyada ve Türkiye’de bu alan yıllar itibarıyla giderek farklılaşıyor, sorunun kaynağı, kapsamı giderek genişliyor, dolayısıyla da tanımlamalar da değişiyor, kavramlar da değişiyor. Çok kısaca, birkaç dakika içerisinde ben bu değişime dikkat çekmek istiyorum, daha sonra da sivil toplum bu değişimle birlikte nasıl güçlü bir fonksiyon kazanıyor, onları sizlere aktarmaya çalışacağım.

Biliyorsunuz, pek çok düzenlemede sorunun kaynağı olarak biz, uyuşturucudan bahsediyoruz hâlbuki uyuşturucu, bağımlılık yapan bir maddenin bir fonksiyonunu ifade ediyor. Dolayısıyla bu adla sorunu tanımlamanın çok doğru bir yöntem olmadığını görüyoruz, düşünüyoruz ve burada bir çeşitlenme olduğunu da görüyoruz. Bağımlılık yapan maddelerin bir kısmının temel fonksiyonu uyuşturucu ama bir kısmının da uyarıcı fonksiyonları var. Dolayısıyla burada temel referans kavramın “madde” olması gerektiğini düşünüyoruz, savunuyoruz. Uyuşturucudan maddeye doğru bir değişim yaşanıyor, bu da şunu gösteriyor: Bağımlılık yapıcı maddelerin sayısı artıyor, fonksiyonları da çeşitleniyor. Bu bakımdan, mücadele biçimleri de farklılaşmaya başlıyor. İşin bir başka noktası da mücadelemiz, uyuşturucuyla mücadeleden aslında daha genel, kapsayıcı olarak maddeyle mücadeleye evrilmek durumunda. Tabii, bir alışkanlık ve yaygınlık olduğu için hep uyuşturucuyla mücadeleden bahsediyoruz ama bizim Yeşilaydaki çalışmalarda da referans kavramımız aslında “maddeyle mücadele”, “maddelerle mücadele.”

Maddeyle mücadele devam ederken bir taraftan da bağımlılıkla mücadele konusundaki çalışmalara hız kazandırmak gerektiriyor. İki farklı şeyler mi? Evet, çok farklı uygulamalar. Birisinin odağında maddenin kendisi var, maddeyle mücadele ediyorsunuz, diğesinde ise bir eylem var, bağımlılık var, davranış var. Davranışın kendisi de mücadelenin ana teması olmak zorunda; aksi takdirde, eksik ve yarım kalacaktır.

İşte böylesi değişimlerle birlikte biz aslında nasıl bir alanda mücadele veriyoruz? Bağımlılıklarla, maddeyle mücadele ediyoruz, bunları engellemeye, ortadan kaldırmaya çalışıyoruz. İşte, böylesi bir ortamda da değerli Komisyon üyelerimiz, mücadele alanları da çeşitlenmiş oluyor. Dolayısıyla biz her tür maddeyle bir taraftan mücadele etmek zorundayız, bunlara işte bu geleneksel, klasik uyuşturucu madde türleri de giriyor, uyarıcı yeni sentetik, kimyasal madde türleri de giriyor. Elbette ki maddeleri üretenler, sağlayanlar, pazarlayanlar, arzı gerçekleştirenler de bu mücadele alanının içerisinde, her tür bağımlılık bunun içerisinde ki buna artık günümüzde davranışsal bağımlılıkları da ekliyoruz, sadece madde üzerinden bağımlılık, biyolojik, fizyolojik bir bağımlılık değil ama aynı zamanda, davranışsal bağımlılığı da kumar bağımlılığı gibi, oyun bağımlılığı gibi, sosyal medya bağımlılığı gibi “teknoloji bağımlılığı” olarak çatı kavram kullanıyoruz. Bütün bu bağımlılık alanlarıyla da mücadele etmek durumunda kalıyoruz büyüyen mücadele alanı tanımlı içerisinde.

Dezavantajlı gruplar, bağımlılar ve özellikle de önleyici tedbirler kapsamında çocuklar ve gençler bu mücadele alanı içerisinde yer alması gereken, tanımlanması gereken unsurlar olarak gözüküyor. Dolayısıyla gündemimize sadece madde, maddenin üretimi, dağıtımı, satışı, kullanımı ve kullanan değil, bunu da içeren ama daha yeni unsurların da içine katıldığı bir yeni mücadele alanı, daha kapsamlı bir mücadele alanı ortaya çıkıyor. Bu mücadele alanında devletin resmî, düzenleyici, denetleyici kurumlarıyla mücadele bir taraftan devam ederken bu mücadeleleri destekleyecek şekilde sivil toplum kuruluşlarının da bu alana dâhil olması, bu alanda özellikle önleyici tedbirlerin geliştirilmesi, farkındalık çalışmalarının artırılması, gençlerin ve çocukların bağımlılık riskinden uzak tutulması, bu konularda eğitilmesi, bilinçlendirilmesi, aynı şekilde ailelerin bu alanlarda bilinçlendirilmesi ve eğitilmesi konusunda sivil toplum kuruluşlarının çok önemli katkılarının olduğunu dünyadaki ve Türkiye’deki uygulamalardan görebiliyoruz.

Peki, nasıl oldu da sivil toplum kuruluşları bağımlılıklarla mücadele alanının aktif bir aktörü hâline geldi? Bununla ilgili çalışmalar dünyada 1980’li yılların başında Birleşmiş Milletler tarafından kurulan Viyana Uyuşturucular Üzerine Sivil Toplum Komitesi, NGO Komitesiyle birlikte aslında resmî olarak başlıyor. Birleşmiş Milletler 1980’li yıllardan itibaren oluşturmuş olduğu bu Viyana Komisyonu çerçevesinde –ki bugün hâlâ faal olan bir komisyon, bildiğiniz gibi- sivil toplum örgütlerinin, kuruluşlarının bağımlılıkla mücadele alanına aktif olarak dâhil edilmesi için gerekli olan eğitimin, teşvikin, koordinasyonun sağlanması, kaynağın sağlanması konusunda bir dizi faaliyet yürüttü ve bunun altyapısını oluşturarak 1998 yılında Birleşmiş Milletler Genel Kurulunda bir genelgenin yayımlanması sağlanmış oldu. Bu, 1998 yılındaki Birleşmiş Milletler Genel Kurulunun çağrısı 150 ülke tarafından yapıldı ve 2008 için on yıllık bir hedef konuldu. Bu hedefte altı çizilen unsur şu: Madde bağımlılığıyla mücadelede sivil toplum kuruluşlarına desteği artırmak, sivil toplum kuruluşları ile ülkelerin hükümetleri arasındaki iş birliğini güçlendirmek ve 2008 yılına kadar on yıllık bir süreç içerisinde bağımlılıkla ilgili sorunları azaltmak yönünde. Dolayısıyla bu on yıllık plan çerçevesinde Birleşmiş Milletler, sivil toplum kuruluşlarının bu alana bir aktör olarak katılması için yoğun bir çaba sarf etmiş oldu. Yaklaşık bundan tam yirmi yıl öncesinden bahsediyoruz. 1998 yılında atılan bu adımlar 2008’de bir değerlendirmeye tabi tutuldu ve “Gelişme nereden, nereye geldi?” bunu ölçen birtakım araştırmalar yapıldı ve görüldü ki bu on yıl içerisinde üye ülkelerde bir, STK sayıları arttı; iki, STK çalışanları arttı; üç, STK gönüllüleri arttı; dört, STK’lar ile hükümetler arasındaki iş birliği arttı ve koordineli yürütülen çalışmalarla özellikle önleme faaliyetlerinin daha etkin bir şekilde gerçekleştirilmesi sağlanmış oldu. Küresel dinamikler içerisinde STK’ların bağımlılıklarla mücadele alanına dâhil olmasında bu Birleşmiş Milletlerde atılan adımın çok önemli bir yeri olduğunu düşünüyoruz çünkü bütün ülkelerde bunun gelişimi için gerekli olan altyapıyı sağladılar ve hükümetlere de görev vermiş oldular.

2008 yılında bir başka küresel dinamik ise hedef gösterilen 2008 yılında yine Viyana STK Komitesi bu sefer 2008 sonrası, ötesi için STK’ların rolüyle ilgili birtakım çalışmalar yaptı ve bu çerçevede de madde bağımlılığıyla mücadelede STK’ların rolünü 2008 sonrası dönemde de güçlendirecek şekilde STK’lara önleme dışında, aynı zamanda tedavi, rehabilitasyon ve entegrasyon alanlarında da yani madde bağımlılığıyla mücadelenin bütün evrelerinde STK’lara bir fonksiyon tanımladı, bu alanlarda da aktif olarak STK’ların yer alması konusunda bir tavsiye kararı oluşturmuş oldu.

Yine bir kapsamda, bir, STK’ların kendi aralarında iş birliği yapması; iki, STK’lar ile hükümetler arasındaki koordinasyonun, iş birliğinin güçlenmesi ve oluşturulacak mücadele politikalarının belirlenmesinde STK’ların da karar süreçlerine dâhil edilmesi yolunda bir çağrısı oldu. Aynı zamanda, STK’lar ile Birleşmiş Milletler organları arasında da iş birliğini güçlendirecek şekilde bir tavsiye kararı alındı. Dolayısıyla 2008 yılından bu yana da Birleşmiş Milletlere üye ülkelerin çoğunda STK’lar giderek bu alanda daha güçlü aktörler hâline geldiler ve hükümetler nezdinde de tanınan, başvuru, iş birliği yapılan kurumlar olma özelliğini kazandılar.

Bir başka hedefi bu Viyana STK Komitesinin: Birleşmiş Milletler ve organlarının madde bağımlılığıyla ilgili ilke kararlarının ulusal politika belgelerine yansıtılmasına katkı sağlaması yolunda... Bu konuda da STK’ları teşvik eden, yönlendiren bir karar oluşturmuş oldu Beyond 2008 Bildirgesi diyelim.

Tabii, Birleşmiş Milletlerde bu çalışmalar yürütülürken diğer büyük bir uluslararası birlik yapısı olan Avrupa Birliği çerçevesinde de çeşitli çalışmalar gerçekleştirildi, bu çalışmalar da bizi doğrudan ilgilendiriyor tabii ki. Dolayısıyla küresel dinamikler çerçevesinde Birleşmiş Milletlerdeki gelişmeleri STK’lar bağlamında kısaca özetledim. Avrupa Birliğinde ise 1989 yılında Avrupa Uyuşturucuya Karşı Eylem Vakfı olarak Türkçeye çevireceğimiz EURAD kısaltmasıyla bir “network”, aslında bir ağ,

Avrupa Birliğine üye ülkelerdeki sivil toplum örgütlerinin bağımlılıklarla mücadele alanında faaliyet gösteren iş birliğini gerçekleştirmek amacıyla oluşturdukları bir “network” olarak bu örgütü, vakfı değerlendirebiliriz. 43 üyesi var ve bu 43 üye birbirleriyle iş birliği hâlinde karşılıklı deneyimlerini aktararak, paylaşarak ve aynı zamanda da tabii ki kapasitelerini geliştirecek birtakım projeler geliştirmek yoluyla çalışmalarını sürdürüyorlar. Biz de tabii, Türkiye’de Yeşilay Cemiyetimiz aracılığıyla bu çalışmalara aktif olarak katılıyoruz.

Bir başka oluşum yine küresel dinamikler çerçevesinde örnek olarak verebileceğimiz, Avrupa Birliği bünyesinde oluşturulan AB Sivil Toplum Uyuşturucu Forumu, CSF. Bu da 2013 yılında kuruldu ve 42 sivil toplum kuruluşu bu “network”e üye. Bunları da yine bağımlılıklarla ilgili konularda iş birliği yapacak şekilde oluşturulmuş AB alt grupları, organları diye tanımlayabiliriz.

Tabii, bir de yerel dinamiklere bakmamız gerekiyor; uluslararası düzeyde, küresel düzeyde bütün bu gelişmeler 1980’li yıllardan günümüze kadar etkisini sürdürürken Türkiye’deki hikâye biraz daha farklı şekilde cereyan ediyor. Bizde aslında bağımlılıklarla mücadele konusundaki ilk adım oldukça erken bir tarihte, 1920 yılında atılıyor. Biliyorsunuz, Yeşilay Cemiyetinin kuruluşu 1920 yılı, yaklaşık bir asra yaklaşan bir köklü geçmişi var. Mesela, burada bu cemiyetin kurulmasının sebebi -daha 20’nci yüzyılın ilk çeyreğinden bahsediyoruz- aslında işgal altındaki İstanbul koşullarından olumsuz etkilenen gençleri alkol tüketiminden korumak. Bu amaçla bir grup aydın bir araya gelerek Türkiye Yeşilay Cemiyetini kuruyor. Bu bizim tabii ki bağımlılıklarla mücadele tarihimizde çok özel önemi olan bir dönem. Bir kere çok erken bir zamanda yapılmış olması, ikincisi de işgal altındaki bir ülkede, işgal altındaki bir şehirde bu adımların atılıyor olması yerel dinamiklerin de aslında bu süreçte ne kadar önemli olduğunu gösteriyor. İhtiyaç doğduğu için STK’lar ortaya çıkıyor, ihtiyaç doğduğu için STK’lar sorun odaklı bir çalışma sürdürüyorlar, faaliyet sürdürüyorlar. Dolayısıyla Osmanlı döneminden erken cumhuriyet dönemine yansıyan, miras bırakılan önemli bir STK olarak Yeşilay 1920 yılından itibaren, önce alkol bağımlılığıyla mücadeleyi hedefliyor, daha sonra bu mücadeleye tütün ve tütün mamulleri dâhil oluyor, daha sonra uyuşturucu yaygınlaşan bir soruna dönüştükçe madde bağımlılığı buna dâhil oluyor ve günümüze yaklaştığımızda da biraz önce bahsetmiş olduğum davranışsal bağımlılıklar da Yeşilayın çalışma alanı içerisine giriyor. Yeşilay yaptığı çalışmalarla –Yeşilay Başkanımız ve diğer arkadaşlarımız da buradalar, onlar daha detaylı bilgiler verecekler, her sadece kendi sunumum bağlantısında ilişkisini kurmaya çalışıyorum- bağımlılıkla mücadelenin bütün süreçlerine ilişkin çeşitli projeler, programlar yürüterek, hem Türkiye’de hem de 2016 yılından bu yana etkin bir şekilde yapılanmasını sürdüren Uluslararası Yeşilay Federasyonu üzerinden 20’den fazla ülkede faaliyetlerini sürdüren uluslararası bir STK olma özelliği taşıyor.

Biraz önce örneklerini verdiğim küresel oluşumlar, bağımlılıkla mücadelede STK'lerin iş birliğini sağlayan networkler içerisinde de Yeşilay aktif olarak yer alıyor ve bu çalışmalara entegre olmuş durumda. Biz de yürüttüğümüz çeşitli projelerde, AB destekli projelerde, Avrupa'daki mesela EURAD ve başka sivil toplum örgütleriyle birlikte uluslararası çeşitli projeler yürüterek karşılıklı deneyim paylaşımı, veri paylaşımı, bilgi paylaşımı gibi alanlarda çok etkin çalışmalar sürdürmüş olduk.

Şimdi, STK'ler bağımlılıkla mücadele alanında niçin önemli aktörler? Çünkü ne yaparsak yapalım insanları biz bağımlılık sorunundan, sarmalından kurtaramadığımız sürece, onların o sarmal içine girmesine engel olamadığımız sürece başarıya ulaşma şansımız yok, bunu da devletin kurumları aracılığıyla yürütmeye konusunda çok yeterli olamıyoruz; sadece Türkiye'de değil, dünyada da bunun örneklerini görüyoruz çünkü işin içine ikna giriyor, işin içine farkındalık oluşturmak giriyor, işin içine motivasyon giriyor, toplumun değişik kesimlerine erişim giriyor. Toplumun bütün kesimlerine erişerek, onları bağımlılıklardan uzak tutacak, sağlıklı yaşama bilincini oluşturacak birtakım eğitim

faaliyetleri sürdürmek gerekiyor. Bunu devletin organları aracılığıyla yapmakla çeşitli sorunlarla da karşı karşıya kalınıyor, çünkü “madde bağımlılığı” dediğimiz alan aynı zamanda da riskli bir alan, özel bir alan, mahrem de bir alan, aynı zamanda bir suç alanı da oluşturuyor. Dolayısıyla, devletin resmî kurumlarıyla özellikle bağımlı grupların iletişime geçmesi, ilişkiye geçmesi bağımlılar açısından ciddi de riskler taşıyor çünkü kayıt altına alınmış oluyor, hakkında soruşturma başlatılmış oluyor. Dolayısıyla da ancak sivil toplum örgütleri güvenilir bir iklim oluşturabilirlerse, maddeyle ilişkisi olan kesimlere, riskli gruplara, dezavantajlı gruplara erişmek, onları eğitmek, ikna etmek, motive etmek gibi bir şans elde ediyor. Bu, sadece önleme tedbirleriyle çalışmaları alanında değil ama tedavi, rehabilitasyon alanlarında da böyle; devletin hastanesine gidip tedavi olmaya cesaret edemeyen bir bağımlı, bir sivil toplum örgütünün sunduğu bir tedavi hizmetinden, rehabilitasyon hizmetinden, entegrasyon hizmetinden yararlanmak için daha fazla motive edilebiliyor.

Bu bakımdan, sivil toplum kuruluşları bu alanın önemli paydaşları arasına, aktörleri arasına 1980’li yıllardan beri girmiş durumda, Türkiye de bu eğilimi takip ederek, hem uluslararası STK’ler birlikleriyle entegrasyonunu güçlendirdi hem de ülke içerisinde bu alanla ilgili yürütülen resmî çalışmaların hepsine, özellikle Yeşilay öncülüğünde dâhil olma, müdahil olma, katkı verme, destek olma gibi bir şans elde etti.

Burada şunun altını çizerek ben sunumumu tamamlamak istiyorum müsaadenizle. Burada, tabii ki çalışmaların hedefine ulaşabilmesi için bütüncül bir mücadele yaklaşımının benimsenmesi gerekiyor. Kamu, özel, sivil toplum kuruluşları, okullar, üniversiteler, her kurumun, kuruluşun bu mücadele içerisinde yer alması, bu mücadeleye destek olması, başarıya ulaşmak açısından çok önemli. Sadece doğrudan ilgili olan kurumları kastetmiyorum, dolaylı ilgili olabilecek bütün kurumların da bu süreçler içerisinde yer alması gerekiyor.

STK’lerin birikimlerini, deneyimlerini bu mücadele alanlarına taşıyabilmesi için Komisyonumuzun yaptığı gibi diyalog kanallarının açık olması, STK’lerin teşvik edilmesi ve tabii ki bu kapsamda yürütecekleri projelere fon sağlanması, destek sağlanması da bu anlamda çok önemli diye düşünüyorum. Hem Avrupa Birliği hem de Birleşmiş Milletler, STK’lerin bu fonksiyonlarını güçlendirmek amacıyla, 1983 yılından beri yürütülen bazı çalışmaları, projeleri, araştırmaları fonluyorlar. Türkiye’de de çeşitli çalışmalar çeşitli kurumlar tarafından fonlanmaya başlandı, bu da önemli.

Bir sorun alanı olarak belki şunu söyleyerek bitireyim. Burada, tabii ki bir başka sıkıntı karşımıza çıkıyor, STK’lerin koordinasyonu meselesi. O anlamda da bu alanda birikimi olan, deneyimi olan köklü STK’lerin diğer STK’lere öncülük etmesi, deneyimlerini aktarması ve çalışmaları koordine etmesi, kapasitelerinin geliştirilmesine katkı sağlaması da önemlidir diye düşünüyorum.

Dinlediğiniz için hepinize teşekkür ediyorum.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Profesör Doktor Peyami Çelikcan, İstanbul Şehir Üniversitesi Rektörü, İletişim Fakültesi Dekan Vekili. Uyuşturucuyla mücadele sürecinde sivil toplum kuruluşlarının rolünü bize anlattı. Değerli Hocamıza çok teşekkür ediyorum katkılarından dolayı.

Şimdi milletvekili arkadaşlarımızdan sorusu olan varsa soruları alalım.

Evet, buyurun Sayın Enç.

GÖKCEN ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya) – Hocam merhaba, teşekkür ederiz sunum için de.

Benim anlamakta zorlandığım bir şey var, o da ne? Devletin kurumlarının bu aşamada -dünya örnekleri de verdiniz- yetersiz kalması. Devlet sonuçta her şeyi yapabilir, yapıyor, bilgiye ulaşımı daha rahat, tedavi süreçleri daha rahat. Bu noktada, biz kamu olarak niye yetersiz kalıyoruz? Temel birkaç

sebepten söyleyebilir misiniz bununla ilgili? Mesela Yeşilay bu noktada, bence çok daha hızlı karar alıyor, çok daha sonuçları görebiliyoruz. Yeşilay gibi bir kurum, evet, STK ama kamu... Biz bu kadar da uğraşıyoruz, 2014'teki genelge, işte Uyuşturucuyla Mücadele Yüksek Konseyinin kurulması vesaire. Biz neyi atlıyoruz?

İSTANBUL ŞEHİR ÜNİVERSİTESİ REKTÖRÜ PROF. DR. PEYAMİ ÇELİKCAN – Aslında bir şeyi atlamıyoruz yani kamu üzerine düşen görevleri yapmadığı için sivil toplum kuruluşları devreye girmiş değil; sorun çok karmaşık, alan çok geniş ve bu sorunun çözümünde sivil topluma da görev düşüyor.

Şimdi, konunun hassasiyeti nedeniyle sivil toplumun devletten daha başarılı bir şekilde yürütebildiği çalışmalar var. Biraz önce söylemeye çalıştım. Devletin kayıtlarına girmekten çekindiği için, diyelim ki bağımlılar, devletin sunduğu hizmetlerden yararlanmayı istemiyorlar. Bu çok ciddi bir sorun. Dolayısıyla, tedavi göremez hâle geliyor.

Ne olacak peki? Bu insanlar ortada kalamayacak. İşte, biz, sivil toplum örgütleri ne yapıyor? Bu açığı kapatmaya çalışıyor. Bir açık varsa burada ortaya çıkıyor. Bu, bir açık değil de aslında sorunun doğasından kaynaklanan bir sıkıntı, bir risk ya da şöyle bir şey oluyor: Böylesi bir genel algı var maalesef, bağımlılık toplumun sadece belli bir kesiminin bir sorunudur. Şimdi, bu algıyla mücadele etmek gerekiyor. Bunun yolu nereden geçiyor? Farkındalık oluşturmaktan geçiyor. Birtakım farkındalık çalışmaları yapmak gerekiyor, iletişim çalışmaları yapmak gerekiyor. İşte, STK'lar bu alanda daha etkin bir rol üstlenebiliyorlar, devletin organlarının giremediği toplumsal kesimlerle diyalog içerisine girebiliyorlar, bazı kesimlere daha kolay ulaşabiliyorlar. Niye? Çünkü orada, aynı zamanda kriminal bir alanda olması nedeniyle doğan endişeleri sivil toplum örgütü bertaraf edebiliyor. Ulaşılamayan yerlere ulaşmak, ulaşılabilen kesimlere ulaşmak ve eğitim... Bu konu bir eğitim sorunudur. Bu konuda toplumun her kesimini bilinçlendirmek için resmî eğitimin, örgün eğitimin yanında, bu tür sivil toplum kuruluşları tarafından yürütülen farkındalık eğitimlerine de yer açmak gerekiyor. Böylesi bir ihtiyaç alanı oluşuyor, bunu da sivil toplum kuruluşları en iyi şekilde karşılayabiliyor çünkü daha spesifik gruplarla çalışma imkânı elde ediyor.

GÖKCEN ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya) – Bence burada anahtar kelime ulaşılabilenlere ulaşmak çünkü biz devlet olarak ulaşmak için gidiyoruz mesela o tedavi merkezlerine ama STK'ların daha farklı bir misyonu var, belki de belirleyici bu.

Bir de mücadele aktörlerinin arasında devletin düzenleyici ve denetleyicileri, STK'lar, aileler diye bir gruplandırma yaptık, bence ona kitle iletişim araçlarını da eklememiz gerekiyor.

İSTANBUL ŞEHİR ÜNİVERSİTESİ REKTÖRÜ PROF. DR. PEYAMİ ÇELİKCAN – Tabii.

GÖKCEN ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya) – Çünkü burada “mücadele aktörü” derken, bence bu da çok geniş bir yelpaze.

İki gün önceki bir gazete haberine bakar mısınız; bu anlamda medya kuruluşlarını da aslında bilgilendirmek mi, eğitmek mi gerekiyor, muhabirlerini en azından: “Ölüm patroniçesi serbest bırakıldı.” Bunun alt haberini, alt başlığını okuyorsunuz, “patroniçe” olumlama, “ölüm” olumsuz, “patroniçe” hoş bir çağrışım, altında da işte, madde sattığı için vesaire ona benzer bir haber.

Hani, zaman zaman örnek de veriyorum “altın vuruş” gibi, bunlar da aslında çok sıkıntılı bence, çocukların, gençlerin, okuyanların kafasında direkt bir algı oluşturuyor.

Ayrıca, uyuşturucu maddeyle ilgili ön bir açıklamanız vardı, ben de bu Komisyonda ısrarla onu savunmuştum, isim konusunda da teşekkür ediyorum destekleyici olduğunuz için.

Sağ olun.

İSTANBUL ŞEHİR ÜNİVERSİTESİ REKTÖRÜ PROF. DR. PEYAMİ ÇELİKCAN – Tabii, medya da bu süreçte çok önemli. Gene, burada da STK’lerin de desteğiyle bazı çalışmalar yürütülüyor ki ben de katıldım bu çalışmaya, Yeşilayın medya mensuplarına dönük olarak bir çalışması oldu. Değindiğiniz konu çok önemli çünkü medya farkında olmadan bazı maddelerin tanıtımını, propagandasını, reklamını yapar hâle gelebiliyor. Mesela bu konudaki en çarpıcı örneklerden bir tanesi bonzai. Bonzai medyada çok yaygın şekilde kullanıldığı için, bütün toplum “bonzai” diye yeni bir maddenin varlığından haberdar hâle geldi.

GÖKCEN ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya) – Şarkısı falan var herhâlde.

İSTANBUL ŞEHİR ÜNİVERSİTESİ REKTÖRÜ PROF. DR. PEYAMİ ÇELİKCAN – Dolayısıyla, alınıp satılan bir ürün gibi konumlanmış oldu. Maddelerin popüler hâle getirilmesi bile, farkında olmadan, ciddi bir soruna dönüşebiliyor.

Kullanılan terminoloji, dediğiniz gibi, işte, “uyuşturucu baronu”, “patroniçesi” vesaire gibi böyle çok büyük bir endüstri konumlandırması, bu tür nitelemeler, “altın vuruş” gibi tanımlamalar, aslında özendirici de bazı fonksiyonlar yükleniyor.

O bakımdan, buradaki haber dilinin bilinçli kullanılması konusunda Yeşilay çok geniş kapsamlı bir çalışma yaptı. Özellikle yerel medya mensuplarına dönük pek çok ilde, Antalya da dâhil olmak üzere, eğitim çalışmaları verdi. Çeşitli örnekleri gazetecilere göstermek suretiyle, aslında yapılan bu haberlerin, kullanılan bu görsellerin, madde kullanımını engellemeye dönük değil, onu teşvik edici, özendirici bir işlev yüklendiğini gündemlerine yerleştirmeye ve bu haber dilinin oluşturulmasında, kullanılmasında çok özenli olmaları konusunda yönlendirmeye çalıştık.

GÖKCEN ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya) – Teşekkür ederim Hocam. Sağ olun.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyoruz.

Değerli Hocam, tabii, iletişim uzmanı olarak da sizin bu konuda deneyiminiz ve tecrübeniz daha çok, belki, birazdan Yeşilay Cemiyeti Başkanımız da bu konularla ilgili bize ayrıntılı bilgi verecek.

Malum, Birleşmiş Milletler 1983’te Viyana Sözleşmesi’yle STK’leri desteklemiş ve kuruluşlarında ve iletişimde önemli bir adım atmışlar. İstanbul’un işgali, işgal güçleri 1918 yılında gelmiş ve ardından 1920 yılında da Yeşilay Cemiyetimiz kurulmuş; bu, çok takdire şayan, önemli bir adım.

Peki, Hocam, Türkiye’de onlarca dernek kuruldu madde bağımlılığıyla ilgili veya teknoloji, internet bağımlılığı, sosyal medya bağımlılığı gibi; bir ortak dil var mı, ortak hareket etme var mı? Türkiye’deki bu özellikle her bir STK kendi başına mı hareket ediyor veya etmeli mi? Bunun koordinasyonu noktasında söyleyeceğiz bazı şeyler varsa onu da almak isterim.

İSTANBUL ŞEHİR ÜNİVERSİTESİ REKTÖRÜ PROF. DR. PEYAMİ ÇELİKCAN – Tabii, Türkiye’de özellikle 2002 yılından itibaren Avrupa Birliği tam üyelik sürecinin başlanması ve uyum çalışmalarının hayata geçirilmesiyle birlikte, Türkiye’de çok ciddi bir şekilde bir STK patlaması yaşandı. Çünkü Avrupa Birliği uyum sürecinde STK’ler da önemli bir konu olarak yer aldı. STK’lerin sayısı arttı ama aynı zamanda da Hükûmetle ilişkiler çerçevesinde de olumlu birçok gelişme yaşandı, sadece niceliksel bir artış değil ama iş birliği anlamında çünkü Avrupa Birliğinin öngördüğü düzen içerisinde STK’ler teşvik edilecek ama aynı zamanda da Hükûmetin karar alma süreçlerine de STK’ler dâhil olacak. Biz hani madde bağımlılığı üzerinden bunu tartışmış olduk ama bu kapsamda değişik sorunlar odaklı bir sürü STK kuruldu ve 2002 yılından itibaren de iktidarla yakın bir diyalog içerisinde çalışmalar sürdürüldü. Tabii, böyle 2002 yılından itibaren birden STK’lerin artmasıyla birlikte aynı alanda faaliyet gösteren çok sayıda STK de ortaya çıktı. Bunlar zaman zaman birbirleriyle rekabet edebilir hâle geldiler, zaman zaman birbirine çelişkili yaklaşımlar da sergilediler. Burada tabii, STK’ler arasında

bir koordinasyon eksikliği olduğunu sunum sırasında da söyledim. Hani sorun alanları kapsamında özellikle bağımlılıkla mücadele alanı bilgi gerektirdiği için, uzmanlık gerektirdiği için, deneyim gerektirdiği için daha hassas bir alan, sağlıkla ilgili diğer alanlarda da aynı şeyi söyleyebiliriz. Burada benzer alanda faaliyet gösteren STK'lerin bir "network" içerisinde buluşması ve burada çalışmalarının koordinasyon içerisinde sürdürülmesi, sadece Hükümetle koordinasyon, iş birliği değil, nitekim Beyond 2008 Bildirgesi'nde öngörülen unsurlardan bir tanesi de STK'lerin birbiriyle koordinasyonu. Dolayısıyla, şu anda bizim ihtiyaç duyduğumuz sorun çözüm alanlarından bir tanesi bu STK'lerin koordinasyonu. Kim koordine edecek? Nasıl koordine edecek? Tabii ki hep deneyimli STK'lerin belli alanlarda öncülük etmesi, çünkü asıl deneyim, birikim orada ve benzer alanda faaliyet gösterenlerle bir iş birliği oluşturup gücü daha artırmak. Dolayısıyla, yürütülen faaliyetlerin etki alanını daha genişletmek gibi bir imkândan yararlanmamız lazım. STK'lerin aynı zamanda tabii ki kapasitelerini geliştirme ihtiyaçları da var. Aynı zamanda fon ihtiyaçları da var. Dolayısıyla, STK'lerin kendi içlerinde örgütlenerek "network"ler oluşturması ve bu "network"lerle Hükümet arasındaki ilişkilerin de tanımlanması, düzenlenmesi ve bütün bu çalışmaların etkin bir şekilde sürdürülebilmesi için fon kaynaklarının sağlanması da önemli çünkü hem Avrupa Birliği kapsamında yürütülen çalışmalarda hem de Birleşmiş Milletler kapsamında yürütülen çalışmalarda STK'lerin gelişmesi ve güçlendirilmesi için yürütülen çalışmalara, projelere fon sağlanması çok önemli bir unsur oldu. Bunlar olmasaydı STK'ler bu kadar gelişemeyebilirdi elbette ki. Ama burada bir dağınıklık hatta kimi alanlarda bir başıbozukluk da söz konusu olabiliyor. Bir de tabii ki şu soruna dikkat çekmek istiyoruz: STK'lerin hepsi de kamusal bir amaçla bu faaliyetleri de sürdüremeyebiliyor. Hani, "proje STK'ciler" olarak adlandırdığımız yeni bir kuşak bir STK grubu da var. E, bunların da meselesi aslında bir kamusal hizmet üretmek değil ama kamu kaynaklarından proje fonlatılarak biraz ticari gelir elde etmek şekline de dönüşebiliyor. E, burada tabii ki hani bu amaçlı olan STK'lerle kamusal amaçlı olan STK'leri de ayrı bir muameleye tabi tutmak gerekiyor.

BAŞKAN – Tabii, bir hemşehri derneği kurulurken İçişleri Bakanlığımızın Dernekler Masası'ndan izin alıyorlar. Bu madde bağımlılığı dernekleri de herhâlde aynı prosedüre tabi. Acaba bu kadar önemli yani çok ciddi, Türkiye'nin o kadar büyük bir sorunu ki böyle önemli ve büyük bir sorunla, büyük bir sıkıntıyla karşı karşıya kaldığımız madde bağımlılığıyla ilgili kurulacak derneklere de bir standart getirmemiz gerekmiyor mu? Bu konuda bir öneriniz var mı? Yani şimdi, İçişleri Bakanlığına 7 kişi gitse "Dernek kuruyoruz." deseler ve bir dernek kurarlar. Ne kadar olduğunu bilmiyorum, sayıyı inşallah biz İçişleri Bakanlığımıza da soracağız madde bağımlılığıyla ilgili Türkiye'de kaç tane dernek kurulmuş, bilmiyorum Yeşilay Cemiyetimiz bunu biliyor mu ve aralarındaki koordinasyonu nasıl yapacağız, kim sağlayacak? Bu bizim Madde Bağımlılığı Araştırma Komisyonumuzda bunu belki teklif edebiliriz birtakım standartlar oluşturmak adına. Bu konuda da desteğinizi hem Yeşilay Cemiyeti Başkanımızdan hem de siz Değerli Hocamızdan bekliyoruz.

İSTANBUL ŞEHİR ÜNİVERSİTESİ REKTÖRÜ PROF. DR. PEYAMİ ÇELİKCAN – Burada bir akreditasyon süreci Başkanım, belirlenebilir, standartlar belirlenebilir. Yeşilayın zaten bu alanda çok güçlü bir birikimi, deneyimi var. Dolayısıyla, hani bu alanda faaliyet gösterecek sivil toplum kuruluşlarının akreditasyonu konusunda böylesi bir uygulama yapılırsa bu hassas alanın daha kontrol altında tutulması sağlanabilir.

BAŞKAN – Evet, Profesör Doktor Peyami Çelikcan Hocamıza çok teşekkür ediyoruz.

İkinci sunumu yapmak üzere Türkiye Yeşilay Cemiyeti Genel Başkanı Ömer Mücahit Öztürk, Genel Sekreterimiz Osman Baturhan Dursun, Genel Sekreter Yardımcısı Azize Nilgün Canel ve Genel Müdür Savaş Yılmaz sunumlarını yapmak üzere Komisyonumuza kadar geldiler. Ben tekrar, Türkiye Yeşilay Cemiyeti Genel Başkanımız Sayın Ömer Mücahit Öztürk'e ve genel sekreterlere, genel müdürümüze ayrıca, katıldıkları için teşekkür ediyorum.

Sayın Öztürk, buyurun.

4.- *Türkiye Yeşilay Cemiyeti Genel Başkanı Prof. Dr. Ömer Mücahit Öztürk'ün, Yeşilayın uyuşturucuyla mücadele konusunda teşkilatlanması, yapılan çalışmalar; Yeşilayın uluslararası örgütlerdeki rolü, uyuşturucu madde bağımlılığıyla mücadelede önleme ve rehabilitasyon faaliyetleri hakkında sunumu*

TÜRKİYE YEŞİLAY CEMİYETİ GENEL BAŞKANI ÖMER MÜCAHİT ÖZTÜRK – Sayın Başkanım, saygıdeğer Komisyon üyeleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle ben kendimi tanıtmak isterim: Profesör Doktor Mücahit Öztürk. Yeşilay Cemiyeti Genel Başkanımı aynı zamanda çocuk ve ergen psikiyatristi uzmanıyım. Üç yıldır da Yeşilay Başkanlığı görevimi devam ettiriyorum.

Gerçekten çok teşekkür ederiz. Yeşilay olarak bizler özellikle Meclisimizde bağımlılıklar adı altında bir komisyon kurulup bu komisyonda bütün yönleriyle bağımlılığın ele alındığı, masaya yatırıldığı bir durumun olması gerçekten bizi çok sevindirdi. Özellikle de Yeşilay olarak doksan sekiz yıllık bir mazimizi gelip burada kısaca özetlemek, özellikle son yıllarda yaptığımız çalışmaları anlatmak, bu çalışmalardan bahsedebilmek bizim için oldukça değerli. İnşallah daha sonraki sunacağımız raporlarda da pratik hayatta özellikle önerilerimiz neler, Meclisimizden neler bekliyoruz, bunları anlatmaya çalışacağız.

Tekrar ben teşekkür ederek sözü sunum yapacak Yeşilay Genel Müdürümüz Savaş Bey'e bırakıyorum.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Buyurun Savaş Bey.

5.- *Türkiye Yeşilay Cemiyeti Genel Müdürü Savaş Yılmaz'ın, Yeşilayın uyuşturucuyla mücadele konusunda teşkilatlanması, yapılan çalışmalar; Yeşilayın uluslararası örgütlerdeki rolü, uyuşturucu madde bağımlılığıyla mücadelede önleme ve rehabilitasyon faaliyetleri hakkında sunumu*

TÜRKİYE YEŞİLAY CEMİYETİ GENEL MÜDÜRÜ SAVAŞ YILMAZ – Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyeleri; çok teşekkür ediyorum ben de bizi davet ettiğiniz için.

Şimdi, iki tane kısa sunumumuz olacak. Birincisi Yeşilayın genel olarak bağımlılıkla mücadele yaklaşımı; ikincisi, Türkiye için şu anda çok önemli gördüğümüz ve bizim de rehabilitasyona ilişkin önerimizi içeren bir rehabilitasyon modeli sunumu.

Tarihçemiz... 5 Mart 1920'de kurulduk, Osmanlının son dönemi, İstanbul'un işgal dönemi. Bizim için önemli bazı tarihler var: 1934 yılında kamuya yararlı dernek statüsüne kavuştuk, 1950'den itibaren de okullarda daha görünür olmamız açısından da Yeşilay Haftası kutlanmaya başlandı. Aslında bizim kurumsal olarak en büyük dönüşümü yaşadığımız dönem 2013 yılı. 2013 yılında bir tüzük değişikliğiyle hem profesyonel organizasyon Yeşilayın Genel Müdürlüğü oluşturuldu hem de koruyucu önleyici faaliyetlerin yanında rehabilitasyon da ilk defa Yeşilayın gündemine girmiş oldu. Aslında buradan da ülkemizin de gündemine girdi diyebiliriz.

Sigara, tütün, alkol, madde, kumar ve teknolojiyi temel alanlarımız, öncelikli alanlarımız olarak görüyoruz ve buna yönelik hem önleme tarafında hem rehabilitasyon tarafında içerik geliştirmeye çalışıyoruz.

Planlı çalışıyoruz, şu an ikinci plan dönemimiz aslında 2016-2019'u karşılayacak ve 2020'deki hedefimiz dünyanın bu alandaki en önemli kuruluşu olmak.

Aynı zamanda mükemmeliyet merkeziyiz. Avrupa Kalite Vakfının mükemmeliyet merkezi ödülüne doğru da gidiyoruz kurumsal uygulamalarımızla.

Gerçekten kurumsal gelişimimiz 2013'ten sonra bir ivme kazandı. Bizim o zamandaki kapasitemizle şu anki kapasitemiz arasında çok ciddi bir fark oluştu. 2011 yılında 8 personelle çalışan ve birçoğu da idari personel olduğunu düşünürsek, uzman personel olmayan bir kuruluş şu anda 139 çalışanıyla, 7 direktörlük 22 birimiyle ve bunların birçoğu da uzman üstü çalışanlarıyla bu alanda dünyanın en önde gelen kuruluşlarından biri olduk. Yerelleşmemiz aynı zamanda sadece merkezî yapının güçlenmesi değil, şubelerimizin de sayısını artırıyoruz. Şu anda 110 şubemiz var Türkiye genelinde. Bunların bir çoğunda da profesyonel çalışanımız da var ama genellikle gönüllülerden oluşan bir organizasyon. Bu deneyimimiz ve -uluslararası arenada daha fazla görünebilmek amacıyla da- yeni, büyük bir vizyonla ülke Yeşilayları kurmaya başladık. Şu an 40 ülkede kendi mevzuatlarına göre Yeşilaylar kurduk ve bunu bir federasyon çatısında genel merkezi İstanbul'da olan ve genel sekreterliğini Türkiye Yeşilay Cemiyetinin yaptığı bir Uluslararası Yeşilay Federasyonu kurarak da ülkemize uluslararası bir kuruluş da kazandırmış olduk alanda.

Bizim, az önce Hocamın da bahsettiği birçok uluslararası sivil yapıda rollerimiz de var. Bunlardan en önemlisi Birleşmiş Milletlerde ECOSOC pozisyonumuz var. Orada danışman statüsündeyiz. Özellikle bu Vienna NGO Committee dediğimiz komitede şu anda 26 ülkenin sivil toplum lideriyiz oradaki sivil toplum bloğu içerisinde ECA Region dediğimiz Avrupa ve Asya bölgesindeki tüm ülkelerin sivil toplum gündemini biz taşıyoruz Birleşmiş Milletlere.

Aynı zamanda Vienna NGO Committee'nin Yönetim Kurul Üyesiyiz. Bu sene Birleşmiş Milletlerdeki Sivil Toplum Komitesinin de İletişimden Sorumlu Yönetim Kurulu Üyesi olacağız. Bu şekilde birçok uluslararası örgütte de önemli rolleri hem ülkeyi temsilen hem de kendi kurumumuzu temsilen üstleniyoruz.

Biz mücadele alanımızı, taleple mücadeleyi iki tane temel sütuna oturtmuş durumdayız; bunlardan birisi önleme dediğimiz önleme faaliyetleri, diğeri de rehabilitasyon faaliyetleri. Önlemeyi de temelde eğitim ve farkındalık çalışmaları kapsamında düşünüyoruz. Bunu bir piramit mantığında yürütüyoruz. Öncelikle bilgilendirme, farkındalık oluşturma. Şu anda dünyanın en geniş kapsamlı eğitim içeriği olan Türkiye Bağımlılıkla Mücadele Eğitim Programı'yla anaokulundan başlayarak ailelere, yetişkinlere kadar uzanan ve bu dört alanda içerikleri, dört bağımlılık alanında içerikleri olan bir eğitim programı. Onun üstünde özellikle bazı yaş gruplarında bağımlı olmaması için bazı yaşam becerileri kazanması gerektiğinden bir yaşam becerileri eğitim programımız var. Bu sene pilotunu İstanbul'da uygulayacağız, seneye de Millî Eğitimle bunu yaygınlaştırmış olacağız bazı yaşam becerilerini.

Diğeri de, Türkiye'deki aslında temel problemlerden biri de okulda bağımlılığa müdahale eden bir yapımız yok ve okul dolayısıyla çocuk maddeyle tanıştığında okuldan uzaklaşabiliyor ve okuldan gittiğinde de daha büyük problemlere yol açabiliyor. İşte bu yüzden de biz bir, okulda bağımlılığa müdahale programı geliştirdik, bu sene inşallah İstanbul'da pilotunu uyguladık, çok iyi sonuçları da çıktı ve önümüzdeki dönemde tüm Türkiye'de Millî Eğitimle birlikte tüm Türkiye'de uygulayacağız inşallah.

TBM'yle ilgili biraz bilgi verirsem, bugüne kadar Türkiye'de yapılandırılmış bilimselliği ve uluslararası standartlı testle tescil edilmiş bir eğitim programı uygulanmamıştı. 2013'ten sonra Millî Eğitim Bakanlığı üzerinden uyguladığımız bir eğitim programı geliştirdik. Anaokulundan ilkokuluna ve yetişkine farklı içeriklerde, onların pedagojik formasyonlarına uygun içeriklerde bilimsel içerikler geliştirildi. Bütün eğitim programı, kitapçığı, sunumu, videoları, her şeyi standart, uygulama kılavuzu standart. Bir de Fatih Sistemi'ne entegre etmek için de uzaktan eğitim sistemi geliştirildi.

Öncelikle, biz, insan kaynağı olarak Millî Eğitimin rehber öğretmenlerinin bu yaygınlaştırmayı yapacağını düşündük ve okullara başka hiçbir grubun, başka hiçbir meslek mensubunun girmesini uygun bulmadığımız için özellikle rehber öğretmenler üzerinden bir yaygınlaştırma yaptık. 658 formatörümüz üzerinden şu anda 32 bin rehber öğretmenin hepsi 2015 yılında bağımlılıkla ilgili üçer günlük eğitim aldı. Bu eğitimin sonunda da onlar da okullara gidip, sınıflara gidip çocuklara aktardı. Geçen sene 11 milyon çocuğa, 2 milyon veliye bu aktarımlar yapıldı, bu sene de inşallah bütün yaş gruplarındaki öğrencilere bu bilgilendirme eğitimleri yapılmış olacak.

Tabii, biz aynı zamanda eğitimlerde etkiyi ölçüyoruz, ön testlerle, son testlerle hem bilgi hem de duygu değişimlerini ölçüyoruz, bununla ilgili de makalelerimiz yayımlanmış durumda.

TBM sadece okul tabanlı bir eğitim programı değil, aslında toplumun tüm nüfusunu kapsayan bir eğitim programı. Burada yine kamunun insan kaynağından faydalanan yaygınlaştırmaya çalışıyoruz. Basın mensupları... Demin bahsedilen konuda yerel basına yaptığımız bir eğitim vardı, 7 bölgede 1.500 yerel gazeteciye doğru sağlık iletişimi konusunda eğitim verdik. Bu sene inşallah hem ulusal televizyonlara hem de yerel televizyonlara bu eğitimleri vereceğiz.

İş ve meslek danışmanları aracılığıyla, toplumda iş arayan, oraya başvuran kişilere, muhtarlarımız ve mahallede yaşayan diğer esnaf aracılığıyla yine vatandaşlara farklılık ve yönlendirme anlamında eğitim veriyoruz.

Diyanetle yaptığımız eğitim programı çerçevesinde yine din görevlilerine bu eğitimi verdik.

Son olarak da bu sene başlayacağımız, Genelkurmayla, Millî Savunma Bakanlığımız protokol çerçevesinde tüm askerlere farkındalık eğitimini vermiş olacağız.

Burada bazı rakamlar var, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığıyla, Diyanet Başkanlığıyla yaptığımız yaygınlaştırma çalışmalarıyla ilgili örneklerimiz var.

Etkinlik çalışması, evet, eğitimlerin etkinliğine ilişkin de bir araştırma yaptık demiştik. NUTS1 düzeyinde 12 ilde 5.570 öğrenci üzerinde yaptığımız araştırmada ilkokul, ortaokul ve lisede verdiğimiz eğitimlerin olumlu duygu ve bilgi değişikliğine yol açtığını, özellikle ilkokul ve lisede teknoloji bağımlılığı, alkol ve uyuşturucu madde bağımlılığına ilişkin çok ciddi bilgi değişikliklerine yol açtığını biz tespit ettik.

Yaşam Becerileri Eğitim Programı'ndan bahsedecek olursak, öğrencilerin, bireylerin günlük yaşamın getirdiği talep ve zorluklarla etkili biçimde baş edebilmelerini sağlayan uyum sağlayıcı ve olumlu davranışları Dünya Sağlık Örgütü "yaşam becerileri" diye tanımlıyor. Bazı yaşam becerilerimizin olması aslında bizim bağımlılıktan uzak kalmamıza neden oluyor. İşte bizim temelde yapmaya çalıştığımız, özellikle 7'nci ve 8'inci sınıflarda bu yaşam becerilerini kazandırarak onların bağımlılıktan uzak bir hayat sürmesini sağlamak.

Bir diğer önemli program ve belki de buradan özellikle Millî Eğitim Bakanlığındaki disiplin yönetmeliğinin değişmesi gerektiğinin önerisini yapabileceğimiz bir program, Okulda Bağımlılığa Müdahale Programı. Bir çocuk maddeyle tanıştığında, okuldaki disiplin yönetmeliği o çocuğun okuldan uzaklaştırılmasını öngörüyor. Bunun mutlaka değişmesi lazım. Tabii, değişmemesinin

önündeki en büyük neden de aslında, Millî Eğitim Bakanlığı öğretmenlerinin bu çocuğu tespit ettikten sonra ne yapacağına ilişkin bir çözümü olmaması yani bunu kime yönlendirecek, nereye yönlendirecek meselesi. Okuldan uzaklaştırmayı bir çözüm olarak görüyorlar ama daha büyük sorunlarla çocuk yüzleşmiş oluyor. Biz OBM’de RAM’lar üzerinde, daha uzman, bu anlamda müdahale edebilecek öğretmenler yetiştirip o çocukların oraya yönlendirilmesini ve özel bir programla, deneme safhasından uzaklaşmasını öngörüyoruz. Yapılan araştırmalar, denemede yaptığımız 1 liralık harcamanın daha sonra yapacağınız 5 liralık harcamanın önüne geçtiğini ve 5 kat daha etkili olduğunu söylüyor. Bu yüzden, ilk etapta ivedilikle disiplin yönetmeliğinde bir değişiklik yapmak gerekiyor.

Tabii, okulda bu eğitim çalışmalarını bazı etkinliklerle desteklemek gerekiyor. Türkiye Yeşilay Cemiyeti olarak Millî Eğitim Bakanlığıyla birlikte bir yetenek yarışması düzenliyoruz. Tüm Türkiye’de 81 ilden bu sene yaklaşık 40 bin civarında başvuru oldu bu yarışmaya ve orada özellikle edebî ve görsel alanlarda ilkökul, ortaokul, lise düzeyindeki çocuklarımız hem bu yarışmaya katılıyorlar hem bu anlamdaki kendi kendilerine bilgi edinme süreçlerini yaşıyorlar. Bunu da tüm Türkiye’de yapıyoruz. Finalini de her sene İstanbul’da üst düzey bir şekilde gerçekleştiriyoruz. Bu yarışmaların, tabii, özellikle yerel yönetimlerin desteğiyle daha güçlü bir hâle, daha görünür bir hâle getirilmesi mümkün.

Bir diğer yarışmamız da uluslararası bir yarışma olan karikatür yarışması. Bu sene ikincisini düzenliyoruz. Bu sene 63 ülkeden 377 karikatürist ve 836 eser katıldı. Biz burada da içerik üretmeyi temelde hedefliyoruz ve bu anlamda farklı bir söylemi geliştirmeye, daha sonra bunları tüm Türkiye’de görünür hâle getirerek bir farkındalık oluşturmaya çalışıyoruz.

Bir diğer içerik üretmeye yönelik yarışmamız da Sağlıklı Fikirler Senaryo Yarışmamız. Burada da bu anlamda hem kamu spotu üretme hem de yetenekli insanların bu anlamdaki başvurularını alma yönünde bir yarışmamız var. Bunu da tüm Türkiye’de yapıyoruz. Geçen sene 800 civarında senaryo oldu; içinde ünlülerin de olduğu, sosyal sorumluluk anlamında bize destek verdikleri bir konseptte yürüyor.

Yeşilay Akademimiz var. Burada da sahadaki uzman ve özellikle STK’lerin kapasitesini geliştirmeye yönelik eğitimler yapıyoruz. Çünkü alanda gerçekten birçok STK iyi niyetli bir şeyler yapmaya çalışıyor ama çok teknik bir konu olduğu için bazen bu olumsuz sonuçlar da doğurabiliyor. Bu anlamda da bunların kapasitesini geliştirmemiz gerekiyor.

Az önce bahsettiğim Medya Farkındalık Eğitimi; burada, sayın vekillerimizin de dediği gibi, aşırı doz, altın vuruş, keyif verici madde gibi bazı sakıncalı kullanımlara ilişkin, doğru sağlık haberi yapmaya ilişkin eğitimler verdik. Bunu daha sonra ölçtük ve bu tür haberlerde yüzde 21 oranında bir azalma gerçekleşti tüm Türkiye’de, özellikle yerel basının eğitimlerinde.

Gençlik bizim için en önemli hedef gruplarımızdan biri. Yine 2013’ten sonra 110 üniversitede Genç Yeşilay kulüplerimizi kurduk. Onlar kendi akranlarına özel bir eğitim programı uyguladılar, akran eğitimleri. Yaklaşık 50 bin civarında üniversite öğrencisi bu eğitimleri almış bulunuyor. Onların projelerini destekliyoruz, iyi fikirlerini destekliyoruz ve Gençlik ve Spor Bakanlığı aracılığıyla da kamplara katılıyor, orada içerik sağlıyoruz. Kendi liderlerimiz var, o kamplarda gençlere yine akran eğitimi veriliyor.

Önemeyi hayatın her alanında düşünüyoruz biz. Bir diğer alanı da, aslında Türkiye’de henüz gündemde olmayan bir alanı da iş yeri. Bizim iş yerinde “İş Yaşamını İyileştirme” diye bir programımız var, bir kalite programı. Özellikle bağımlılıklardan uzak, daha verimli, daha mutlu, iş yaşam dengesinin daha iyi sağlandığı iş yerlerine ilişkin bir kalite programı aslında bu. Bunun içine dâhil olup belli

aşamalardan sonra da bu platformda ödüllendirdiğimiz bir sistem, bir kalite belgesi sistemi. Çok önemli kurumsal firmalar yine buna dâhil oldu, Siemens, Vakıf Emeklilik, Kuveyt Türk, Torku, Bereket Döner gibi Türkiye'nin önemli firmaları şu anda bu programın içinde. En son da Turkcell programa dâhil oldu.

Mahallede de olmaya çalışıyoruz. Özellikle mahalledeki farkındalığın, oradaki sorunun daha büyümeden çözülmesi açısından çok önemli bir şey olduğunu düşünüyoruz. Bu yüzden de Yeşilay Elçileri dediğimiz bir program uyguluyoruz. Bu programda bireylere hem önleme anlamında hem de rehabilitasyon ya da narkotik durumlarda doğru yönlendirmelerin nasıl yapılacağını anlatıyoruz. İstanbul'da hemen hemen tüm ilçelerde uyguladık, bu sene de tüm diğer illerde uygulanmış olacağız.

Bunun yanında, savunuculuk çalışmalarımız da var. En yeni uygulamamız Yeşil Dedektör uygulaması. Bizim geliştirdiğimiz, şu anda Sağlık Bakanlığıyla birlikte yürüttüğümüz bir uygulama. Bu uygulamayla, aslında biz Türkiye'deki ihlal durumunu bölgesel ve coğrafi olarak, zamansal olarak analiz etme şansımız oldu ilk defa sigarayla ilgili mücadelede. Tabii, buradaki en büyük sorun, bizim de rakamlarda gördüğümüz en büyük sorun sahadaki denetim sorunu. Yaklaşık yüzde 80'ine gidilmediği algısı var. Bu tabii bizim aslında bağımlılıkla mücadelede yönetmemiz gereken bir konu. Bugüne kadar 140 bin vatandaşımız bu sisteme kaydolup ihbar yapmış. Şu anda da Sağlık Bakanlığının ihbarlarının önemli bir kısmı bunun üzerinden yapılıyor aslında.

Biz özellikle sahadaki operasyonel ve teknik kapasitesi daha düşük olan STK'leri de desteklemeye çalışıyoruz. Tabii, kendi bütçemiz doğrultusunda bir hibe programımız var. Onların daha iyi fikirlerini yaygınlaştırmak amacıyla bir hibe programı yürütüyoruz. Bu anlamda da STK'lerin desteklenmesine çalışıyoruz.

Bağımlılıkla ilgili çalıştığımız özellikle 2014 sonunda, en büyük sorunlardan birinin yeterli bilimsel çalışma ve içeriğin olmadığı sorunuydu. Bununla ilgili de bir yüksek lisans tez programı yürütmeye karar verdik. Şu an dördüncü dönemini yürütüyoruz. Hem doktora da hem de yüksek lisansta bağımlılıkla ilgili çalışanlara burs veriyoruz.

Yine bu bilimsel dokümantasyon merkezi olmadığını... Türkiye için çok önemli bir şey yaptığımızı düşünüyoruz; bir elektronik arşiv oluşturduk. 1923'ten günümüze kadar bağımlılıkla ilgili yapılmış bütün çalışmaları elektronik olarak bir merkezde topladık. Aynı zamanda da fiziki olarak bu eserleri, 6.437 eseri kendi kütüphanemize, bünyemize aldık ve çok kolay bir arama motoruyla, bağımlılık.org.tr'ye girildiğinde bugüne kadar bağımlılığın herhangi bir alanında yapılmış çalışmaları buradan elde etmek mümkün.

Araştırma projelerini destekliyoruz. Özellikle son dönemlerdeki popüler konularla ilgili şu anda bitmiş olan araştırmalarımız var. İnternet bağımlılığı üzerinde bir araştırmamız var. Bağımlı kadınları anlamak üzerine yaptığımız bir araştırma var, hem AMATEM ve ÇEMATEM'lere gelen bağımlı yakınları veya bağımlı kadınlar üzerinde yapılan bir araştırma; bunu bu sene inşallah Birleşmiş Milletlerde de sunacağız. Göç ve bağımlılık üzerine bu sene AFAD'la yürüttüğümüz bir araştırma var; göçün etkisi ya da göçenlerde bağımlılığın etkisiyle ilgili bir araştırma. Türkiye'de yine ilk defa alkol politikaları üzerinde bir araştırmamız var; bu araştırma da Türkiye'de alkol kullanım profilleri ve alışkanlıklarıyla ilgili bir araştırma. Son olarak da atık suların uyuşturucu ve diğer maddelerin analizi projemiz var. Şu anda İstanbul Adli Tıp Bilimler Enstitüsünde çok önemli bir laboratuvar kurduk yurt dışından aldığımız bir fonla. Bu projeye de kanalizasyonlar üzerinden tüketim veya üretime ilişkin bazı verileri elde etmek mümkün.

Çeşitli kongreleri ve sempozyumları yine Dünya Sağlık Örgütü, Avrupa Birliği gibi kuruluşlarla Türkiye'de yapmaya çalışıyoruz. Geçen sene Teknoloji Bağımlılığı Kongresi yaptık. Bu sene inşallah büyük bir kongreyi, Uluslararası Uyuşturucu Bağımlılığı kongresini yapmayı planlıyoruz.

Bir de akademik dergimiz var hakemli, burada da yine bilimsel yayınları topluyoruz, Addicta. Uluslararası endekslere de girdi, 2014'te yayın hayatına başladı, 9'uncu sayısı.

Sahadaki en önemli sorunlardan birisi de yeterli insan kaynağı olmamasına ilişkin bir sorun. Bununla ilgili bir çalışma başlattık. Şu anda Mesleki Yeterlilik Kurumuyla yürüttüğümüz bir çalışmada madde bağımlılığı danışmanlarının standart ve yeterliliklerini oluşturmaya çalışıyoruz çünkü dezavantajlı gruplara yönelik her alan aslında bir istismar alanı da olabiliyor. Bu yüzden de buradaki çalışan profesyonellerin akredite edilmesi çok önemli bir sorun. Bu yüzden de madde bağımlılığı danışmanı meslek standardı yayınlandı, yeterlilik de yayınlanmak üzere. Yani mesleğin ne olduğuna ilişkin tanımlamayı yaptık, şu anda "Kimler bunu yapar?"ın tanımlamasını yapıyoruz.

Rehabilitasyonla ilgili kısma geçecek olursam, iki tane temel faaliyetimiz var rehabilitasyonla ilgili. Türkiye'de ilk defa AMATEM ve ÇEMATEM'ler dışında bir danışmanlık merkezi, bağımlıların -özellikle AMATEM- tıbbi tedavi sonrası sürecinde yaşadığı zorlukları aşmalarına yönelik bir uygulama başlattık Yeşilay Danışmanlık Merkezi diye, YEDAM. Burada hangi hizmetleri veriyoruz? Bir danışma hattımız var, 444 79 75. Burada psikologlar çalışıyor ve hem bağımlılara hem de yakınlarına, hem motivasyonel görüşme hem de danışmanlık yapıyoruz.

Bir diğer hizmetimiz de psikososyal tedavi, psikoterapi hizmeti veriyoruz. Bunu da tamamen ücretsiz veriyoruz. Kişiler, psikologlarla belli bir program dâhilinde bu görüşmeleri yürütüyor. Temel hedefimiz bu sosyal entegrasyonu sağlamak. Bir de sosyal destek hizmeti veriyoruz. Sosyal destekte de yine sosyal inceleme değerlendirilmesi yapılıyor. İşe, eğitime veya farklı alanlarda desteğe ihtiyacı olanları da ilgili yerlere yönlendiriyoruz. Bu sene bunu daha profesyonel yapmak için YEDAM Atölye diye bir uygulama açtık. Orada daha işe, istihdama hazırlayacak bazı atölyelerimiz var. Gastronomi, oyuncak, grafik atölyesi ve spor atölyesi var. Orada usta öğreticiler eşliğinde, bu aşamaya gelen bağımlıların YEDAM Atölye sonrasında istihdamını biraz daha kolaylaştırmayı hedefliyoruz.

Belediyelere özellikle bir iş birliği sunuyoruz, iş birliği paketi sunuyoruz. Yani onların kurulum anlamında ihtiyaçlarını ortaya koyuyoruz. Eğitim danışmanlığı veriyoruz. Bir yazılımımız var buna uygun geliştirdiğimiz, özellikle bağımlıların tüm süreçlerini takip etmeyi sağlayan YEDAM Soft diye, onları kullanıyoruz; o uygulamanın nasıl olacağına, aynı zamanda danışma hattından nasıl destek alacaklarına ilişkin bir iş birliği modeli sunuyoruz. Belediyeler bu işin içinde olmazsa gerçekten sivil toplum kuruluşlarının bunu sürdürebilmesi çok da mümkün gözüküyor.

Rakamlara geldikimizde, 2016 yılında biz 11 bin kişiye telefondan destek verdik, 2017 yılında da 29 bin kişiye telefondan bu desteği verdik. 2016 yılında 364 olan bağımlı danışmanımız bu sene 700 danışmana çıktı. Bunlarla 2016 yılında 1.264, 2017'de 1.405 psikoterapi görüşmesi yaptık ve bunların 200'e yakınına 2016 yılında, 431 kişiye de 2017 yılında sosyal destek hizmeti verdik. Bunların içinde sosyal güvenlik sorunları, gelirle ilgili sorunlar, işle ilgili sorunlar gibi birçok sosyal alan var ve 2016 yılında tam temiz olan 5 kişiyi işe yerleştirmişken 2017'de 20 kişiyi işe yerleştirdik.

Tabii, aslında Türkiye'deki -Komisyonun da mutlaka bildiği üzere- en önemli konu ve en önemli eksikliğimiz rehabilitasyon süreçleri ve rehabilitasyon eksikliği. Türkiye'de daha önceki yaklaşım, bütün bu tedavi süreçlerini AMATEM ve ÇEMATEM'ler üzerinden çözme ve onların sayısını, kapasitesini veya süresini artırmaya yönelik bir yaklaşımdı ama dünyayı incelediğimizde dünya yaklaşık elli altmış yıldır bir rehabilitasyon üzerinde mutabık kalmış ve uygulamış durumda. Biz de bu anlamda bir rehabilitasyon modeli çalıştık Türkiye için, Türkiye profiline uygun bir rehabilitasyon modeli. Bu yaptığım çalışmadan biraz bahsedip daha sonra da -zaten onun sonunda da bazı mevzuat önerileri var- sunumun soru-cevap kısmına...

Bu rakamları mutlaka biliyorsunuzdur. Türkiye’deki en önemli sorunlardan biri de aslında araştırma sorunu. En son elimizde resmi olan araştırma 2011 yılında genel nüfusa ilişkin olan araştırma, yüzde 2,7 gibi bir deneme oranından bahsediyor ama son yıllarda baktığımızda, hem uyuşturucuya yapılan sağlık harcamaları, hasta başvuruları ve ölüm oranlarını düşündüğümüzde gerçekten artış trendine girdiğimizi söyleyebiliriz. Liselerde ve üniversitelerde yapılan bazı araştırmalarda da kullanım, deneme oranının yüzde 10 civarında olduğu söyleniyor. Batı’dan bizi özellikle farklılaştıran başka bir durum da bağımlı profilimiz. Bununla ilgili rakamlara baktığımızda özellikle genç bağımlılığı bizde temel sorunlardan biri. Ortalama ilk kullanım yaşı 20, tedaviye başvuranların da yüzde 47’si 15 ile 24 arasında. Batı’ya gittiğinizde bu yaşların çok daha yüksek olduğunu görüyorsunuz. Diğer bir profil, yüzde 66’sı işsiz ve aylık gelirleri 500 TL’nin altında bağımlıların. Yüzde 70’i ise daha düşük eğitilmiş. Yüzde 96’sı da aileyle beraber yaşıyor. Gerçekten bu çok daha farklılaştıran bir şey. Batı’da ne süreçte ne de sonuçta aileyi göremiyorsunuz ama Türkiye’de aile, bağımlı olma sürecinde de daha sonrasında da olayın çok içinde ama yeterli kapasitesi olmadığı için de aslında sonucun değişmesine de etki edemiyor.

Yapılan diğer araştırma da uyuşturucuya başlama nedeni aile ve sosyal çevre. İşte bizim hareket noktamız, biraz da bu profile uygun bir rehabilitasyon sistemi nasıl Türkiye’ye uyarlanıp entegre edilebilir. Yani tedavimizin bireye odaklı, iyileşmenin bireye odaklı olduğu, ailenin sürece katıldığı ve hedefinde de o kişiyi sosyal entegrasyona, topluma entegre edecek bir model üzerinde mutabık kalmalı ve bu model üzerinde aslında Türkiye için rehabilitasyondan bahsetmemiz gerekiyor.

Rehabilitasyon modelimizde temel bazı iyileşme unsurları var. Birincisi terapiler ve bu çözüm grubu terapileri ve bire bir terapiler dediğimiz aslında bir terapi sistematiği. Bu, tabii işin psikiyatrik tarafı. Yine ailelere yönelik eğitimler ve ailenin içine dâhil edilmesine yönelik bir program. Özellikle manevi temelli bazı unsurların da işin içine girmesi gerekiyor. Hem yapılan saha araştırmalarında hem de profil çalışmalarında inanç önemli bir motivasyon kaynağı hâlâ tedavi olma anlamında ve tedaviye yönelme anlamında. Bu dünyada da öyle zaten, birçok Batılı ülkede de bu enstrüman hep kullanılıyor. Kilisenin çok ciddi dâhiliyeti var tedavi süreçlerine. Aslında bize uygun bir içeriğin bu anlamda geliştirilmesi gerektiğini düşünüyoruz. Tabii, meslek ifası. Bizim geleneğimizde ve kültürümüzde buna ilişkin çok iyi örnekler de var, Batı’da da çok iyi örnekler var. Biz de bu anlamda bu iki enstrümanı birleştirip Türkiye’deki “ahilik” mevzusunu ve Batı’da bu “iş-ugraş terapisi” kavramını biraz daha birleştirerek bir yöntem geliştirdik.

Dediğimiz gibi, Türkiye’deki temel sorun rehabilitasyon süreci veya danışma merkezlerinin olmaması; kişinin AMATEM’lerden ve ÇEMATEM’lerden çıktıktan sonra yine aynı çevre, aynı alışkanlıklara dönüp bu bağımlılık döngüsüne tekrar girmesi. Yani temelde bu “puzzle”ın bir rehabilitasyon merkezleri, ayaktan tedavi ve yatarak tedavi merkezleri, bir de danışma merkezleri olması gerekiyor etkili bir iyileşme sürecinin yaşanması için.

Rehabilitasyonun önemine ilişkin maalesef bizim ülkemizde çok araştırma yok ama Batı’da yapılan araştırmalar, 1 liralık rehabilitasyon harcamalarının narkotik, diğer sağlık giderleri, trafik gibi diğer giderlerden 12-18 liralık bir tasarruf sağlandığını ve çok kıymetli olduğunu söylüyor. Biz bu bağlamda ne yaptık? Yaklaşık iki senelik bir çalışma aslında rehabilitasyon modeli çalışması. 13 yurt içi kurum incelemesi, 7 tane tüm paydaşları, bizim bakanlıkları, diğer ilgili sivil toplum kuruluşlarını dâhil ettiğimiz bir çalıştay, 25 yurt dışı kurum incelemesi, 20 ülke incelemesi gerçekleştirdik. Bu ülkeleri seçerken de 5 kıtadan ve farklı din uygulamalarını içeren bir metodoloji izledik. Neden farklı ülkeler? Çünkü dünyaya baktığımızda birçok ülkenin bazı alanlarda öne çıktığını görüyorsunuz. Mesela Amerika Birleşik Devletleri’nin özellikle hem insan kaynağının akreditasyonu hem de merkezlerin akreditasyonunda çok önemli bir model olduğu, aynı zamanda özel mülkiyetin, özel sektörün bu

işe girmesiyle ilgili çok öncü olduğu ve bunun hem finansman tarafında bazı iyi uygulamalarını gördüğümüz için Amerika'yı seçtik. Almanya özellikle sosyal güvenlik sistemine entegre eden, bu anlamda kendisini bir ekosistem oluşturmada öne çıkarmış bir ülke. Belçika vaka yönetimi ve sivil toplumun katılımında çok çok önde. Bütün rehabilitasyon süreçleri sivil toplum tarafından yapılıyor. Sadece devlet belli alanda fon sağlıyor ve denetim yapıyor. Yine İngiltere bu anlamda önemli bir ülke. Orada da yine devlet kontrolü, yerel yönetimlerin özellikle sürece katılması anlamında önemli bir ülke. İtalya herkesin çok popüler olarak bildiği, San Patrignano köyünün olduğu, sivil toplumun çok aktif katıldığı bir ülke ama biz İtalya'ya gitmedik, sadece bir masa incelemesi yaptık çünkü çok eski bir sistemde süreç işliyor. Daha güncel, daha iyi uygulamaların olduğu ülkeler aslında İngiltere, Portekiz, Belçika gibi ülkeler. Topluma entegrasyon boyutu daha başarılı uygulamaları içeriyor. Yine devletin çok aktif rol aldığı Çin, İran gibi ülkeleri de inceledik bu ülke incelemelerinde ve Müslüman, daha doğrusu inanç temelli yaklaşımlarda öne çıkmış Malezya'yı da bu anlamda inceledik ve bunların tamamını biz kendi modelimize bir veri olarak koymaya çalıştık. Ne çıktı buradan? “Bir işletme modeli nasıl olmalı yani nasıl, kim işletmeli, kim hangi rolü almalı? Ne kadar bir kaynağa ihtiyaç var? Bunun akreditasyonunu kim yapacak, nasıl yapacak? Akreditasyon modeli nasıl olmalı?” ve diğer mevzuat öneri raporları çıktı.

Aslında iyi bir rehabilitasyon sisteminin ayakta kalması için temel bazı gereklilikler var. Bunları sayacak olursak mevzuat, akreditasyon, insan kaynağı, bunun performansının nasıl izleneceği, kurumsal yapısının nasıl olacağı, finansmanının nasıl sağlanacağı. İşte bizim modelimizin tamamında buna ilişkin öneriler görmek mümkün. Programın içeriğine de aile nasıl dâhil edilecek, meslek nasıl entegre edilecek ve diğer tıbbi süreçler nasıl entegre edilecek çözümünü içeren bir de tedavi kılavuzumuz çıkmış oldu. Ve aslında bu, şu anda Türkiye’de yapılan bütün rehabilitasyonla ilgili çalışmalara da dayanak oluşturmuş oldu diyebiliriz. “Yönlendirme nasıl olacak, kim hangi rolü alacak? Ne kadar takip edeceğiz? Sosyal destek aşaması nasıl olacak?” gibi şu anda yapılan bütün rehabilitasyon çabalarının temel taşı da yine bu çalışma oldu.

Birçok yanlış algıdan biri de yatarak tedavinin bütün sistemde çok önemli bir yer tuttuğu. Aslında dünyada baktığımız zaman toplam bağımlıların yüzde 25’inde sadece yatarak tedavi ihtiyacı var. Yüzde 70’i... Hele bizim gibi “aile” kavramının hâlâ çok önemli olduğu toplumlarda bunun oranının daha da düşeceğini söylemek mümkün.

Bizim modelimiz ortalama altı ay sürüyor. Bazı evreleri var, bu evrelerde bazı aşamalardan geçiyor bireyler. Temelde “therapeutic community” denilen bir felsefeyi yansıtıyor yani iyileşme grupları. Kişiler 40 kişi kapasiteli bir merkezde bazı görev ve sorumlulukları da alarak o süreçleri, yaşam becerilerini bir yandan geliştirirken bir yandan da psikoterapik sorunlarına ilişkin çözüm arıyor. Bunun şu anda dünyada en çok çalışan ve bize de en uygun yöntem olduğunu biz düşünüyoruz.

Bu merkezimizin yapılanması, dediğim gibi farklı merkezleri, kendi içlerinde bazı departman yapılanmaları var. Kişilerin burada olması ve o süreçte bazı disiplinleri kazanması çok önemli. O mesleği yapmasa bile bazı yaşam becerilerini “disiplin” gibi, “hijyen” gibi, “hiyerarşi” gibi kavramları öğrenmesi açısından o deneyimi yaşaması mantığına dayanıyor aslında iş. Yine akredite olmuş birçok meslek uzmanı ve idari personel de bu yapı içinde mevcut.

Türkiye için bir analiz yaptık kaç tane merkeze ihtiyaç var, ilk etapta bu kronik probleme müdahale etmek açısından nerelerde kurulması gerektiği konusunda. Toplam 40 merkezin bizim şu andaki yatarak tedavi ihtiyacımızı göreceğini düşünüyoruz. 40 kişi kapasiteli 40 merkezde bunun çözülebileceğini ve bunun çok büyük bir -insan kaynağı dışında da- problemi olmadığını düşünüyoruz aslında yatırım anlamında.

Tüm bu çalışmaların sonunda özetlersek yani Türkiye açısından yapılması gerekenler anlamında bir özet geçecek olursak şöyle: Birincisi, ruhsatlandırmanın Sağlık Bakanlığı tarafından yapıldığı bir sistem olması gerekiyor. Bu, sadece ruhsatlandırma sürecini aslında içeriyor. Tabii, bunun akreditasyonu... Bunun akreditasyonu da büyük problem olacak. Şu anda biz “Rehabilitasyon yönetmeliğimiz ya da mevzuatımız yok.” diyoruz ama bunu yapan birçok yapı olduğunu da biliyoruz; işte dernekler, sivil toplum kuruluşları, cemaatler gibi birçok yapı da bu anlamda bunu yapmaya çalışıyor, iyi niyetli grup içinde. Tabii, bunun standartlarının denetlenmesi gerekiyor, bunun akredite edilmesi gerekiyor, biz de bunun akreditasyonuna aslında talibiz, bununla ilgili yeterli hazırlıklarımızı yaptık ve bir akreditasyon modelimiz var.

Fonlama aslında çok önemli durum. Çünkü bunlar kamusal, tam kamusal hizmet olduğu için kamu finansmanı olmadan yapılması çok mümkün gözüküyor, bu yüzden de SUT’a belli bir bedel konularak -bununla ilgili bizim çalışmamız var, bir araştırmamız var, günlük yaklaşık 200 liralık bir SUT bedeli- aslında bu işin bütün finansmanı sağlanmış oluyor.

Bir diğer konu da hizmetin sunumu. Dünyada en iyi uygulama örneklerinde, bizim 20 ülkede yaptığımız inceleme, masa başı incelemesi ve 5 ülkede saha ziyaretlerinde kamu ve STK uygulamalarının başarılı olduğunu görüyoruz. Özellikle STK uygulamalarının çok başarılı olduğunu çünkü işin bir gönüllülük boyutunun, işin mesai mevhumu gözetmeme boyutunun olduğunu açıkça biz de sahada olan bir yapı olarak söyleyebiliriz. Bu anlamda STK’lere önemli rol verilebilir; tabii izlemek, değerlendirmek, denetlemek ve akredite etmek koşullarıyla.

Diğer önemli unsur da aslında bu STK’lere özellikle arsa konusunda teşvik verilmesi gerekiyor bu işe girecekse.

Diğer önemli konu da sosyal destek tarafında hem çalışma mevzuatı hem de Millî Eğitim... Özellikle bu okulu yarıda bırakma konusuyla ilgili bir çözüm sunumu ihtiyacı doğuyor.

Biz bu işin kapsamında yine bir mimari konsept çalışması da yapmıştık. Bizim modelimiz bu mimari de olacak; içinde 40 kişinin kaldığı, çeşitli spor ve iş aktivitelerinin olduğu bir merkez.

Kısaca, rehabilitasyon merkeziyle ilgili önerimizle ilgili de bunları ifade etmek isterim.

Saygılarımla arz ederim.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

Sunumunuz gerçekten kapsamlı ve çok güzel bir sunum.

Türkiye Yeşilay Cemiyetimizin sunumuna, özellikle Savaş Yılmaz Bey’in sunumuna gerçekten teşekkürlerimizi sunuyoruz, sağ olun.

Şimdi, sorusu olanlar vardı milletvekili arkadaşlarımızdan, sorusu olanların sorularını alalım.

Sayın Kerem Ali Sürekli, buyurun.

KEREM ALİ SÜREKLİ (İzmir) – Evet, çok teşekkür ediyoruz, gerçekten mükemmel bir sunumdu, eksiksizdi. Başarılı çalışmalarınızdan ötürü de tebrik ediyoruz.

Bugüne kadar Komisyon faaliyetlerimizde edindiğimiz bilgiler şöyle: Arzla mücadele var; Emniyet boyutu, güvenlik boyutu, İçişleri Bakanlığı bunu başarıyla ilgili kurumlarla birlikte yürütüyor. Talebi kısma yönünde koruyucu önlemler var -esas ana unsur bu, sonra döneceğim- tedavi boyutu var, onu konuştuk; AMATEM’leri, ÇAMATEM’leri irdeliyoruz. Tedavi boyutunun önemli kısmı rehabilitasyon. Siz özellikle gördüğüm kadarıyla ağırlığınızı buraya vermiş durumdasınız, sunumun sonlarında bunu tespit ettik ama genel anlamda tedavide, Avrupa’da da Türkiye’de de AMATEM’de, ÇAMATEM’de başarı oranı yüzde 10, 15, 20’lerde olduğu ifade ediliyor. Yani, bu, Türkiye’ye mahsus değil, konuştuk

bunları. Rehabilitasyon, tedavinin sonuç vermesi açısından yani “relapse”lerin olmaması açısından çok önemli, bunda da hemfikiriz ama biz bunun bir beyin hastalığı olduğunu da öğrendik Komisyonunda aldığımız sunumlar neticesinde. Bu hastalığa yakalanmamak için koruyucu, önleyici tedbirler, Millî Eğitimle çalışmalarınız var, bu konuda eğitimen geçiriyorsunuz öğrencileri, öğretmenleri, ilgilileri, velileri. Başarılı bir çalışma ama Yeşilay çok da önemli bir işlev görüyor; önleme ve koruma noktasında biraz daha farklı neler yapabiliriz? Bu konuya dair düşünceleriniz nelerdir? Rehabilitasyon tamam ama o yüzde 15, 20’nin, tedavi olan kişinin geri gelmemesi için, “relapse” olmaması için bu konu düzenleniyor ama bu hastalığa yakalanmamak için, özellikle Millî Eğitimle veya kendi başınıza veya Uyuşturucuyla Mücadele Yüksek Kurulunun kararları doğrultusunda daha farklı neler yapılabilir, daha etkin nasıl mücadele edebiliriz yakalanmamak için bu hastalığa?

Teşekkür ediyorum.

TÜRKİYE YEŞİLAY CEMİYETİ GENEL BAŞKANI ÖMER MÜCAHİT ÖZTÜRK – Evet, ben teşekkür ederim.

Şimdi, öncelikli olarak biz ülkemizin özelinde baktığımızda birçok Batılı ülkeyle, hatta bazı Doğulu ülkelerle de karşılaştığımızda uyuşturucu kullanımı açısından hâlâ avantajlı bir durumdayız. Avantajdan kastım şu: Yani eğer sağlıklı eğitim, sağlıklı bilgilendirme yapabilirsek bizim toplumumuzun gerek inanç sistemi gerek aile yapılanması bu noktada koruyuculuk açısından bize çok ciddi pozitif değerler kazandırıyor. Sorun şuradan başlıyor: Bizim öncelikli olarak bütün bu süreçte aslında koruyuculuk adına yapacağımız en temel şey, sağlıklı ve doğru bilgilendirmeyi sağlamak. Şimdi, biz uyuşturucuyu konuşuyoruz ama aslında uyuşturucu madde kullanımıyla ilgili, uyuşturucu madde kullanımına yol açan ve insanları sevk eden iki temel unsur var. Bunlardan bir tanesi, evet, bağımlılık bir hastalık, dolayısıyla bu hastalığın öncülüğü var, daha çocukluk döneminden itibaren bağımlı olma riski olan bir grup çocuk var, bunlarla uğraşmamız gerekiyor. İkincisi de çocuklarımızı daha erken dönemde, anaokulundan itibaren akran baskısından kurtarabilecek bir yapılanmanın oluşması lazım, temel iki şey bu. Birincisinin bir sağlık problemi olduğunu düşünüyorum, kendimde bir hekim olduğum için ve bu alanda uğraştığım için. Özellikle davranış problemi olan çocukların erken dönemde tedavisinin madde bağımlılığını önleme konusunda çok ciddi bir katkı sağlayacağını düşünüyorum bize çünkü bunun klinik örnekleri birçok araştırmada ispatlanmış. İkinci hususa gelince, şimdi, bizlerin özellikle maddeler arası geçişini düşündüğümüzde, bugün en büyük risklerden bir tanesinin, özellikle erken yaşta madde kullanımıyla alakalı, sigara olduğunu biliyoruz. Yani sigara kullanımıyla ilgili olarak biz birtakım tedbirleri, aldığımız tedbirleri devam ettirmedikimiz müddetçe özellikle çocuklarda ve ergenlerde sigaradan ya da nargileden –çünkü nargile kafeler bu anlamda çok riskli yerler- madde bağımlılığına doğru geçmek çok zor bir şey değil. Çünkü, bugün Avrupa da aynı konumdadır. Avrupa artık birçok tütün yerine geçen maddeyi madde bile kabul etmemeye başladı neredeyse. Dolayısıyla, bizim bu anlamda bilinçli bir takip yapmamız gerekiyor. Eğitim faaliyetlerinin de sağlıklı olarak sürdürülebileceği tek bir mekân var, okul, okullar. Şimdi, bizim, okullara herhâlde girmemiz lazım. Şimdi, bizim kuşaklar, hepimiz hatırlarız, Yeşilay kolları vardı; Yeşilay kolu aktif bir koldu, “Yeşilaycılık” diye bir kavram vardı, Yeşilaycı olmak önemliydi ama maalesef daha sonraki süreçte mesela okullardaki Yeşilay kolları kapatılmış, daha doğrusu şöyle: “Yeşilay ve, ve...” kolları hâline getirilmiş ve hiçbir görev ifa etmemeye başlamış. Şimdi, biz, Millî Eğitim Bakanlığımızla tekrar konuşarak bu kolların açılmasını sağlamaya başladık. Bunun ne önemi var? Bunun çok sembolik bir anlamı var: Yani o sınıfta 1 kişinin Yeşilay kolu olması demek, Yeşilayın ne anlama geldiğinin o sınıfta tartışılması demektir, Yeşilayın bağımlılıklarla mücadele eden bir kurum olduğunu ve insanların bağımlılıktan sağlıkları için uzak kalmaları gerektiğini anlatmak demektir. Aslında temelde iş buradan başlıyor. Bizim iki senedir uyguladığımız TBM Programı aslında gerçekten çok önemli bir program

çünkü bugüne kadar uygulanan, iyi niyetli, hiçbir maddi kazancı olmasa da insanlar kendi zihinlerinde oluşturdukları bir bağımlılık eğitimini gidip bir okulda anlatmışlar; bazen polisimiz anlatmış, bazen bir STK anlatmış ama hangi yaş grubuna ne anlatacağıyla ilgili, içerikle ilgili hiçbir şey yok. Dolayısıyla, biz aslında TBM’de bir içerik geliştirerek anasınıfında hangi bağımlılığı anlatırsınız, lisede hangi bağımlılığı nasıl anlatırsınız, çok net bir şekilde sınıflandırdık ve biz bu içerikleri sürekli bilim kurulumuzla ve çalıştığımız arkadaşlarla geliştiriyoruz ve sürekli üzerine bir şeyler ekliyoruz. Aslında bizim, bir, okulda; iki, mahallede yani evlere girerek ve mahallenin dinamiklerini harekete geçirerek ki bu, mahallede özellikle söz sahibi olan kişiler, spor alanları, işte Savaş Bey’in ifade ettiği... Mesela biz bazı belediyelerle parklarda çalışmalar yapıyoruz, çocuk parklarında çalışmalar yapıyoruz. Sebebi de şu: Erken dönemde Yeşilaycılık kavramını ya da bağımlılıktan uzak kalma kavramını çocuklara öğretebilmek. Hepimizin etrafında çocuklar var, ben de hekim olarak çok fazla çocukla karşı karşıya kalıyorum. Şu ana kadar özellikle 10-12 yaşından önce sigaraya sempatisi olan bir çocuk görmedim, çok ağır davranış bozuklukları olsa bile hepsi sigara düşmanı ve hepsi annesini babasını bize şikâyet ediyorlar “Doktor amca, söyle de annem şu sigarayı içmesin.” diyorlar. Bu kadar doğuştan karşı olan bir gruba bizim ulaşamamamız gerçekten çok ilginç. Sigarayla başlayan süreç zaten devam edecek arkasından. Çünkü sigaraya karşı gelen bir çocuk aynı zamanda maddeye de karşı gelecek, alkol içmeye de itiraz edecek vesaire.

Dolayısıyla, aslında bizim yürüttüğümüz program, TBM Programı hayatın her alanına yaygınlaştırılabilirse geliştirilerek aslında hedef kitleye ulaşmış olacağız. Ama şunu da tabii ki söyleyelim: Meşguliyet dediğimiz mesele çok önemli, bizim çocuklarımızı meşgul edecek -ki bunun en temel noktası spordur- spor alanları, spor aktiviteleri, çocukların spora bağlanmalarını sağlamak olmazsa olmaz koruyucu faktörlerden bir tanesi aslında.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyoruz.

Sağlık, Aile, Çalışma, Sosyal İşler Komisyonu Başkanımız Sayın Ünüvar.

Buyurun Başkanım.

NECDET ÜNÜVAR (Adana) – Teşekkür ediyorum Değerli Başkanım.

Ben öncelikle Yeşilayın Değerli Başkanı ve Genel Müdürüne sunumları ve katkıları için çok teşekkür ediyorum.

Esasında Yeşilaya özel bir teşekkür borcumuz var, zira hasbelkader on yıldır uyuşturucuyla mücadelede Parlamento çatısı altında çalışan bir kişi olarak Yeşilayın sürekli kendini geliştirdiğini gördüm. Yeşilay, belki bizim çocukluk yıllarımızda neredeyse sadece alkolle ilgili duyarlılığı artırmaya matuf bir dernek konumundan, bugün, bağımlılığın her türüyle ve toplumun mutluluk endeksini yükseltmeye çalışan, bunu misyon edinmiş bir kurum hâline geldi. Ben gerçekten çok teşekkür ediyorum.

Uyuşturucuyla mücadelede şüphesiz en önemli rol, devletin rolü. Devlet, bir yandan toplumu uyuşturucuyla buluşmasını engellemek, bir yandan da uyuşturucuyla hasbelkader buluşmuş insanları tedavi etmek, onları toplumda kendi ayakları üzerinde duran bireyler hâline getirmek gibi bir fonksiyona sahip. Ama bunu sadece devletin yapması mümkün değil. Yeşilayın bu çerçevede uzun yollar yapıp o yolları bağlayan köprü işlevini gördüğünü hep düşündüm. Kerem Bey de ifade etti “Önlemeyle ilgili neler yapıyorsunuz?” diye. Bu o kadar önemli bir konu ki iki açıdan önemli. Bir: Toplumdaki mali yük. Önlemeye harcadığınız 1 dolar, tedavi ve rehabilitasyona harcayacağınız 18 doları önlüyor yani 17 dolarlık bir maliyeti kurtarmış oluyorsunuz. Ama ondan daha önemlisi beşeri sermayeye katkı sağlıyorsunuz yani herhangi bir birey uyuşturucu bağımlısı olduğu zaman neredeyse artık toplumda

huzursuzluğun kaynağı. Kendinin zaten akademik başarısı, iş dünyası yani üreteceği potansiyelin yok olması falan indirekt maliyetlere baktığınız zaman çok daha yüksek bir noktaya geliyor. O sebeple, Yeşilayın özellikle okullarda yürüttüğü TBM Programı ve bilhassa bugüne kadar yaklaşık 30 bin civarında rehber öğretmen eğitmiş olması gerçekten çok önemli, değerli. Onun için hassaten çok teşekkür borcumuz var. Yüz yıla yaklaşan bir ömrü de var. Bizim Parlamentomuzdan önce kurulmuş bir kuruluş, 5 Mart 1920’de kuruldu. Cumhuriyetten eski bir yaşı var. Nice yeni yaşlara inşallah sağlıklı, huzurla erişsin diyorum.

Değerli Başkanım, Yeşilay aynı zamanda Bağımlılıkla Mücadele Kurulunun da üyesi. Bağımlılıkla Mücadele Yüksek Kurulu toplantılarına da katılıyor. Orada da Hükûmetimiz, başta Yeşilay olmak üzere STK’lerin öneminin çok farkında çünkü bizim ulaşabileceğimiz noktalar belli bir alanla sınırlı, belli bir noktadan sonra artık STK’lere çok önemli işler düşüyor ama orada standart ve akreditasyon kavramı çok, çok önemli. Belki bu konular önümüzdeki dönemde daha da gündeme gelecek.

Ben bir soru sormayacağım. Sadece Yeşilaya hem yeni yaşını kutlamak hem de teşekkür etmek üzere söz aldım.

Size de başarılar diliyorum Başkanım.

BAŞKAN – Başkan, teşekkür ediyoruz, sağ olun.

Sayın Özdoğan Enç, buyurun.

GÖKCEN ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya) – Teşekkür ederim.

Evet, ben de bir Yeşilay gönüllüsü olarak Antalya’daki çalışmalarını da zaten birlikte yürütüyoruz, inşallah sonuna geldik. Başkanım, açılışını da bir an önce yapmamız lazım, hazır orası Allah’ın izniyle.

Şimdi, tabii, Yeşilayın bu kadar proaktif olması diğer kurumları da inşallah harekete geçirir. Ben özellikle bunun altını çizmek istiyorum. Tabii, STK olması, birtakım bürokratik, oligarşik süreçlere çok dâhil olmaması hızlı karar almayı getiriyor. Benim zaten başından beri, Komisyon kurulduğundan beri savunduğum bir şey vardı bu modelleme yerli ve milli olmalı diye. Biz hep şu hatayı yapıyoruz: Bir yere gidiyoruz, o model güzel, hop, hemen onu alıp binayı diyoruz, içini dolduruyoruz ama orası bizim değil. Yani bizim içimizden çıkan, dediğiniz gibi, bizim birtakım hassasiyetlerimiz var. Genel Müdürlüğün sunumu da çok anlamlıydı o açıdan. Aile mefhumu hiç göz önünde bulundurulmuyor vesaire. Bu teşkilat... 2004’ten beri siyasetin içerisindeyim, benim Antalya’daki en büyük sorunum, tabii bir sürü sorunu var kentin ama çözüm bulmakta zorlandığım en büyük sorun bu. AMATEM’i açtık, ÇAMATEM’i açıyoruz 15 yataklı, ancak sonrasında çocuklarımızı kontrol edemiyoruz, edemedik. Şimdi, evet, YEDAM belki bir ölçüde ayaktan destek anlamında katkı koyacak, onunla ilgili hiçbir şüphem yok. Yerimiz de çok güzel, belki de Türkiye’nin en güzel yeri olacak. Ancak bir şey var -nasıl söyleyeyim size- oradan çıkan, sosyal süreci bitmiş, tamamlamış çocukların bu sefer istihdamla ilgili sorunları başlıyor ve o farkındalıkla önceki bir madde kullanıcısını hiç kimse almak istemiyor. Hani, otelleri arıyorum, kendi bireysel mücadelele, işte, rica minnet... Bununla ilgili acaba bir yönetmelik değişikliği ya da bir şey... Hani, bu çocuklar arandıktan sonra, temizlendikten sonra, bir yıl süreyle gözetim altında... Çıktıktan sonra acaba böyle bir... Hani, eski hükümlülere yapıyoruz ya bunu. Eski hükümlülerin bir şeyi var. Acaba böyle bir süreç işletilebilir mi? Oran bu kadar yüksek mi? Onu da aslında doğru düzgün bir araştırma noktasında siz yapıyorsunuz. İnşallah Aile Sosyalin araştırması bitecek. Birinci sorun bu. Yapılabilir mi?

İkincisi de bu bizim Yeşilayın -ben tabii, bire bir uğraştığım için -Twitter hesaplarını, bütün sosyal medya hesaplarını takip edin ve ettirin. Milletvekili arkadaşlarımıza söylüyorum bunu. 9-10 yaşları altında çocuğunuz varsa dergilerine abone olun, belediyelerinizin, STK, başka kurumlarınız varsa onların abone olmasını sağlayın, bilhassa maddi anlamda da destek çıkmak gerekiyor. “1 liran var mı?” diye bir proje var mesela.

Bence bunlar önemliydi, bunları da anlatmalıydınız.

TÜRKİYE YEŞİLAY CEMİYETİ GENEL BAŞKANI ÖMER MÜCAHİT ÖZTÜRK – Vakit bulamadık.

GÖKCEN ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya) – Bence en can alıcı noktalar bunlar.

“1 liran var mı?” diye bir projeleri var, sosyal medya hesaplarından paylaştılar. Çok da güzel şeyler çekmişler, küçük filmler. Oralara SMS gönderip kuruma destek olabiliyorsunuz, derginin adı da “Mavi Kırılma” bu arada.

Artı, benim en çok önemseydiğim şeylerden biri de gönüllü olmak. Üniversitelerde bununla ilgili bir çalışma yürütüldüğünü ben biliyorum.

Hani, komisyon tutanaklarına girsin diye özellikle bunların da önünü açıyorum.

Üniversitelerde var mı yapılanma? Genç Yeşilayla ilgili daha farklı birtakım şeyler... Orada, hani, biraz evvel dediniz ya STK’leri “Topyekûn için içine girmek için gönüllülük çok önemli.” Hani, bizim o gönüllü gücümüz var mı mesela Yeşilayın elinde şu anda? Merak ettiğim sorulardan bir tanesi de bu.

Çok teşekkür ediyorum. Allah razı olsun. Mücadeleye devam inşallah. Sağ olun.

TÜRKİYE YEŞİLAY CEMİYETİ GENEL BAŞKANI ÖMER MÜCAHİT ÖZTÜRK – Çok teşekkür ediyorum Sayın Vekilim.

Öncelikli olarak istihdam konusunda birkaç kelime söylemek isterim. Tabii ki bizler özellikle bu süreçte, kişilerin en sonunda mutlaka hayatın içerisinde tutunmalarını, bir yerde olmalarını istiyoruz. Zaten böyle olmazsa tekrar başa dönmeleri kaçınılmaz bir şey. Fakat bizler bu kısa YEDAM dönemimizde İŞKUR’la iş birliğine girdik. Herhangi bir... Bir protokolle iş birliğine girdik, kanun vesaire bir şey yoktu. Ama o karşılıklı iyi diyalog ve ilişkilerle “Yeşilaydan geliyor, Yeşilayda tedavi oldu.” ismini duyan işverenlerimizden hiçbir sorun çıkmadı, bizim için çok sevindirici bir şeydi. Hatta talep de geldi. Burada aslında...

GÖKCEN ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya) – O zaman otomatikman siz akredite kuruluş olmuştunuz zaten yani bir şeye gerek yok.

TÜRKİYE YEŞİLAY CEMİYETİ GENEL BAŞKANI ÖMER MÜCAHİT ÖZTÜRK – Burada aslında bizim hassasiyetimiz şuydu: Eğer bunu bir kurulla, kanunla çıkartırsak işi elde etme adına bağımlılığı teşvik mi etmiş oluruz tersten diye bir problem de olabilirdi ama o yüzden onu öteleedik ve istemedik. Ama şu var bizim için önemli ve değerli olan: İnanın, insanımız, biz gittiğimiz zaman kurumlara “Eğer siz tedavi oldu diyorsanız ve bu aşamaları geçti diyorsanız biz destek vermeye razıyız.” diyorlar ve kabul ediyorlar. Sayın Vekilim, burada bir sorun olacağını kesinlikle sanmıyorum ama tabii ki “Ben tedavi oldum.” diyen adama inanması bir işverenin de çok mümkün değil.

Gelelim bu gönüllülükle ilgili olan meseleye. Var, yeterince gönüllümüz var. Ama tabii ki biz daha fazla olmasını istiyoruz. Çünkü Yeşilayın temsiliyeti çok önemli bizim adımıza. Özellikle üniversitelerde dediğiniz gibi temsiliyet çok önemli. Üniversitelerimizi de bu anlamda her türlü faaliyetimize katmaya çalışıyoruz. Ayrıca, üniversitedeki öğrencilerimizi aynı zamanda okullarda, izci kamplarında eğitmen

olarak kullanıyoruz. Bu, çok değerli bir şey çünkü bu yaşta benim gidip bir şey anlattığım zamanki etkisi ile 20 yaşındaki bir gencin, onların dilini, onların jargonunu kullanarak anlatması çok farklı oluyor. Çok verici bir süreci geçiriyoruz birlikte. O noktada bir sıkıntımız yok.

GÖKCEN ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya) – Hocam, bir ilave hemen, çok özür dileyerek, aklıma gelmişken... Ben zaman zaman dillendiriyorum da bunu: Sosyal medya üzerinden çocuklar çok... Benim 15 yaşında bir kızım var ergen; büyük oranda, her şeyi sosyal medya yönetiyor. Bir açıklama olduğu zaman televizyondan önce “Anne bu böyle demiş, niye böyle demiş?” diye bana soruyor. Onunla da ilgili mesela hep konuşuyoruz bunu ama “YouTuber”la, onlar bunlar var ya, acaba onlarla da mesaj o gruba yapılırsa... Ama dediniz ya işte, çok mayınlı bir arazi yani yaptığımız her şey ters de dönebiliyor.

TÜRKİYE YEŞİLAY CEMİYETİ GENEL BAŞKANI ÖMER MÜCAHİT ÖZTÜRK – Evet Sayın Vekilim, şöyle bir husus var: Özellikle biz, dikkat ederseniz kamu spotlarında iddialı bir kurumuz ama uyuşturucuyla ilgili bir kamu spotu çok fazla veremiyoruz. Sebebi şu: Tüm dünyada yapılan araştırmalarda bu tür kamu spotlarında ve bu tür çalışmalarda eğer tam hedefe ulaşamazsanız, yanlış algılamalara sebep verirsiniz burada amacınızın ötesinde mesajlar da veriyor olabilirsiniz. O yüzden burayı çok ince eleyip sık dokuyoruz. Ama bizim mutlaka sosyal medya alanında bir sıkıntımız yok, orada kullandığımız şeyler var. Dediğiniz gibi “YouTuber”lar var, işte, birtakım “shtag”ler açıyoruz, zaman zaman onları şey yapıyoruz. Ama burada önemli olan şey aslında, tekrar söylüyorum, gençlerimize ve çocuklarımıza okul tarafından, öğretmenleri tarafından, aileleri tarafından Yeşilaycı kimliklerin kazandırılması. Aslında koruyucu olan bu.

GÖKCEN ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya) – Evet.

Teşekkür ederim Hocam.

TÜRKİYE YEŞİLAY CEMİYETİ GENEL MÜDÜRÜ SAVAŞ YILMAZ – Ben bir şey ekleyebilir miyim?

BAŞKAN – Buyurun.

TÜRKİYE YEŞİLAY CEMİYETİ GENEL MÜDÜRÜ SAVAŞ YILMAZ – İstihdamla ilgili, aslında dünya örneklerine baktığımızda bir teşvik uygulaması yok çünkü bunun olumsuz sonuçları daha fazla olacağı için teşvik uygulaması yok. Sadece şunu yapmaya çalışıyorlar: Kişiyi istihdam piyasasına hazırlamaya çalışıyorlar. Yani fırsat eşitliği sağlamaya çalışıyorlar. Onun dışındaki teşvik -yani bu çok konuşuluyor bazen- çok yanlış bir irâta gidebilir; özellikle genç işsizlik oranının fazla olduğu ülkelerde başka olumsuz sonuçları da madde bağımlılığını teşvik edici bir unsura dönüşebiliyor. Bu yüzden daha çok şuna odaklanmış durumda: Özellikle Portekiz’in bu anlamda çok iyi bir uygulama örneği var. Onlar kişiyi istihdama hazırlama süreçlerinde daha iyi yani normal çalışabilir pozisyona getirmeye çalışıyorlar sadece, ondan sonraki süreci kendi yürütüyor yani işe başvurma, işe kabul etmeyle ilgili. Ama aleni bir teşvik duyurusunun çok olumsuz sonuçlara yol açabileceğini belirtiyorlar.

Birkaç da rakam vermek istiyorum. Bizim 110 üniversitede genç Yeşilayımız var şu anda. Bizim sistemimize kayıtlı 20 bin civarında gönüllümüz var tüm Türkiye’de. Bunu da belki bu anlamda iyi yöneten bir kuruluşuz, onları aktivite eden. Saha etkinliklerimize mesela hemen hemen şubelerimizin yüzde 75’i çok ciddi bir şekilde katılıyor tüm Türkiye’de, orada hemen mobilize olabiliyorlar. Bu anlamda önemli.

GÖKCEN ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya) – Kaç yaşında başlamıyor Yeşilay gönüllüsü olabilmek için?

TÜRKİYE YEŞİLAY CEMİYETİ GENEL MÜDÜRÜ SAVAŞ YILMAZ –Aslında ortaokullarda Yeşilay kulüpleriyle başlıyoruz biz. Yeşilay kulüplerimiz var şu anda. Hatta “Benim kulübüm Yeşilay.” diye de bir projemiz var. Tüm okullarda şu anda belli bir gün etkinlik yapılıyor Yeşilay haftasında, şu anda da mevcutta devam ediyor. Onun dışında da ortaokul ve lisede bu kulüpler üzerinde, daha sonra da üniversitede. Mesela bizim üniversiteli gönüllülerimizle yapıyoruz, aslında ortaokul ve lisedeki etkinliklerimizi de onlar yapıyor ağabeyleri, ablaları olarak. Geçen sene ve her sene yaptığımız, tüm Türkiye’deki izci kamplarına biz üniversiteli bu gönüllülerimizden eğitici gönderiyoruz. Her sene yaklaşık 20 bin izciye eğitim veriyor bu üniversiteli gönüllülerimiz. O da çok etkili oluyor. Yani profil olarak o ağabeyleri görmek yani o anlamda öyle bir...

GÖKCEN ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya) – Model alıyorlar.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Tunç...

ALİM TUNÇ (Uşak) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Gerçekten, önemli bir kısmına katılamasam da başlangıcında ve sonunda yetiştim; çok güzel. Verilen materyalleri de incelediğimizde Yeşilayın ne kadar büyük işler yaptığını da görmüş olduk. Bugüne kadarki dinlediğimiz kurumlar içinde en doyurucu ve en azından çözüm önerili bir sunu oldu. Özellikle teşekkür ediyorum.

Söylemek istediklerimi aslında Sayın Necdet Hocam meslektaş olmamızdan dolayı söyledi. Yani bizim öncelikle koruyucu önlemleri ön planda tutmamız lazım yoksa tedavi edici zaten çok pahalı. Tedavi edici olarak harcadığımız şeylerin yarısını belki koruyucu için harcasak çok daha, katbekat sonuç alacağımızı düşünüyorum. Bu, normalde de hastalık açısından da aynı şekilde, diğer hastalıklarda da aynı şekilde. Aşıyla, koruyucu önlemler alarak yatarak tedaviden katbekat daha iyi sonuçlar alabiliyoruz koruyucu sağlık hizmetleriyle. Çünkü tedavi edici her zaman için pahalı ve biraz önce Sayın Başkanımın da ifade ettiği gibi, o insanın iş gücünde, sosyal durumunda farklı sorunlarla toplumu rahatsız edecek bir özelliğe geçen bir süreç ortaya çıkıyor.

Ben konuşmalar kayıtlara da girdiği için tekrar etmek istemiyorum ama biraz önce Savaş Bey’in de söylediği, sorunun içinde bir kısmı var. Şu ana kadar bu süreç içerisinde Yeşilay, son on yılda, gerçekten çok büyük ivme kazandı ve işinin ehli olarak, bütün, bağımlılıkla ilgili, alkol, sigara yani asıl görevine dönmüş oldu. Daha önce sadece bir kurumdu, bugün toplumda her tarafa dokunan ve sosyal projeler üreten ve özellikle de bu Komisyonumuzun konusu olan bağımlılıkla mücadelede de en etkili kurum. Öncelikle sizlere teşekkür ediyorum bu konuda; rehabilitasyonla ilgili çalışmaları gördük.

Peki, insan kaynağı olarak mesela AMATEM ve ÇAMATEM’lerde yeteri kadar psikolog, doktor, psikiyatr ve bu konuda eğitilmiş insanlarımızın eksikliğini biliyoruz. Şimdi, bu mücadelede bir sivil toplum kuruluşu olarak -az önce Savaş Bey söyledi, 20 bin tane gönüllü eğitilmiş ve bunlar çalışma yapıyor- insan kaynağı olarak bütün toplum katmanlarına ulaşmak için yeterli insan kaynağımız var mı ya da bununla ilgili ne yapıyorsunuz?

Teşekkür ederim.

TÜRKİYE YEŞİLAY CEMİYETİ GENEL BAŞKANI ÖMER MÜCAHİT ÖZTÜRK – Teşekkür ederim.

Hemen kısaca cevaplayayım.

Tabii, olayın iki boyutu var; birincisi, bu mücadelenin özellikle önleme kısmında insan kaynağıyla alakalı bir sıkıntımız gerçekten yok. Milli Eğitimle iş birliği yaptığımız için bu anlamda sıkıntımız yok. Genç Yeşilay yeterince kaynak oluşturuyor bize ama ikinci alan dediğimiz rehabilitasyon ve özellikle YEDAM alanında kaynaklarla ilgili tabii ki birtakım kısıtlılıklarımız olacaktır ama orada da şöyle bir sistemimiz var: Bizim, bugün Türkiye’de bu işin uzmanı olarak herkesin bildiği ve tanıdığı hoca grubumuzdan bir danışman ekibimiz var. Bu ekibimiz bizim YEDAM’larda ve rehabilitasyon merkezinde çalışmaya başlayacak bütün ekibi öncelikli olarak bir hizmet içi eğitimden geçiriyor. Bu sağlandığı için şu anda Türkiye’de danışman ve psikolog anlamında sayı eksikliği yok sadece bu alanda çalışan birey eksikliği var. Biz bu anlamda verdiğimiz eğitimlerle bu eksikliği kesinlikle giderebiliyoruz, bir sorun yaşamıyoruz.

ALİM TUNÇ (Uşak) – Bunları sürekli eğitime yani belirli aralıklarla da tekrar eğitime tabi tutuyor musunuz?

TÜRKİYE YEŞİLAY CEMİYETİ GENEL BAŞKANI ÖMER MÜCAHİT ÖZTÜRK – Tam da onu söyleyecektim Sayın Vekilim. Buradaki temel problem aslında tam da o. Siz eğer buraları açar ve bizim psikiyatri dilinde “süpervizyon” adını verdiğimiz hasta takibini yani danışan takibini yapmazsanız hiçbir anlamı olmaz yoksa oradaki kişinin yeterliliğine kalır iş. Bizim sistemimiz onu engelliyor ve sürekli bir süpervizyonla o danışanların hepsi step step takip ediliyor. Zaten o olmazsa işleyişin başarılı olma ihtimali yok.

Teşekkür ederim.

ALİM TUNÇ (Uşak) – Ben teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Şükrü Nazlı, buyurun.

MUSTAFA ŞÜKRÜ NAZLI (Kütahya) – Teşekkür ediyorum.

Öncelikle hoş geldiniz. Gerçekten güzel bir sunumdu. Yeşilay zaten hepimizin çocukluğumuzdan beri bildiğimiz ve toplum içerisinde “Ben Yeşilaycıyım” dediği zaman bir insanın göğsünü gererek yani hiçbir zararlı alışkanlığım yok, kullanmıyorum ifadesiyle özdeşleştiği, bu manada sivil toplum açısından da son derece gurur verici bir kuruluş.

Kütahya’da Yeşilay’ı çocukluğumdan beri bilirim, eniştem de yıllarca başkanlığını yaptı ve hakikaten insan yetiştiren bir ocak gibiydi. Yani topluma faydalı, ülkesini seven, insanları kötü alışkanlıklardan koruyup okumaya teşvik eden, spor yapan, diğer insanların sorunlarıyla ilgilenen yapıda insanlar ki birçok insan yetiştirdi; Kütahya’da rahmetli Bekir Ağrupınar vardı yani hakikaten çok önemli bir merkezdi ama bugün için bunları söyleyemiyoruz, üzülüyorum. Ben kendim de yıllarca sivil toplum örgütlerinde başkanlık yaptım ve bu konuda çaba göstermiş bir kişiyim ve son zamanlarda özellikle bizim Kütahya gibi şehirlerde bile biz bugün “bonzai” ile uyuşturucuyla mücadele etmek zorunda kalıyoruz. Bu, son derece üzücü ve bunu yaparken Yeşilay haricindeki bazı sivil toplum örgütleri de çok başarılı çalışmalar yapıyor, ben onlara destek de veriyorum. Mahallelerde yani çocukları spora yönlendirmek, önce onları korumak adına birçok başarılı çalışmalar yapılıyor ve madde bağımlısı olmuş gençlerin rehabilitasyonu üzerine de çok başarılı çalışmalar yapan sivil toplum örgütleri var bizim şehrimizde. Fakat üzülerek söylüyorum, daha önceki yıllarda Yeşilay sporda çok başarılıydı, branşları vardı, basketbolda Türkiye şampiyonlukları, futbolda ama şimdi duyuyorum “Başkanı hiç tanımıyoruz, hiçbir irtibatı yok.” Yani eskiye göre sanki bir düşüş var gibi ve spor branşlarını bıraktıklarına dair duyular geliyor; bu çok üzücü yani Yeşilay... Çünkü madde bağımlısı olmuş bir kişiyle uğraşmak yerine o yola giden yolları kapatmak daha önemli. Yani gençlerin birçoğu niye bağımlısı oluyor? Bunalım geçiriyor

yani işte, sosyal alanların darlığı, şu andaki toplum yapısı ona itiyor ve bir boşluk oluşuyor. Şimdi spor bunu önüyor ve gerçekten önleyici bir özelliği var. Sporu yaygınlaştırmak özellikle önemli. Spor yapılan, spor kulüpleri kurup o mahallenin çocuklarını spora yönlendirdiğimiz yerlerde, Emniyetin yaptığı çalışmalarda oradaki asayiş olaylarında düşüş ve madde kullanım oranlarının azaldığını da görüyoruz. Yeşilay geçmişte böyle çok önemli hizmetler verirken Kütahya’da ve bizim 56 bin üniversite öğrencimiz var yani üniversiteye ait de bir çalışma göremiyorum. Çok önemli, o gençlerle de bizim bir şekilde ilgilenmemiz lazım. Kafeteryalar var ağzına kadar gençle dolu ama bu tür kurumlarda üniversite öğrencilerini göremiyoruz. Yani özellikle Yeşilayın burada bence Kütahya gibi illerde daha fazla sorumluluk alması, toplum tarafından sevilen ve orayı yönetebilecek, kendine bu işi adayacak, insan sevgisi olan, iş yapma iradesi olan, toplum tarafından bilinen bir başkanın da olması lazım bence. Burada spor branşlarından vazgeçme arzunuz varsa bu son derece yanlış ve bunu şiddetle eleştiririm. Yani tam tersine, devlet kurumlarını bile amatör spora burada destek verin, spor kulüpleri açın diye teşvik ediyoruz. Sporun da bence bu noktada çok önemli bir rolü var diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Buyurun Başkanım.

TÜRKİYE YEŞİLAY CEMİYETİ GENEL BAŞKANI ÖMER MÜCAHİT ÖZTÜRK – Sporla ilgili olarak şunu söyleyeyim: Tabii, Yeşilay etkinlik açısından baktığınızda bir spor kulübü değil. Farklı dinamikleri oluyor spor kulübü gibi olduğunuzda, farklı özellikler ortaya çıkıyor. O nedenle, biz aslında sporu her şekilde teşvik etmekle beraber, illerde spor müsabakalarında ciddi rol almakla beraber Yeşilayın bir spor kulübü gibi hareket etmesini istemedik. Bu bizim bir tercihimizdi açıkçası çünkü buradan başka sıkıntılar, başka problemler de doğuyor. Ama Kütahya özelinde, diğer illerde de tabii yapılanmamızda, biraz önce gördüğünüz gibi üç yıllık yapılanma içerisinde çok hızlı bir büyüme var. Bu nedenle, il il baktığımızda, her ilde çok istediğimiz derecede aktifiz dersek hata olur çünkü şu anda bizim bu yapılanma sürecimiz tamamlanmak üzere. Her ili kendi özelinde masaya yatırıp o ilin kendi dinamikleriyle alakalı olarak da birtakım çalışmalar yapacağız ve Kütahya da bunlardan bir tanesi.

Teşekkür ederim.

ALİM TUNÇ (Uşak) – Uşak’ı da bunun içine alabilirsiniz. Ben de Uşak’taki ekibi tanımıyorum şu ana kadar.

GÖKCEN ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya) – Ee, tanışın; gidip ziyaret ettiniz mi?

ALİM TUNÇ (Uşak) – Onların bizi ziyaret etmesi gerekiyor.

GÖKCEN ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya) – Olur mu?

TÜRKİYE YEŞİLAY CEMİYETİ GENEL BAŞKANI ÖMER MÜCAHİT ÖZTÜRK – Biz kabul ediyoruz, bizim ziyaret etmemiz gerekiyor.

ALİM TUNÇ (Uşak) – Seçim çalışmalarında mutlaka etmişsinizdir ama şu anda, ondan sonraki süreçte onların bizi ziyaret etmesi gerekiyor.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Başkanım, şimdi, arz talep ve rehabilitasyon konusunda yurt dışı veya dünyada önemli örnekler var, iyi örnekler. Bunların içerisinde bizim de Komisyon olarak yurt dışı ziyaretlerimiz olacak. Bu konuda -özellikle İngiltere, İtalya, Finlandiya, Portekiz, İsveç, Almanya gibi- bu ülkelerle ilgili fikirlerinizi almak istiyoruz.

TÜRKİYE YEŞİLAY CEMİYETİ GENEL BAŞKANI ÖMER MÜCAHİT ÖZTÜRK – Tabii ki.

Şimdi, Sayın Başkanım, Savaş Bey'in sunumunda da izlediğiniz gibi aslında her ülkenin öne çıkan ve bizim açımızdan orasını inceleyelim dediğimiz yerleri de oldu ama biz, tabii ki ekip arkadaşlarımız, bilim kurulundan hocalarımızla beraber bu yerleri ziyaret ettik ama o yerlerin ne olduğunu da size liste şeklinde sunarız, o bizim için önemli.

GÖKCEN ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya) – Bizim görmemize gerek var mı?

TÜRKİYE YEŞİLAY CEMİYETİ GENEL BAŞKANI ÖMER MÜCAHİT ÖZTÜRK – Ona bir şey diyemeyeceğim ama aslında biz bu çalışmayı, iki yıllık çalışmayı bu amaçla yaptık yani aslında kamu adına bir şey yaptık. Kamu adına bir Türkiye rehabilitasyon modeli geliştirilsin çünkü bizim hızlı hareket etmemiz gerekiyordu ki Türkiye’de bir model yok. Bu amaçla yaptık ama tabii gidip ziyaret edilebilir. Şu anda mesela, üzerinde durulan ve herkesin çok moda olarak bildiği İtalya, bilim camiasında tamamen hiçbir değeri olmayan, modası geçmiş, yıllarca insanların kaldıkları yani bir anlamda rehabilitasyonun ötesinde üretim merkezi hâline gelmiş bir yer olarak biliniyor. Mesela, buraya gitmeniz bence bir anlamı yok, biz gitmedik bile. Burası çok prezantabl bir yer gibi gösterilir ama bilimsel bir değeri yoktur ama diğer ülkeler olabilir. Biz gittik aslında yani hedefimiz de tam da oydu.

BAŞKAN – Bunların içerisinde özellikle en iyi örneklerden birkaç tane isim var mı?

GÖKCEN ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya) – Malezya mesela.

TÜRKİYE YEŞİLAY CEMİYETİ GENEL MÜDÜRÜ SAVAŞ YILMAZ – Rehabilitasyon tarafından bence, bizim idari yapılanmamıza da uygun olduğu için İngiltere’nin mutlaka görülmesi gerektiğini hem devletin rolü hem STK’nin rolü ne olmalı, nasıl izleniyor, nasıl değerlendiriliyor sistem...

GÖKCEN ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya) – Müslüman ülke olarak?

TÜRKİYE YEŞİLAY CEMİYETİ GENEL MÜDÜRÜ SAVAŞ YILMAZ – Müslüman ülkelerde Malezya öne çıkmış ama Müslüman ülkelerin hiçbirinde çok büyük kapasite yok yani beklentiyi çok yükseltmeden gitmek lazım. İran ve Malezya’da bazı uygulamalar var ama çok ileri uygulamalar değil. İran hatta daha yani ne kadar şey bilmiyorum ama İran biraz daha önde diyebiliriz ama tabii çok geri kalmışlar; yani kapasite olarak, bilimsel kapasite olarak çok geri kalmışlar ama Belçika bence Avrupa’da görülmesi gereken ülkelerden biri olabilir.

Önleme tarafında da İzlanda, Almanya bu anlamda son dönemde çok büyük problem yaşamış ülkeler olmasına rağmen çok büyük gelişme katetmişler. Özellikle ailelerin ve sporun aktif olarak yani çevresel önleme dediğimiz kavramın çok iyi uygulandığı iki ülke aslında Almanya ve İzlanda. Yani 80’lerde çok büyük problem yaşayıp 2000’lerde, 90’ların sonunda çok önemli bir aşamaya gelmiş ülkeler.

Bir de uluslararası kuruluşlar var aslında ki bu mutlaka inceleniyordur buranın uzmanları tarafından ama her anlamda... Mesela UNODC’nin hem önlemede hem rehabilitasyonda standartları var zaten. Aslında biz onları takip ediyoruz genelde ve önlemede çok önemli standartları var Birleşmiş Milletlerin...

BAŞKAN – Hangi ülkede bu?

TÜRKİYE YEŞİLAY CEMİYETİ GENEL MÜDÜRÜ SAVAŞ YILMAZ – Bu, Birleşmiş Milletlerin bir kuruluşu, UNODC dediğimiz bir kuruluş ki onun önlemeye ilişkin ve rehabilitasyona ilişkin, tedaviye ilişkin standart kitapları var; orada nasıl yapılmasına ilişkin; mesela, bizim TBM tamamen ona uygun bir şekilde... İşte, yaş grubuna özel olması gerekiyor, sürekli yapılması gerekiyor, içeriklerin farklılaştırılması gerekiyor gibi böyle standartları var, okul temelli bir eğitim programının nasıl olması gerekiyor. Yani o kuruluşların da mutlaka iyi incelenmesi gerekiyor.

Bu sene 12-16 Martta Viyana’da uyuşturucu gündemli toplantılar başlıyor Birleşmiş Milletlerin. Biz orada dört tane oturumu yöneteceğiz yani dört oturumda sunum yapacağız. Oraya gidilmesini tavsiye ederim ve orada bizim orayı takip eden bir misyonumuz da var, Birleşmiş Milletler Daimi Temsilciliği var; sadece o Viyana özelindeki bir uluslararası misyon...

GÖKCEN ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya) – Viyana dediniz değil mi?

TÜRKİYE YEŞİLAY CEMİYETİ GENEL MÜDÜRÜ SAVAŞ YILMAZ – Evet, Viyana.

Zaten Birleşmiş Milletlerin uyuşturucu misyonu Viyana’da yani uyuşturucuyla ilgili tüm her şey Viyana’da oluyor. Dolayısıyla oraların aslında... Biz gittiğimizde bakanlıkları da oralarda çok görmek istiyoruz ama çok az görüyoruz yani uluslararası gündemi takip etme açısından narkotik daha çok kendi alanıyla ilgili şeyi takip ediyor ama Aile Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı gibi kuruluşların da aslında orada çok ciddi olması gerekiyor.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Şimdi, tabii bizim yurt dışı ziyaretlerimizle ilgili Komisyon üyesi arkadaşların da fikrini alalım.

Şimdi, İngiltere olabilir, Belçika olabilir, İzlanda olabilir, Almanya olabilir, Avusturya, Viyana... Belki o tarihe yetişirse 12-16 Mart arasında bir veya iki ülkeye gidelim, bu iyi uygulamaları görelim diyorum. Bunu Komisyon üyesi arkadaşların oylarına sunacağız.

Ülke olarak İngiltere ile Viyana ise Avusturya; fikirlerinizi alalım.

Buyurun.

KEREM ALİ SÜREKLİ (İzmir) – Başkanım, şimdi buradaki görüşmelerden çıkan husus şu: Koruma, önleme yönünden çok başarılı sonuçlar alan bir ülkeye gitmek lazım, bir de tedavi, rehabilitasyon yönünden.

Koruma önleme yönünde Almanya denildi. Viyana ve Almanya zaten onlar çok yakın, iç içe; ikisi bir bağlamda değerlendirilebilir.

Bir de “Tedavi yönünde İtalya artık demode oldu.” dedi Savaş Bey ama çok methettiler, bilemiyorum tabii. Tedavi yönünde de bir yere gitmekte fayda var.

TEMEL SAĞLIK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ TEMSİLCİSİ DR. PEYMAN ALTAN – Şimdi, Viyana’da yapılacak olan süreci biraz paylaşmak istiyorum, Savaş Bey güzel temas etti. Şöyle bir süreci var efendim: Şimdi, her sene birtakım raporlar var. Arz, tedavi, rehabilitasyon, çocuklar gibi belli başlıklar çerçevesinde -UNGASS’ta var, o ayrı bir detay- “Ülkeler ne yaptı, neler yapmak istiyor?” gibi bir toplantı bu. Ona göre geçen senelerin üzerinden geçildiği... Başka bir revizyon “paper”ı vardır yani ülkeler tartışır ve ülkeler kendilerine göre teklifler götürürler, o teklifler kabul edilir, reddedilir; böyle bir süreci vardır. Ama onun yanı sıra bir de “side event” denen bir bölüm vardır yani yan etkinlikler. Mesela bu seneki “side event” programı geldi, 14 sayfalık bir süreç. Her gün için, hakikaten, böyle belli salonlarda, büyükçe odalarda planlanmıştır. Şimdi, Savaş Bey’den öğrendiğim kadarıyla 4 “side event”e iştirak edecekler. Bu arada Erdoğan Bey’lerin -jandarma- arzla alakalı bir “side event”leri olacaktı. Bu şekilde yani ben kendi ülkemiz olarak onu paylaşmak istedim. Ama, tabii, bunun yanı sıra bütün ülkelerin öngördüğü belli konularda yan etkinlikleri var. Esasında vurgulamak husus şu: Viyana’ya gidip Avusturya’nın sağlık sisteminde uyuşturucuyla mücadeleye bakmak bir etkinlik olabilir. Onun yanı sıra, bir de bu toplantı -ODC’nin CND yani UMK olarak çevirebiliriz, uyuşturucu mücadele toplantısı diye- çerçevesinde “side event”lere katılarak oradaki STK’lerle veya diğer kişilerle de görüşerek böyle bir farkındalık artışı yapılabilir. Ben toplantının kapsamını biraz açmak ve paylaşmak istedim.

BAŞKAN – Biraz teknik toplantı...

TEMEL SAĞLIK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ TEMSİLCİSİ DR. PEYMAN ALTAN – Biraz teknik efendim ama onun yanı sıra “side event”ler daha uygulamaya yönelik. Ülkeler anlatıyorlar, ne yapıyorlar, ne ediyorlar, böyle paylaşımlar var. Böyle de bir farkındalık artırıcı süreçleri var.

Teşekkür ederim.

KEREM ALİ SÜREKLİ (İzmir) – Savaş Bey, ben bir şey soracaktım.

İtalya’yla ilgili olumsuz bir görüş oldu ama biz sunumlarda bir şey duyduk, tespit ettik: İstanbul Büyükşehir Belediyesi İtalya’ya giderek, oradan esinlenerek bir çalışma yaptı. Doğru mudur bu yani böyle bir proje var mı?

TÜRKİYE YEŞİLAY CEMİYETİ GENEL MÜDÜRÜ SAVAŞ YILMAZ – Evet, maalesef, birkaç sene önce büyükşehir değil de birkaç bakanımız da ziyaret etti orayı. Oranın atmosferini anlatayım size, ben kendim de gittim.

KEREM ALİ SÜREKLİ (İzmir) – Proje doğru mu, realize ediliyor mu bu proje?

TÜRKİYE YEŞİLAY CEMİYETİ GENEL MÜDÜRÜ SAVAŞ YILMAZ – 1.500 kişinin kaldığı bir ortam düşünün ve ortalama dört sene kalıyorlar ve bambaşka bir insan formatında çıkıyorlar. Sonrasında takip de yok aslında sistemde, veri de vermiyorlar yani ne kadar başarılısın, ne kadar takip ediyorsun diye. Tam bir üretim merkezi, orada üretim yapıyor.

GÖKCEN ÖZDAĞAN ENÇ (Antalya) – Ne üretiyorlar?

TÜRKİYE YEŞİLAY CEMİYETİ GENEL MÜDÜRÜ SAVAŞ YILMAZ – Ahşap, şarap, hayvancılık yapıyorlar ve bunları çalıştırıyorlar hiçbir bir bedel ödmeden.

GÖKCEN ÖZDAĞAN ENÇ (Antalya) – Anlaşıldı.

TÜRKİYE YEŞİLAY CEMİYETİ GENEL MÜDÜRÜ SAVAŞ YILMAZ – Biraz farklı bir uygulama, bize de uygun değil zaten. Siz 1 kişiyi dört sene orada tutup şey yapamazsınız yani.

KEREM ALİ SÜREKLİ (İzmir) – Büyükşehir iptal ediyor mu projeyi?

GÖKCEN ÖZDAĞAN ENÇ (Antalya) – Büyükşehirin Yeşilayla bir projesi var bildiğim kadarıyla, doğru mu?

TÜRKİYE YEŞİLAY CEMİYETİ GENEL MÜDÜRÜ SAVAŞ YILMAZ – Biz, şimdi efendim, Büyükşehirle protokol imzaladık, kısa süre içerisinde de temellerini atacağız. 3 merkez açıyoruz İstanbul’da, bizim bu rehabilitasyon modeline uygun 3 merkez açacağız inşallah.

GÖKCEN ÖZDAĞAN ENÇ (Antalya) – Yurt dışıyla ilgili fikrimi söylerken Viyana’nın çok teknik bir toplantı olduğu söyleniyor ama.

TÜRKİYE YEŞİLAY CEMİYETİ GENEL MÜDÜRÜ SAVAŞ YILMAZ – Viyana’da şöyle olabilir: Zaten o toplantılara ben girmenizi tavsiye etmem çünkü çok teknik... Ama Viyana’da bizim daimi temsilcilik aracılığıyla CND yetkilileri ve UNODC yetkilileriyle görüşülebilir. Çünkü aslında uyuşturucu politikasını belirleyen onlar. Yani dünyadaki bütün uyuşturucu politikasını, bu uygulamaları ve standartları belirleyen UNODC ve Viyana’daki CND.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, hocalarım, başkanlarım; teşekkür ediyorum sunum için.

III.- KARARLAR

A) KOMİSYON KARARLARI

1.- Komisyonun 1-7 Nisan 2018 tarihlerinde İngiltere ve Almanya’ya yapacağı çalışma ziyaretlerine ilişkin karar

BAŞKAN – şimdi, tabii, buradayken hepiniz -milletvekili arkadaşlarımız- Komisyon çoğunluğunu sağlamışken teklifim şu: İngiltere ve Almanya'yı yurt dışı programı olarak 1 ila 7 Nisan arasında -      birtakım yazışmalar olacak, yetişmeyebilir- ziyaret edelim diyorum.

Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Ziyaretimiz de şöyle olacak: 5 milletvekili katılıyor, 1 uzman katılıyor. AK PARTİ'den 3 arkadaşımız katılıyor, 1 başkan, 1 kâtip divan  yesi, 1 de AK PARTİ'li üyelerimizden 1 arkadaşımız; 1 CHP'den; 1 de MHP'den katılım olacak. HDP'li arkadaşın galiba yurt dışı çıkış yasağı varmış. 5  yemiz katılacak.

2.- 15-20 Mart 2018 tarihlerinde İstanbul, İzmir, Antalya, Mersin ve Gaziantep'e yapacağı çalışma ziyaretlerine ilişkin karar

BAŞKAN – Diğ r bir konu arkadaşlar: Yurt içi ziyaretlerimiz olacak, 15-20 Mart olabilir, tarihe bakalım. Mersin ve Adana var, İstanbul var, İzmir var, Antalya var. Yani yetiştirebilirsek tabii, diğ r illerimize de gitmek isteriz ama İstanbul'a belki bir hafta sonu bir oturum yapmak üzere gidebiliriz. Mersin, Adana'yı aynı gün veya iki günde ziyaret edebiliriz. İzmir'e de kaç gün ayırabiliriz? Bir organizasyon yapalım.

Tekrar söylüyorum: Yurt içinde Mersin, Adana, İstanbul, İzmir, Antalya... Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

GÖKCEN ÖZDAĞAN EN  (Antalya) – Ben etmiyorum, bir dakika, doğudan bir il...       Adana ve Mersin birbiriyle örtüşen iller zaten ama bence güneydoğudan da bir ili görmemiz lazım.

BAŞKAN – Neresi?

GÖKCEN ÖZDAĞAN EN  (Antalya) – Adana'yı çıkartalım       ikisi aynı şey, bir tane doğudan görmemiz lazım.

BAŞKAN – Tamam.

İstanbul, İzmir, Antalya, Mersin, Gaziantep... Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teşekkür ediyoruz.

Önümüzdeki hafta 6 Mart Salı günü saat 15.30'da diğ r toplantımızı yapacağız arkadaşlar.

Son oturum, Diyanet İşleri Başkanlığının sunumu olacak.

Diyanet İşleri Başkanlığımızdan Sayın Bünyamin Albayrak Hocamız, Din Hizmetleri Genel Müdürümüz; Sayın Bayram Demirtaş, Diyanet İşleri Uzmanı; Sayın Kenan Tuzcu, Din Hizmetleri Uzmanı. Profesör Doktor Huriye Martı Hocamız katılacaktı ama galiba bir programı çıktı, katılamadılar.

Beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati:16.54

ÜÇÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 17.05****BAŞKAN: Yılmaz TEZCAN (Mersin)****BAŞKAN VEKİLİ: Kerem Ali SÜREKLİ (İzmir)****SÖZCÜ: Gökçen ÖZDOĞAN ENÇ (Antalya)****KÂTİP: Lütfiye İlksen CERİTOĞLU KURT (Çorum)****(Oturum, Başkan Vekili Kerem Ali Sürekli tarafından açıldı)**

BAŞKAN – Evet, uyuşturucu madde bağımlılığı ve yeni bağımlılık türlerini araştırarak, bağımlılığın nedenlerinin ve alınacak tedbirlerin tespit edilmesi maksadıyla kurulan Meclis araştırması komisyonumuz toplantısına devam ediyor.

Son oturumda Diyanet İşleri Başkanlığımızın sunumu var. Sunumunu yapmak üzere, yine az önce de söylemiştim, Din Hizmetleri Genel Müdürlüğümüz Sayın Bünyamin Albayrak, din işleri uzmanı Sayın Bayram Demirtaş, din hizmetleri uzmanı Sayın Kenan Tuzcu Komisyonumuzu teşrif ettiler.

Hoş geldiniz diyorum Hocam tekrar, şeref verdiniz.

Kusura bakmayın, vaktimiz de oldukça uzadı, saat 11.00'den beri biz bu toplantılara devam ediyoruz. Her çarşamba gerçekten çok yoğun bir süreç.

Malum, madde bağımlılığı gerçekten ülkemiz için bireyleri, aileyi, bütün bir toplumu ilgilendiren çok önemli bir sosyal problem, çok ciddi bir beyin hastalığı dolayısıyla da sadece bireyi değil, devlet ve global olarak bütün dünyayı etkiliyor.

Malum, aile yapısı, sosyal yapı ve sosyal doku nedeniyle de Avrupa'yla ve başka ülkelerle uyuşturucu madde kullanımını kıyaslandığında, bazı istatistiklere baktığımız zaman, diğer ülkelerden özellikle Avrupa Uyuşturucu Raporu'yla elimizde olan istatistikleri kıyasladığımız zaman, Türkiye'de biraz daha -Avrupa'ya göre oldukça- düşük olduğunu görüyoruz. Mesela; Fransa'da, Belçika'da, Almanya'da, İtalya'da, İspanya'da yüzde 20, yüzde 30, yüzde 40'ların üzerinde bir oran var. 2011'de TUBİM'in yaptığı istatistiklere göre, ömründe bir kez madde kullanımının yüzde 2,7 oranında olduğunu raporlamışlar. Fakat istatistiklerin tabii güncellenmesi lazım, yeni verilerin ortaya çıkması lazım. En son yapılan bazı çalışmalar var. Yeşilay Cemiyetimizin de sunduğu bu çalışmaya göre, ne yazık ki lise ve üniversite çağındaki gençlerimizde yüzde 10'larda gözüktüyor, rakam gittikçe artıyor. Bunların arzının, talebinin, madde kullanımının önlenmesi; aile, birey ve toplum arasında farkındalığın ortaya çıkartılması noktasında kurumlarımıza, STK'larımıza, bilim adamlarımıza, bilim insanlarına ve biz siyasetçilere çok önemli görev düşüyor. Bu noktada, kanun yapıcılar olarak da biz bu Komisyon raporları neticesinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına önerilerde bulunacağız. Raporlarımızın getirmiş olduğu birtakım çözüm önerileri, tedaviler, rehabilitasyon, adına her ne dersek diyelim, çözüm noktasında yapacağımız önerilere de sizin de katkınız olacağını düşünüyoruz.

Bu manada yüzde 99'u Müslüman olan bir ülkede, hani muhafazakarları çok etkilemez diyemiyoruz, çünkü kırmızı illerin arasında örneğin millî, manevi değerlerine çok bağlı olan şehirlerimiz var; Konya var, Kayseri var. Demek ki uyuşturucu madde bağımlılığı din, dil, ırk, ülke, birey hiç fark etmiyor, herkesi etkileyebiliyor. “Bir defadan bir şey olmaz.” diye başlıyor gençlerimiz. O nedenle, alınacak tedbirler var çok önemli, çalışmamız gerekiyor. Bu noktada, size de Diyanet İşleri Başkanlığı olarak

ne gibi çalışmalar yaptınız, ne gibi önerileriniz var, bundan sonra bu konularda özellikle madde bağımlılığıyla ilgili gerek gençlerimiz gerekse yetişkinlerin maddeyi kullanmama noktasında neler söyleyebileceksiniz?

Söz sizde Hocam, buyurun.

II.- SUNUMLAR(Devam)

6.- Din Hizmetleri Genel Müdürü Bünyamin Albayrak'ın, Diyanet İşleri Başkanlığının uyuşturucu ile diğer bağımlılık türleriyle mücadele konusunda yürüttüğü faaliyetler ve projeler hakkında sunumu

DİN HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ BÜNYAMİN ALBAYRAK – Sayın Başkanım, kıymetli Komisyon üyeleri; ben de heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Diyanet İşleri Başkanlığımızın yapmış olduğu çalışmaları Komisyonumuza sunmak üzere huzurdayım. Bize bu fırsatı verdiğiniz için teşekkür ediyorum.

Tabii, Başkanlığımız Din Hizmetleri Genel Müdürlüğü bünyesinde bu hizmetler oluşturulduğu için benendeniz bu hizmetleri planlayan arkadaşlarımızla beraber icra eden bir birimin Genel Müdürü olarak şu anda huzurdayım.

Efendim, yapmış olduğumuz çalışmaları, özellikle kavramsal çerçeve bakışıyla dinimübin İslam, insanı yeryüzünde halife olarak, çok kıymetli, değerli bir varlık olarak kabul etmiştir. İsrâ suresinin 70'nci ayetikerimesinde de yine Cenab-ı Allah insanı; çok şerefli, mükerrem, saygıdeğer bir varlık olarak bize tanıtıyor. Yine, Maide suresinin 90'nci ayetikerimesinde de içki yani bugünkü adıyla bağımlılık, uyuşturucu ve benzeri insanın aklını devre dışı tutan diğerlerini yasaklıyor. Peygamber Efendimiz'in hadisîşeriflerinde de malumlarınız, “Çoğu sarhoş edenin azı da haramdır.” Yine, Peygamber Efendimiz'in sarhoş eden ve uyuşturan her şeyi yasakladığını hadis kitaplarından görüyoruz. Hazreti Ali Efendimiz'in insanların bizim ya dinde kardeşimiz ya da yaratılıştan, efendim, eşimiz olduğunu hatırlatarak, gerçekten insana yapılan hizmetin son derece kıymetli, değerli olduğunu biliyoruz.

Fakat bununla beraber, bağımlı olan bir kimsenin ruhsal, bedensel, sosyal ya da adli problemler oluşturmaya rağmen, bir maddeyi kullanmaya veya bir eylemi devam ettirmesi ve dolayısıyla yine biz dini pencereden baktığımızda, mükerrem olan son derece ahsenitakvim” olarak yaratılan bir varlığın bu bağımlılıklarla beraber gerçekten yaratılış gayesinden farklı mecralara doğru savrulduğunu görüyoruz. Dolayısıyla bütün dinlerin “makasidişeria” dediğimiz zaruretihamse üzerinde durdukları ana konu, yine bizim Başkanlık planlamalarımızda ön planda. İşte, canın muhafazası; burada, beden ve sağlık tehlikesi var. Aklın muhafazası; irade ve düşünme, muhakeme yeteneği tamamen devre dışı kalıyor. Malın muhafazası; millî servet, özellikle efendim narko terör denilen ciddi bir sermaye kaybı. Neslin saygınlığı kayboluyor ve insanın inancının muhafazasında bu alışkanlıklarla beraber dini, dinî hayatı, ahlak ve maneviyatı tamamen devre dışında kalmış oluyor.

Tabii, bununla beraber, diğer birimlerimiz gibi, Anayasa'nın 58'inci maddesi, Başkanlığımızın 633 sayılı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'daki görevi... Yeşilay, biraz önce sunumlarını dinledik, tabii biz de dua ediyoruz, beraber hizmetleri yürütüyoruz.

Arkadaşlarla onu paylaştım Sayın Başkanım, Yeşilay'dan sonra sahneye çıkmak tabii biraz zor olsa gerek, birebir bu işle görevlendirilmiş, kurulmuş bir cemiyet. Ama bizim ortak yürüttüğümüz projelerimiz var. Özellikle eğitime yönelik TBM dediğimiz o projeyi, sağ olsun arkadaşlarımız, vaizlerimiz, birazdan verileri vereceğim, tamamıyla ayet ve hadislerle destekleyerek -keşke Yeşilay yetkilileriyle bu anda paylaşıydık- bunları yaklaşık 2 bine yakın vaaz ve irşat faaliyetinde bizatihi gençlerimize ve cemaatimize iletiler.

Efendim, 2016-2018 Uyuşturucuyla Mücadele Eylem Planı ve son olarak 2018-2021’de yapılan planda daha da ağırlaştırılmış veya çoğaltılmış vazifelerle Diyanet İşleri Başkanlığımız bu alanda hizmet görüyor. Ve bunların her biri planlamalarımız içerisinde yer almıştır. Biz bu alanda şöyle bir perspektif oluşturuyoruz: Bağımlılıkla mücadele çalışmalarında her türlü bağımlılığa karşı önleme ve talep azaltımı çalışmalarını yapmak.

Bu arada, biz bu cuma, malumlarınız, bir hutbe okuttuk “Bağımlılık bir tuzaktır.” diye. Geçtiğimiz cuma hutbe konumuz buydu. Yani Türkiye gündeminde böyle yoğun komisyon çalışmalarından -bütün bununla beraber- haberdar olduğumuzda, biz de Başkanlık olarak yaklaşık 88 bin camimizde ortalama 20 milyona yakın vatandaşımıza bağımlılığın burada değinildiği hususıyla, sadece madde bağımlılığı değil, teknoloji bağımlılığının da gençlerimiz için bir tehlike oluşturduğunu cumada cemaatimize duyurduk.

Bağımlılıkla mücadeleyle ilgili kurum ve kuruluşlarla iş birliği yapmak, bu konuda gerek sivil toplum yani Yeşilay, tabii kamu kurumunu olarak diğer birimlerle de devlet kurumlarıyla zaten yoğun bir mücadele içerisinde Başkanlığımız kendisine düşen vazifeyi yerine getirmektedir. Bağımlıların tedavi alma taleplerini din görevlileri aracılığıyla ilgili merkezlere yönlendirmek.

Muhterem Başkanım, tabii, biraz önce Peyami Hocamızı dinledik. Sivil toplumda insanların daha rahat iletişime geçtiğini... Biz orada cami görevlilerimizi şu anda 83 bin imamımız, 13 bine yakın müezzin kayyımımız yani cemaatimizin nezdinde, vatandaşımızın nezdinde hocanın güvenilirliği, bir itibarı veya onunla sırdaş olabilme varsa böyle bir derdi, sivil topluma biçilen o görevi aslında cami görevlilerimiz birebir yaşıyorlar ve bir diğeri de sabah namazına ve yatsı namazına giden büyük şehirlerdeki imamlarımızın yüzde 90’ına yakınının bu arkadaşlarla zaten samimiyeti var, merhabaları var. Bizim kadim geçmişimizden de gelir, iki şahsı anmak isterim. Birisi Nuruosmaniye Camisinin İmamı Hasan Akkuş Hocaefendi 1930’larda. Camisinden çıkınca yatsı namazından sonra, zaman zaman bu birilerinin takıldığı -bağışlayın- çilingir sofralarında oturan mahallenin sarhoşlarını hocaefendi mutlaka ziyaret edermiş. Bunun uzun hikâyesi var, tabii, vakit için geçiyorum. Bir diğeri Konya’ımızdaki Hacı Veyiszade Mustafa Kurucu Hocaefendi, Yine malumlarınız, hocamızın da bir bağımlılığı kurtarmak için bizatihi meyhaneye gittiğini ve oradakilerle bir buçuk saat kadar sohbet ettiğini biz eğitim tarihimizde, imam hatiplerimizde paylaşıyoruz.

Dördüncü olarak; tedavi ile rehabilitasyon süreci ve sonrasında bağımlılığın sosyal uyumuna katkıda bulunmak. Yine, biz burada imamlarımızın bu alanda aktif olabileceklerini, Yeşilayla yapabileceğimiz, yaptığımız çalışmaların devamında takip konusunda... Evet, Millî Eğitim Bakanlığımız okul çağında olan örgün eğitimi çok iyi götürüyor, Sağlık Bakanlığımız sağ olsun kendine biçilen görevi yerine getiriyor fakat yaygın din eğitimi alanında veya yaygın eğitim alanında bu insanların takibi açısından biz, Diyanet İşleri Başkanlığımıza ciddi bir vazife düştüğünü düşünüyoruz.

Efendim, imkânlarımız... İki imkânı huzura getireyim. Birincisi: Kurumsal yapı. Ülkenin en geniş ve yaygın bir ağı var. Hamdolsun, bugün hâlâ köylerimizde ve mezramızda öğretmenlerimiz yok ama şu anda orada din görevlilerimiz hizmet görüyor. Güvenirlilik var. Toplumumuzun büyük kesimi Diyanet İşleri Başkanlığımıza, onun ürettiği din hizmetine gerçekten güveniyor. Toplumsal bir kabul var. Etkin ve yetkin bir konumda olan devletimizin kanunlarıyla -Anayasa’dan aldığı güçle- hizmet üreten bir kurum.

Tabii, bu arada camilerimizin -biraz önce de arz ettiğim gibi- etrafında kendine bir sığınma bulan bu illete yakalanmış kardeşlerimiz. Kur’an kurslarımızda şu anda yaklaşık 650 bin civarında yaş ortalaması 50 olan hanımefendi var, bunlar vesilesiyle biz bu eğitimi, daha ciddi bir şekilde çocuklarına sahip çıkabilme... Yaz Kur’an kurslarımızdaki devam eden öğrencilerimizin 1,5 milyonu genç diye

bildiğimiz yani orta son veya lise dönemindeki öğrencilerimiz, Diyanet gençlik çalışmaları, aile ve dinî rehberlik bürolarımız, Diyanet eğitim merkezleri, hizmet içi eğitim programları, KAGEM yani Kadın Gençlik Merkezi, Türkiye Diyanet Vakfı öğrenci yurtları ve evleri bu alanda hizmetlerimizi daha çok gençlere ulaştırmamıza vesile oluyor.

2015 ve 2018 yılları arasında bu hizmetlerimizi yani 6002 sayılı Başkanlık Kanunu'yla beraber, kurulan genel müdürlükler ve daire başkanlıklarıyla beraber bize verilen yeni sorumluluklarla beraber bu alandaki hizmet yelpazemiz bir hayli genişledi hamdolsun. 2015 yılında, Türkiye genelinde bağımlılıkla mücadele eğitim programını 81 ilde 86 din görevlimizle ve bunları bağımlılıkla mücadele koordinatörü olarak da belirleyip atamış olduk. Daha sonra eğitim programlarımızda 2017 yılında bağımlılıkla mücadelede manevi bakım ve destek hizmetleri eğitimi... Bu alanda da bir kısmını Yeşilayla yürüttük 2015'teki, 2017'deki Başkanlığımızın bizatihi hizmet içi eğitimle ilgili Eğitim Hizmetleri Genel Müdürlüğümüz bünyesinde Sağlık Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Yeşilay, AMATEM yani üniversite alanındaki uzmanlar... Dolayısıyla devletimizin bütün bu konudaki etkili ve yetkili olan birimlerini hizmetimize katmış olduk.

Bu arada tabii ki birebir alanda uygulamalar oluştu. Yine 2015 yılında gençlerimizden bu tedaviyi kabul edip ve sonlandıran Kocaeli Gebze ilçesinde -şu anda uzman olarak burada bulunan- Kenan kardeşimiz Muhterem Başkanım, bizatihi bu gençlerimizle ilgilendi ve biz o deneyimini Başkanlık merkezine uzman olarak görevlendirdik, aktardık, o zaman din görevlisiydi. Bu arkadaşlarımızı, tam bu uygulamayı yerinde gördük. Biraz sonra bir uygulamamız daha var Düzce'den arz edeceğim. Biz, bu çocuklarımızın, bu gençlerin kendilerini din görevlilerine çok yakın olduğunu hissettik, kendi iradeleriyle tedaviyi kabul ettiler ve bu tedavinin sonlandırılması neticesinde bir umre hizmetiyle beraber ödüllendirilmiş oldular.

Bunun yanında, özel programlarımız Mevlit'i Nebi'de daha önce kutlu doğum programlarında, ramazan ayında özel gün ve gecelerde camilerimizde hocalarımız, vaizlerimiz, imamlarımız bu grupta olan arkadaşlarla özel birliktelik, farklı anları beraber geçirme gayreti içerisinde.

Manevi rehberlik ve destek hizmetlerini birkaç da sayı olarak arz edeyim efendim. Hutbe vaazlarının hazırlanması 2017'de 1.836 tane din hizmetleri yönetim sistemi diye, merkezden sisteme girilen DHYS sisteminde gördüğümüz vaaz irşat programı icra edilmiş konferans, seminer ve toplantılar. Aile dinî rehberlik bürolarımız yine vaaz irşat faaliyetlerimizle 2017 yılında 586 konferansımız bağımlılıkla mücadele konusunda vatandaşlarımıza ulaştırılmıştır. İl müftülükleri marifetiyle alanında uzman kişiler tarafından sahada din görevlilerine eğitim verilmiş ve bu da müftülüklerimize göndermiş olduğumuz yazılarda hamdolsun, bu hizmetlerin daha hızlı bir şekilde yayılmasına vesile olmaktadır.

Bu alanda hazırlamış olduğumuz -Dinî Yayınlar Genel Müdürlüğümüz tarafından- 4 tane kitabımız var, özellikle "Ailemi Bağımlılıktan Koruyorum" diye uzman hocalarımız tarafından hazırlanmış ve şu anda aynı şekilde hazırlıklarımız devam ediyor. Başkanlığımız, tabii, bu arada Bağımlılıkla Mücadele Kurulu üyesi olarak da bu hizmetler içerisine katılmıştır.

Muhterem Başkanım, kıymetli Komisyon üyeleri; biraz önce arz ettiğim Düzce örneğinde bir vaizimiz, Ömer Meydan diye bir kardeşimiz, bu olayı görüyor. Çevresinde birçok gencin uyuşturucu bağımlısı olduğunu, 19 yaşındaki bir gencin uyuşturucu bağımlılığından öldüğünü de görünce bu arkadaşımız orada Aziziye Spor Kulübü diye bir kulüp kuruyor ve imam arkadaşlarımızı da içine katarak, işte, haftalık sporlar, birçok aktiviteyi beraber yerine getiriyorlar ve bu dernek kuruluşu gerçekleşiyor. Birçok müftülüğümüz için de bir örnek oluşturuyor. Bunun gibi mesela bugün, sabah yine gazeteleri tararken Eskişehir'de bir imam arkadaşımızın benzeri bir hizmetle çevresindeki görmüş olduğu gençleri, sıkıntıda olan gençleri manevi rehberlik açısından... Malumlarınız, burada bir haz

arayışı var, manevi bir boşluk var. Maalesef, bu manevi boşluğu vatandaşlarımızın imkânı olanlar daha kalitelilerle, imkânı olmayanlar –biraz önce yetkililer isimlendirmeyelim dedi- daha da basitleriyle beraber bunlara ulaşıyorlar. Biz burada iyi görüyoruz ki gerçekten mesele bir maneviyat meselesi, onun doldurulması gerekiyor. Dinî referanslardan ve manevi dinamiklerden hareketle, toplumun bağımlılık konusunda bilgilendirilmesi ve bilinçlendirilmesinde daha aktif rol alma.

Muhterem Başkanım, malumlarınız İslam hukukunda seddizeraı dediğimiz bir kavram vardır, kötülüğün önünü kesmek. Yani bizim bugün bağımlılıkla ilgili uzman arkadaşlarımız, alanda uzman olan bütün yetkililerin bildiği bir şey var: Bu işe başlamadan önünü almak, bilgilendirmek, suurlandırmak, kötülüğün önünü kesmek. Diyanet İşleri Bakanlığı olarak biz daha çok buradaki görevimizi artırmak istiyoruz çünkü ondan sonra tedavi süreci, tedavinin sonlanmaması, tekrar geriye dönmemesi ve süreç için yapılacak yatırım. İşte, biraz önce efendim 40 kişilik bir yatakhane'den bir yerin kurulmasının, devam ettirilmesinin ve sürdürülmesinin -AMATEM örneğinde Sağlık Bakanlığımızın yaşadıkları var- çok zor olduğunu imkânsız değil ama zor olduğunu biliyoruz. Dolayısıyla biz alana özel personel istihdamını sağlamak istiyoruz. Belki Komisyonumuzun bu hayırlı, bu kıymetli, bereketli, çalışmasının sonucunda, efendim, manevi destek uzmanı olabilir, din hizmetleri uzmanı olabilir, sonuçta da buna bir vurgu yapacağız mutlaka. Çünkü biz şu anda çok aktif, hareketli olan bir imam arkadaşımızı camisinden alıp sosyal ve kültürel hizmetlerde yoğun kullandığımız zaman bu sefer cemaatin farklı talepleri geliyor “Hocam, biz camide imamsız kalıyoruz.” diyorlar. Fakat diğer alanlarda da hoca lazım. Bu alana birebir istihdam konusu olursa daha başarılı olacağımızı düşünüyoruz.

Kendi hizmet alanlarımızda alana yönelik sistematik ve farkındalık oluşturuıcı çalışmalar yapmak, Başkanlığımız tarafından hizmet götürülen diğer kurumlara ait merkezlerde bağımlılıkla mücadeleye yönelik faaliyetleri yürütmek. Şu anda Kredi Yurtlar Kurumunda (KYK), cezaevlerinde yıllardır devam eden yaklaşık 450 civarında kadrolu, 250 civarında görevlendirdiğimiz 700 küsur cezaevi vaizimiz hizmet üretiyor. O da malum, bunun bir başka ayağını oluşturuyor. Gençlik merkezleri ve diğer alanlarda biz bu hizmetleri Sağlık Bakanlığımızın AMATEM ve ÇEMATEM’le ürettiği hizmete manevi desteği artırarak tedavide daha hızlı yol almalarına katkı sağlamak istiyoruz.

Uyuşturucu kullanıcılarına, bağımlılara, ailelerine ve yakın çevreleri ile risk altındaki gruplara yönelik uyuşturucuyla mücadele konusunda kategorize edilmiş programların uygulanmasını sağlamak. Tabii, bu arada ailelerin bilinçlendirilmesi, biraz önce bir veriyi hep beraber gördük, yaklaşık yüzde 96’sı ailesiyle beraber yaşıyor yani bizim, evet, Başkanımız öyle dedi, çok güçlü bir aile yapımız var ve dolayısıyla iyi biliyoruz ki bu güçlü aile yapısı bizi çok güçlü kıldığı için de düşmanlarımız da en güçlü olan yerimizden zayıflatma faaliyeti içerisinde. Devletimiz de bütün imkânlarıyla o yönde gayret sarf ediyor. Biz burada, biraz önce de arz ettim, gerek Kur’an kurslarındaki yetişkin hanımefendiler gerekse cemaatimizle beraber bu faaliyeti artırmanın gayreti içerisindeyiz. Farkındalık oluşturuıcı çalışmaları gerçekleştirmek için bu gençlerle veya bu işin başında olan veya buna müptela olanlarla bugüne kadar yapılan gezi gözlem, sosyal, kültürel faaliyetler, umre programında... Çünkü alan uzmanları şunu söylüyorlar: “Burada bir tövbe kapısı, bir karar, bir farkındalık, bir duruş gerçekten önemli.” İşte, bir umre bunun için bir dönüş noktası olabiliyor.

13-17 Mayıs 2017 tarihlerinde düzenlenen eğitim semineriyle birlikte koordinatörlük sistemini kurduk. Bununla ilgili müftülüklerimize bir genelge gönderildi. Ben kısaca koordinatörlerimizin görevlerini de arz etmek istiyorum çünkü bununla beraber artık müftülüklerimizde, her müftülüğümüzde bu hizmeti uhdesine alan bir arkadaşımız var. İldeki her türlü önleme ve talep azaltımı çalışmalarını düzenleyip koordine etmek, müftülükler ve din görevlileri aracılığıyla bağımlılığın tedavi merkezlerine yönlendirilmesini sağlama, tedavi sürecinde din görevlileri tarafından kişiye ve ailesine manevi

destek ve rehberlik hizmeti verilmesini sağlamak, tedaviyi kabul eden ve hastanelere AMATEM ve benzeri yerlere giden kardeşlerimizle imamlarımız alakayı devam ettiriyorlar hamdolsun. Tedaviden sonra asıl kişinin yeniden bağımlılığa dönmemesi için sosyal uyum programları düzenlemek yani diğer bir ifadeyle cemaate devamlılığını sağlamak, sosyal, kültürel alanlarda beraber olmak ve bu alanda yapılacak tüm çalışmalarda diğer kurum ve kuruluşlarla iş birliğini sağlamak. İllerdeki koordinatörlerimiz bunları yerine getirecek, koordinatörlerimiz görev yaptığı ilde önleme ve talep azaltımı çalışmaları için başta vaaz, eğitim, konferans, seminer ve toplantılar düzenleyecek, en önemlisi din görevlisi ile bağımlı arasında iletişim yani din görevlisinin bağımlıya, bağımlının din görevlisine daha rahat, daha kolay, aracısız ulaşması için çalışmaları ciddi tutmak, canlı tutmak. Alo 191 hattını din görevlileri koordinatörleri iş birliği hâlinde olup bunları tespit ettiklerinde buraya bilgi vermek, bu konuda yardımcı oradaki ehil kişilerden almak. Hastaneyle iş birliği koordinatör tarafından sağlanacak, böylelikle bağımlının çekindiği noktaları da biz inşallah halletmiş olacağız.

Ayakta tedavi uygulanması hâlinde koordinatörün takibiyle bağımlıya en yakın din görevlisi tarafından manevi rehberlik hizmeti verilecek ve böylece bir irtibat sağlanmış olacak.

Yine, ayakta tedavi sürecinde bağımlının kayma yaşamaması için din görevlisi tarafından manevi sosyal faaliyetler gerçekleştirilecektir. Birlikte bir şeyler yapmanın gayreti içerisinde olacaklar.

AMATEM’de yatış tedavisi uygulaması hâlinde uzman personelimizce bağımlıya belirli bir program dâhilinde manevi bakım destek hizmeti sunulacaktır. Şu anda Sağlık Bakanlığımız bünyesinde manevi destek uzmanı olarak ilahiyat fakültesi mezunu ve yine, bizden yaklaşık 200 saatlik destek eğitimi alan arkadaşlarımız illerde hizmeti yürütmektedir.

Tedavi sürecinin her aşamasında aileye yönelik manevi rehberlik hizmeti sunulacak yani çocuk tedaviye giderken aile tarafından nasıl desteklenmesi gerektiği... Çünkü bu koordinatör arkadaşlarımız zaten alanına yönelik uzman eğitimi aldılar. Yine koordinatör bu süreç içerisinde bağımlılıkla mücadele eden diğer kurum ve kuruluşlarla iş birliği yapacak tedavi sonrasında madde kullanımını bırakan kişinin yeniden dönüş yapmaması için -biraz önce de arz ettiğim gibi- desteğini sağlayacak.

Genel değerlendirmeyi arz edip sunumumu bitiriyorum Muhterem Başkanım. Toplumda bağımlılığın ciddi bir sorun hâline gelmesi: Yani biz burada biraz da sorun çözüm yöntemiyle sonucu bitiriyoruz. Evet, bugün bağımlılık toplumumuzun gerçekten büyük bir sıkıntısı. Türkiye Büyük Millet Meclisimiz Meclis araştırması komisyonu kurarak bunu dert edinmiştir. Bu konuda biz de dua ediyoruz, Rabb’im yardımcınız olsun, memleketimiz için inşallah hayırlı bir sonuç çıkacak kanunların oluşmasına vesile olur. Bireye ve aileye yönelik bilinçlendirme çalışmalarını etkin bir şekilde gerçekleştirmek istiyoruz bunun karşılığında.

Bir diğer sorumuz bağımlı ve ailesinin sorun karşısında çözüm üretememesi yani toplumun böyle de bir sıkıntısı var ve dolayısıyla bunu gizliyor yani çocuğunun bu hâllerini gördüğünde mahalle baskısı, çevrede rezil olmamak için. Din görevlisi tarafından bağımlıyı tedaviye ikna etmek, bağımlıyı rehabilitasyon merkezine yönlendirmek. Bağımlıya sunulacak rehberlik hizmeti, özellikle biraz önce değindiğim tövbe, af, merhamet. “Evet o günahları işlediğin zaman veya bu hataların olduğu zaman vardı ama şu anda sen o değilsin, bunlardan vazgeçmişsin.” diye arkadaşlarımızın gerçekten çok güzel, etkili yöntemleri var. Böylelikle, inşallah biz 2018 yılı içerisinde -şu anda ön çalışmalarını tamamlamak üzereyiz- bağımlılıkla mücadele konusunda manevi destek veya manevi eğitimin önemi diye bir sempozyum inşallah planlıyoruz. O da burada tam bir uzman desteğiyle, akademik desteği de bizlere sağlamış olacak.

Bağımlılığın tedavi ve rehabilitasyon sürecinin kesintiye uğraması, en büyük sorunlardan birisi. İlgili uzmanlarımız... “Evet, başlıyor birkaç ay devam ediyor ve sonra bırakıyor.” Dolayısıyla biz burada ilgili kurumlarla etkin iş birliği hâlinde bağımlının tedavi sürecini tamamlamasına destek olmak istiyoruz. Tedavinin dışındaki alanlarda, namaz vakitlerinde ve diğer vakitlerde imamlarımızla, vaizlerimizle beraber vakit geçirmesini arzu ediyoruz. Tedavi sürecinde bağımlıya manevi destek hizmetini sunmayı arzu ediyoruz. Tedavi sonrasında kişinin tekrar maddeye geri dönmemesi için -biraz önce de arz ettim- bağımlının tedavi sonrasındaki bu sosyal faaliyetlerde yine cami merkezli veya cami dışı din hizmetlerinde görevlimizle beraber olmasını arzu ediyoruz. Sürecin her aşamasında ilgili bütün kurum ve kuruluşlarla, STK’larla etkin bir iş birliği yapmak ve böylelikle Diyanet İşleri Başkanlığımızdan beklenen bu hizmeti en güzel bir şekilde yerine getirmek istiyoruz.

Muhterem Başkanım, çok kıymetli Komisyon üyeleri; tabii buradan belki şu soru da gelecektir, biraz önce soruldu ve biz yapılan öndeki birkaç sunumu da izlediğimizde Komisyonunda hep şu talep var: “Personel ihtiyacınız var mı?” Tabii ki bütün bunlar imkân meselesi, devletimizin imkânları. Bizim sosyal alanda ihtiyacımız var. Ama bunun yanında çok güçlü olduğumuzu hissettiğimiz -bir kez daha arz edeyim- 83 bin şu anda aktif imamımız, 13 bin müezzanimiz ve yaklaşık 2.800 küsur vaizimiz var. Yani bu alanda birebir uygulamada vatandaşımıza dokunan noktada olduğumuzu düşünüyoruz. Tabii ki bu arada şuna ihtiyacımız var Yeşilaydan daha üst düzeyde bir destek bekliyoruz. Yani eğitim faaliyetlerine ben biraz önce onu gördüm. Yine dedim keşke Yeşilay burada olsaydı biz de konuşurken. Ama bizim diyaloglarımız devam ediyor, Allah yardımcıları olsun. Yani biz alandayız, bizi ne kadar -bütün personeli kastediyorum- eğitirlerse, bize eğitim desteği, uzman desteği verirlerse -biz zaten bu çalışmaları Sağlık Bakanlığımızla, diğer birimlerle yürütüyoruz- bu alanda birebir dokunmuş olacağız. Çünkü imamlarımızı -tekrar arz edeyim- camiden uzun süreli ayıramıyoruz efendim. Mutlaka bir AMATEM’e gittiğinde öğlende gidiyorsa ikinci namazında geri dönmesi gerekiyor. Bu alanda din hizmetleri uzmanı kadromuz var. Bu artırılrsa manevi destek bölümünü inşallah daha iyi yerine getirmiş oluruz.

Arz ediyorum efendim.

BAŞKAN – Din Hizmetleri Genel Müdürümüz Sayın Bünyamin Albayrak’a teşekkür ediyorum.

Soru soracak milletvekili arkadaşlarımız var mı? Yok.

Şimdi Değerli Hocam, Değerli Genel Müdürüm, 100 binin üzerinde bir personel var yani gerçekten sayı olarak baktığımızda önemli bir rakam. 30 gencimizi, bağımlı olan bu gençlerimizden 30’unu umreye götürmüşsünüz, çok güzel bir proje, 2015 yılında. Peki 2015 yılında bu 30 bağımlı genç umreye gidiş gelişlerinden sonra onların takibini yaptık mı, bu gençlerimiz şu anda neredeler? Bir de inancı olmayan bireyler var mesela, madde bağımlısı olan ve herhangi bir inancı olmayan bu gençleri umreye, hacca götüremezsiniz tabii ki, bu noktada onlara yönelik neler yapabiliriz onları sormak istiyorum.

Buyurun Hocam.

DİN HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ BÜNYAMİN ALBAYRAK - Kenan Bey, zaten bu kardeşlerimizle ilk planlamayı yaptığı için uzman olarak, 1’i tekrar geriye dönüşüm sağladı. Yani olmasa iyiydi ama 20 küsur arkadaşımızdan 1’i. Tabii bu manevi desteğin, malumlarınız, şu anda Batı’da yürütüldüğü veya bir diğer yönüyle belki bir misyonerlik faaliyeti olarak çok aktif kullanıldığını biliyoruz. Biz manevi desteği hastanelerimizde sunduğumuzda veya bu kardeşlerimize sunduğumuzda tamamıyla... Evet Diyanet İşleri Başkanlığının muhatapları biraz önce sizlerin de değindiği gibi yüzde 99’u Müslüman bir ülkedeyiz ama bir başka vatandaşımızın, gayrimüslim olan bir vatandaşımız bu alanda bizden bir hizmet, bir destek beklediğinde hiç şüphesiz biz bunun pişman olacağını, tövbenin zaten bütün dinlerin ortak bir şeyi olduğunu, kararlı olması gerektiğini yani onun da bu konuda bizden destek alabileceği imkânının olduğunu düşünüyoruz. Bu imkânı vermek için de hazırız, donanımız var çünkü üniversitedeki arkadaşlarımız ile Sağlık Bakanlığı hastanelerindeki arkadaşlarımız bu eğitimi aldılar. İlk hedef olarak tabii biz birebir cami, çevresinde olan, hocalarımızla diyalogu olan arkadaşlara daha hızlı ulaşıyoruz. Bu hizmette önceliği oluşturuyor. Biraz önce de paylaştım yani sabah namazı ve yatsı namazını şimdi biraz daha düşünelim en

karanlık saatte hoca sabah camiye gidiyor, imam yatsı namazında dönüyor ve mutlaka bunları caminin etrafında görüyor ve böylelikle bir iletişim oluşuyor zaten. Bu iletişimle biz arkadaşımızı ne kadar donanımlı hâle getirirsek o zaman rehberlik yapabilecek duruma gelir diye düşünüyoruz.

BAŞKAN – Yani imamlarımızın, hocalarımızın biraz bu konuda özellikle meyhanelerden, o mekânlara girip çıkmaktan biraz çekindiklerini aslında görüyoruz ama örneklerine baktığımızda... Ben mesela Konya Selçuk Üniversitesi Tıp Fakültesi mezunuyum. Orada çok sık anlatırlar anekdot olarak Hacı Veyiszade Hazretlerini. Kimi görse, çocuk çocuk, ayyaş, sarhoş, ne bileyim kimi karşısında görürse en hızlı ve en önce selamı veren bir Hocaefendiymiş ve meyhanenin önünden geçerken bile sarhoşlara selam verirmiş. Yani o noktada hocalarımızın bazılarının bu tür iletişimden uzak olduğunu görüyoruz. Bunu biraz daha sıklaştırmak, yaygınlaştırmak gerekiyor.

Şimdi, Sayın Vekilimiz Alim Tunç söz istedi.

Buyurun.

ALİM TUNÇ (Uşak) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Genel Müdürüm, sunumunuz için ben teşekkür ediyorum, gerçekten güzel, biraz da akşam saatlerine geldi ama yine de Diyanet İşleri Başkanlığınızın ve biraz önce söylediniz eskiden bir sağlık personeli, bir imam vardı köylerimizin en uç noktalarında, şimdi sadece Diyanet İşleri Başkanlığımızın personeli kaldı. Tabii ki bir de Diyanet İşlerinin bir de Diyanet Vakfı var yani bir vakıf aracılığıyla... Biraz önce Yeşilayla ilgili konuştuğumuzda sivil toplum kuruluşları aracılığıyla ya da dernekler, vakıflar aracılığıyla insanlara ulaşmanın daha kolay olduğunu ve bu vakıf aracılığıyla da yapılan hizmetlerde veya muhtemelen 30 gencimizin umreye götürülüşü vakıf tarafından yapılmıştır. Bunun daha aktif olarak kullanılarak gençlerimizin manevi değerlere hâkim olup bu alışkanlıklardan uzak durmasında önleyici tedbir olarak bu vakfın daha etkin rol almasının çok daha önemli olduğunu düşünüyorum. Bu vakfımızın gerçi çok görevi var, bütün Diyanet İşleri bütün organizasyonlarda görevleri var, Avrupa’da veya yurt dışındaki görevleri de var biliyorum, ben de hac görevinde 1997 yılında Diyanet Vakfıyla gitmişim görevli doktor olarak, güzel hizmetleri var. Ama burada önleyici tedbir olarak bu konuda acaba diğer kurumlarla birlikte son iki yıldır bu uyuşturucuyla mücadele üst kurul kurulduktan sonra daha farklı bir misyon üstlendiniz mi veya bir farkındalık oldu mu? Bu konuda gerçi sunumunuzu gördüm ama bir de genel anlamda Sayın Başkanımın da ifade ettiği gibi din görevlilerimizin daha donanımlı olmaları ve bu konuda sadece dini bilgiler açısından değil, davranış bilimleri açısından da donanım sahibi olup buna bağlı olarak da her yaş grubundaki insanlara hitap edebilecek kapasitede olmaları gerekiyor diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

DİN HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ BÜNYAMİN ALBAYRAK - Ben teşekkür ederim.

Sayın Vekilim, tabii Diyanet İşleri Başkanlığı Din Hizmetleri Genel Müdürlüğü olarak hizmetlerimizi arz ettik. Bu konuda Türkiye Diyanet Vakfının sosyal hizmetleri, birçok alanda hizmetleri var ama birebir bağımlılıkla mücadeleyle ilgili herhangi bir çalışması var mı, yok mu ona vâkıf değilim, yanlış bilgi aktarmayayım. Ama biz tabii ki hemen notumuzu aldık, döndüğümüzde, vakıfla sürekli her hizmeti beraber icra ettiğimiz için sosyal alanda ulaştıkları çok farklı noktalar var; onu da inşallah hizmetimize katmış oluruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Hocalarımıza çok teşekkür ediyorum.

6 Mart Salı günü saat 15.30’da toplanmak üzere bugünkü oturumu kapatıyorum.

Hayırlı akşamlar.

Kapanma Saati: 17.43